

Univerza v Ljubljani
Fakulteta za socialno delo

Neža Kokelj

Vloga staršev pri vzgoji in izobraževanju med epidemijo covid-19

Diplomsko delo

Ljubljana, 2021

Univerza v Ljubljani
Fakulteta za socialno delo

Neža Kokelj

Vloga staršev pri vzgoji in izobraževanju med epidemijo covid-19

Diplomsko delo

Mentorica: doc. dr. Renata Šribar

Ljubljana, 2021

Zahvala

Zahvaljujem se mentorici dr. Renati Šribar za svetovanje, vodenje in strokovno pomoč pri pisanju diplomskega dela.

Zahvaljujem se tudi vsem staršem, učiteljicam in strokovni delavki za njihovo sodelovanje v raziskavi.

Še posebej se zahvaljujem mami in sestri za vso pomoč ter podporo pri izdelovanju diplomske naloge.

PODATKI O DIPLOMSKEM DELU

Ime in priimek: Neža Kokelj

Naslov: Vloga staršev pri vzgoji in izobraževanju med epidemijo covid-19

Kraj: Ljubljana

Leto: 2021

Število strani: 100 **Število tabel:** 7 **Število prilog:** 14

Mentorica: dr. Renata Šribar

Vloga staršev pri vzgoji in izobraževanju med epidemijo covid-19

Ključne besede: delitev dela po spolu, skrbstveno delo, varstvo, učna pomoč, oblike pomoči

Povzetek diplomskega dela

V diplomskem delu raziskujem vlogo staršev pri vzgoji in izobraževanju na daljavo na lokalni ravni. V teoretičnem delu najprej predstavim konstrukcije spolov, spolne vloge in delitev dela po spolu. Osredotočim se tudi na starševstvo, pri čemer opredelim fenomen novega očetovstva in prikažem, kako miti o materinstvu vplivajo na materinstvo danes. V osrednjem poglavju se posvetim izobraževanju na daljavo in problematiki varstva v času epidemije bolezni covid-19. V raziskovalnem delu predstavim kvalitativno raziskavo, ki sem jo izvedla v občini Žiri po metodi fokusne skupine s starši in po metodi krajšega intervjuvanja učiteljic z Osnovne šole Žiri in strokovne delavke v Dnevnem centru Škofja Loka. Ugotovila sem, da sta otrokom pri učenju pomagala oba starša, mame pa so bile v večini tiste, ki so vzdrževale kontakt s šolo. Starši so morali otrokom med učenjem na daljavo pomagati bolj kot pred šolanjem na daljavo kljub temu, da je šola povečala obseg učne pomoči otrokom in jim zmanjšala obseg snovi. Ugotovila sem tudi, da je veliko težavo predstavljalo slabo znanje uporabe računalnika. Varstva otrok šola med epidemijo ni mogla zagotoviti, zato je večina za pomoč prosila družinske člane, stare starše in sorodnike, kljub temu da so obstajale druge možnosti, kot na primer vključitev otroka v Dnevni center za otroke in mladostnike Škofja Loka - Mesto.

The role of parents in education and care during Covid-19 epidemic

Key words: gender task delegation, child care, learning support, types of support

Abstract

The diploma thesis researches the role of parents in education and care during distance learning in the local environment. The theoretical part focuses on the social construction of gender, gender roles and gender task delegation. Furthermore, the focus is set on parenting and the phenomenon of the modern fatherhood as well as the influence of myths of mothers on the motherhood today. The central part of the diploma thesis tackles distance learning and the problematics of child care during the Covid-19 epidemic. In the research part, the qualitative research is presented, which was conducted in the municipality of Žiri. The methods used in the research were a focus group with parents and short interviews with primary school teachers and a social worker of the Daily centre Škofja Loka. The results of the research show that both parents, mothers and fathers, helped their children with learning during the epidemic, whereas mainly mothers were in contact with school. Parents confirmed that their children needed more of their support during the distance learning, despite the fact that their school offered more learning support and reduced the amount of school obligations. Another dilemma, which the families needed to deal with, was lack of computer skills. Furthermore, as the school could not provide any child care during the epidemic, parents normally sought for help their relatives, even though there were other possibilities, like bringing their children to the Daily centre for children and youth Škofja Loka – Mesto.

KAZALO

1.1. VLOGA SPOLA V DRUŽINI	1
1.1.1. KONSTRUKCIJE SPOLOV	1
1.1.2. SPOLNE VLOGE	2
1.1.3. DELITEV DELA PO SPOLU	3
1.1.3.1. MITI O DELITVI DELA PO SPOLU	4
1.1.3.2. SKRBBSTVENO DELO	6
1.2. STARŠEVSTVO	7
1.2.1. MATERINSTVO	7
1.2.1.1. MITI O MATERINSTVU	8
1.2.2. OČETOVSTVO	10
1.2.2.1. NOVO OČETOVSTVO	11
1.3. VZGOJA IN IZOBRAŽEVANJE	12
1.3.1. IZOBRAŽEVANJE IN VARSTVO MED EPIDEMIJO	12
1.3.2. IZOBRAŽEVANJE NA DALJAVO	13
1.3.3. VARSTVO OTROK	15
2. PROBLEM	17
2.1. RAZISKOVALNA VPRAŠANJA	17
3. METODOLOGIJA	18
3. 1. VRSTA RAZISKAVE	18
3. 2. MERSKI INSTRUMENTI IN VIRI PODATKOV	18
3. 3. POPULACIJA IN VZORČENJE	19
3. 4. ZBIRANJE PODATKOV	19
3. 5. OBDELAVA IN ANALIZA PODATKOV	21
4. REZULTATI	24
5. RAZPRAVA	37
6. SKLEPI	42
7. PREDLOGI	45
8. UPORABLJENA LITERATURA	46
9. PRILOGE	49
9. 1. VODILO ZA FOKUSNO SKUPINO	49
9. 2. TRANSKRIPT FOKUSNE SKUPINE	50
9. 3. ODPRTO KODIRANJE IZJAV FOKUSNE SKUPINE	57
9. 4. OSNO KODIRANJE IZJAV FOKUSNE SKUPINE	74
9. 5. VODILO ZA INTERVJU Z UČITELJICAMI	80
9. 6. INTERVJU E	81

9. 7. INTERVJU F	82
9. 8. INTERVJU G.....	83
9. 9. ODPRTO KODIRANJE INTERVJUJEV	85
9. 10. OSNO KODIRANJE INTERVJUJEV	91
9. 11. VODILO ZA INTERVJU S STROKOVNO DELAVKO V DNEVNEM CENTRU ZA OTROKE IN MLADOSTNIKE	93
9. 12. INTERVJU D.....	94
9. 13. ODPRTO KODIRANJE IZJAV INTERVJUJA.....	95
9. 14. OSNO KODIRANJE IZJAV INTERVJUJA.....	99

KAZALO TABEL

Tabela 3.5.1.: Odprto kodiranje izjav iz fokusne skupine.....	22
Tabela 3.5.2.: Odprto kodiranje izjav iz intervjuja.....	22
Tabela 3.5.3.: Osno kodiranje izjav iz fokusne skupine.....	23
Tabela 3.5.4.: Osno kodiranje izjav iz intervjujev.....	23

1. TEORETIČNI DEL

1.1. VLOGA SPOLA V DRUŽINI

1.1.1. KONSTRUKCIJE SPOLOV

Na vprašanje o konstrukciji spolov nimamo enotnega odgovora. Nekateri zagovarjajo stališče, da so družbene vloge spolov biološko določene, drugi pa, da jih določa kultura.

Splošni družbeni diskurz po navadi biološki spol enači s spolom, ki nam ga ob rojstvu določi zdravnik ali zdravnica glede na anatomijo naših genitalij, spolne organe, kromosome in raven hormonov spolnih žlez. Pripisan nam je v okviru binarnega spolnega sistema, ki osebe ločuje le na ženski ali moški spol. Legitimnost kategorije biološkega spola izpodbija mnenja in pogledi družbenih konstruktivistov, kvirovski teoretiki in poststrukturalisti, ki nasprotujejo stališčem biološkega determinizma in zagovarjajo stališče, da sta biološki in družbeni spol družbeno konstruirana (Koletnik, Grm in Gramc, 2016, str. 13). Družbeni spol je družbeni konstrukt, ki nam pripisuje stereotipno spolno identiteto, spolne izraze in spolne vloge (Koletnik, Grm in Gramc, 2016, str. 18).

S tega vidika je spol družbeno konstruiran v smislu, da je vedenje moških in žensk naučeno, torej ni posledica biologije. Z vidika etnometodologin S. J. Kessler in W. McKenna je dodelitev spola – odločitev, da na eno osebo gledamo kot na moškega ali žensko – družbeno proizvedena (Haralambos in Holborn, 2005, str. 598).

H. Devor (1989 v Štular, 1998) meni, da ima družbeni spol v naši družbi celo pomembnejšo vlogo kot biološki. Trditev utemelji z ugotovitvijo, da če bo okolje prepoznavalo osebo ženskega spola kot moškega, se bo do nje tudi obnašalo kakor do moškega in obratno. Biološki spol pri tem ni pomemben (Štular, 1998, str. 442).

Govor o spolih običajno vključuje dve polarni strukturi, obe z nasprotujočimi si značilnostmi, ki določajo moške in ženske (Leskošek, 2002, str. 198). Moške lastnosti so neodvisnost, odločnost, dominantnost in tekmovalnost, medtem ko so ženske lastnosti pasivnost, občutljivost in ljubeznivost (Golombok in Fivush, 1994 v Milovanovič, 2005, str. 126).

Nasprotni značilnosti spolov so že v javnih občilih konec 19. stoletja in v začetku 20. stoletja predstavljali kot »moškost« in »ženskost« ter jih prikazovali z metaforami, kot je npr. glava – srce (Leskošek, 2002, str. 190). Družba je ženskam zaradi teh domnevnih lastnosti pripisala vlogo matere in gospodinje (Duby in Perrot, 1992 v Leskošek, 2002, str. 13). Samoumevno je bilo, da je njihova identiteta na družino zožena z vidika družbenosti, medtem ko je pri moških razširjena na javnost (Jogan, 1990, str. 50–51).

Na razumevanje družbene resničnosti spolov – ženske in moške – močno vplivajo razlage in definicije kulture, pravi Parsons (v Jogan, 1990, str. 46). Avtorica Jogan (1990, str. 46) dopolni njegovo ugotovitev z dejstvom, da je že sama kultura družbeno in zgodovinsko konstruirana. Pri tem ne smemo prezreti vprašanja o producentih razlag, saj kultura ne obstaja nevtrarno glede na spolno strukturo družbe, temveč je androcentrična in moško dominirana. Spolna različnost se je tako v moško-središnji kulturi razvijala v hierarhijo med spoloma, v kateri je ženskam pripisana podrejena, drugorazredna pozicija v javni in zasebni sferi (Jogan, 1990, str. 46).

1.1.2. SPOLNE VLOGE

Spolne vloge temeljijo na različnih pričakovanjih posameznikov, skupin in družb do posameznika glede na njegov spol. Tega določajo družbene vrednote in prepričanja o spolu. So produkt interakcij med posameznikom in njegovim okoljem, ki mu narekuje, kakšen način obnašanja je primeren za njegov spol (Blackstone, 2003, str. 337).

Tradicionalna in stereotipna ženska spolna vloga je emocionalna skrb za družino in skrbstveno delo, moški pa imajo vlogo voditelja in finančnega oskrbnika družine. V nasprotju s stereotipično nečustvenimi moškimi so ženske označene kot pretirano čustvene in iracionalne. Stereotipi in na njih vezane tradicionalne spolne vloge so še vedno pogosto prisotni ne le v družini, temveč tudi na delovnih mestih, kjer vplivajo na pozicijo žensk in moških (Blackstone, 2003, str. 337).

Za ženske velja, da zavzemajo pozicije, ki sovpadajo z življenjskim ciljem, povezanim z družinskimi vrednotami, medtem ko si moški izbirajo poklice, ki so bolj osredotočeni na finančne in individualistične cilje (Rice in Barth, 2017, str. 87).

Obstajajo različne teorije o socializaciji otrok v spolne vloge, ko enkrat odkrijejo, da obstajajo razlike v vedenju med ženskim in moškim spolom in da vsakemu od teh dveh spolov pripadajo različne vloge (Lindsey, 2016, str. 69).

Teorija socialnega učenja pravi, da se otroci primernega vedenja svojega spola, ki jim je pripisan ob rojstvu, naučijo tako, da jih okolje oziroma vrstniki, učitelji in učiteljice ter starši z nagrajevanjem spodbujajo k ustreznemu vedenju in s kaznovanjem odvrčajo od neustreznega. Poleg nagrad in kazni se primernega vedenja naučijo tudi z opazovanjem in posnemanjem. Dečki so po navadi pohvaljeni, če se ukvarjajo s tradicionalno tipično moškimi aktivnostmi, kot je na primer nogomet, in zasmehovani, če se ukvarjajo s tipično ženskimi aktivnostmi, kot je na primer preskakovanje kolebnice. Otrokova spolna identiteta se tako oblikuje, ko asociirajo oznako dečka oziroma deklice z nagrado, ki jo dobijo s primernim vedenjem, in prevzamejo obnašanje skladno s svojimi spolnimi vlogami (Lindsey, 2016, str. 70).

Sociologinja Oakley natančneje prikazuje štiri glavne načine socializiranja otrok v spolne vloge v moderni industrijski družbi. Na otrokov koncept svojega sebstva vplivajo manipulacija (npr. mati posveča več časa dekličinim lasem), uporaba verbalnega apeliranja (npr. ti si poreden fant, ti si pridna punčka), usmerjanje k različnim predmetom (npr. deklice se igrajo s punčkami in gospodinjskimi predmeti, medtem ko se dečki igrajo s puškami in kockami) ter izpostavljanje različnim aktivnostim (npr. deklice usmerjajo h gospodinjskim delom) (Haralambos in Holborn, 2005, str. 597).

1.1.3. DELITEV DELA PO SPOLU

Pri vsakem delu obstaja tudi delitev dela po kategorijah, kot so izobrazba, starost in tudi spol (Bezjak, 2004, str. 1). Tradicionalna delitev dela po spolu v zahodnih družbah ženskam pripisuje delo v zasebni sferi doma in z družino, medtem ko moško delo povezujejo z javno sfero in vključevanjem v plačano delo. Moške se povezuje s produktivnim, torej plačanim delom, ženske pa z reproduktivnim delom oziroma vsem delom, ki ga ženske naredijo doma, kot so na primer nakupovanje in priprava hrane ter oblačil, emocionalna podpora in negovanje družinskih članov, rojevanje otrok, načrtovanje, organiziranje in izpeljevanje nalog, povezanih z njihovo socializacijo (Dill, 1988 v Allen in Baber, 1992, str. 178).

Podatki o delitvi neformalnega dela med spoloma v Sloveniji kažejo na to, da je gospodinjenje še vedno delo žensk. Četudi si ponekod delo delijo s partnerjem, so njegova opravila prijetnejša in manj rutinska. Moška participacija pri gospodinjskih delih je razumljena le kot pomoč partnerki (Rener, Švab, Žakelj in Humer, 2006 v Švab, 2006, str. 85).

V zahodni družbi, tudi v Sloveniji, je družinsko delo še vedno spolno določeno in segregirano. Čeprav delitev dela med partnerji ostaja enaka, se spremembe pri delitvi dela opazijo na ravni vrednot in stališč. Večina parov si želi enakomernejše delitve dela. Podatki raziskave kažejo, da 87,3 % anketiranih študentov in študentk zavrača tradicionalno delitev družinskih vlog, po kateri imajo matere ekspresivno in očetje instrumentalno vlogo (Rener, 1996 v Švab, 2006, str. 83).

K ohranjanju tradicionalne delitve dela po spolu in njene samoumevnosti znotraj zahodne kulture prispevajo miti o delitvi dela po spolu s svojimi utemeljitvami (Bezjak, 2004, str. 1).

1.1.3.1. MITI O DELITVI DELA PO SPOLU

Funkcija mita pri ohranjanju »ženskega mesta« je pojasnjevanje in podpiranje obstoječega družbenega reda in ohranjanje »statusa quo«. Mitske trditve, ki veljajo za samoumevne, se navajajo kot dejstvo in dejstvo tako tudi postanejo. K večji verodostojnosti in nevprašljivosti mita o delitvi dela po spolu prispevajo strokovnjaki, ki razlagajo, da so ženske v vseh družbah gospodinje po naravi in da morajo prevzeti to vlogo, če želi družba preživeti. Etologi so dokazovali naravnost domače vloge žensk. Antropologi so nato z raziskovanjem v različnih družbah dokazovali njeno univerzalnost, sociologi pa so razlagali delitev dela, ki ženske zapira v zasebno sfero doma in družine kot nujnost za preživetje družbe (Oakley, 2000, str. 169-171).

Etologi so trdili, da ima delitev dela po spolu, kjer je ženska gospodinja in moški negospodinja, biološke korenine (Tiger, 1969 v Oakley, 2000, str. 171) in tako mit o delitvi dela spremenili v mit o izviru, ki je s tem postal še bolj prepričljiv (Oakley, 2000, str. 171). Trdili so, da se je vzorec takšne delitve dela razvil v kontekstu lova (Tiger in Fox, 1971 v Oakley, 2000, str. 172), ko so moški hodili na lov, ženske pa so ostajale doma. Tiger Fox je nato posplošil spolno delitev dela na vse kulture (Oakley, 2000, str. 172). Etologi so svoje

ugotovitve posplošili iz živali na ljudi in trdili, da se je človek razvil iz rastlinojede, dlakave opice (pavijani in makaki opice), ki živi na drevesu (Oakley, 2000, str. 173). Razvili so mit o mogočnem lovcu, kot ga označi Elaine Morgan (1972 v Oakley, 2000, str. 174), po katerem je opica-lovec lovila plen, doma, v stalnem bivališču, pa ga je čakala ženska z otroki, s katerimi so si ulovljeni plen razdelili. Ona je bila tista, ki je pazila na domače ognjišče, na otroke in skrbela za pripravo obrokov (Oakley, 2000, str. 173).

Morgan (1972 v Oakley 2000, str. 174) zavrača mit o mogočnem lovcu s protiargumenti. Etologi ne morejo pojasniti, zakaj so opice začele uporabljati orožje in hoditi po dveh nogah. Trditev, da smo se razvili iz makaki opic in pavijanov, je prav tako vprašljiva, saj so to nižje in ne višje razvite opice, kot so na primer gorile in šimpanzi, ki so tesneje povezani s homo sapiensi (Oakley, 2000, str. 174). Tretji ugovor pravi, da je mit povezan z njegovo androcentričnostjo, zato ni mit o mogočni gospodinji, temveč postavlja moško dejavnost na prvo mesto, kot edino dejavnost, ki kaj velja (Oakley, 2000, str. 175).

Antropologi so za trditve etologov priskrbeli dokaz, s katerim so razložili univerzalnost mita (Oakley, 2000, str. 177). George Peter Murdock je delitev dela po spolu razumel kot posledico bioloških razlik (Haralabmos in Holborn, 2005, str. 594). Manjša fizična moč žensk v primerjavi z moškim jim onemogoča določene dejavnosti, ki zahtevajo večji fizični napor, zato so zanje primerna lažja dela. Delitev dela po spolu torej vidi v praktičnosti (Haralabmos in Holborn, 2005, str. 595). Pri tem je ženske opisal kot ovirane, njihovo delo pa kot lažje. Moškim je dodelil superiorno moč, s čimer jih je postavil na prvo mesto, njihovemu delu pripisal ugled in razvrednotil domača opravila, ki so jih opravljale ženske. Trditve vsebujejo vrednote evropsko-ameriške kulture, iz katere je izhajal. Murdockovo trditev zanika Ann Oakley, ki mu očita, da gleda na ženske z zahodnjaškimi in moškimi očmi ter trditev označi kot univerzalno, čeprav to ne drži. V Tasmaniji namreč ženske lovijo tjulnje, oposume in ribe, kar naj bi bila moška dejavnost (Haralabmos in Holborn, 2005, str. 596). Tudi v Burundiju smo priča čistemu nasprotju delitve dela, kot ga poznamo v zahodni družbi. Tam namreč verjamejo, da so ženske primernejše za telesno delo kot moški (Ibid., str. 192 v Oakley, 2000, str. 187). Poleg naštetih obstajajo še drugi dokazi, kjer ženske opravljajo - za zahodno družbo - tipično moške dejavnosti, zato spolna delitev dela, kot jo navaja Murdock, ni univerzalna in je ne moremo posploševati na vse družbe.

Murdock je ženske dejavnosti označil kot lažja dela, pri tem pa ni upošteval težavnosti, kot je na primer prinašanje vode v tradicionalnih družbah, kjer ženske to težko breme prenašajo več kilometrov (Oakley, 2000, str. 190). Tudi skrb za otroke ni lahko opravilo, sploh v družbi, kjer potrebujejo ženske precejšnjo moč in veliko energije, da otroka do tretjega leta starosti nosijo na boku, medtem ko na hrbtu nosijo veliko težko košaro s hrano, orodjem, opravo in podobno (Levy-strauss, 1961 v Oakley, 2000, str. 190). Čeprav v zahodni družbi ne najdemo takšnega primera, skrb za otroke še vedno ni povsem nezahtevna (Oakley, 2000, str. 191).

Sociologi so poudarjali nujnost tradicionalnega vzorca spolnih vlog za preživetje in ohranjanje družbenega reda (Oakley, 2000, str. 192). Sociolog Talcott Parsons se je tako kot etologi skliceval na biologijo, iz katere izhaja delitev dela, in trdil, da so ženske primerne za skrbstveno delo, t.j. vzgojo otrok zaradi tesnejše vezi z otrokom, ki nastane med nosečnostjo. Trdil je, da so odgovorne za skrb tudi zaradi očetove odsotnosti, ko hodi na delo in oskrbuje družino v finančnem smislu. Talcott Parsons je žensko vlogo v družini označil kot ekspresivno, moško vlogo pa kot instrumentalno. Ženske naj bi v domu ustvarjale toplino, skrbele za socializacijo otrok in za stabilizacijo odraslih osebnosti, kar po Parsonsu izhaja iz njene biologije. Bowlby iz psihološkega vidika sklepa, da je za otrokovo duševno zdravje nujen intimen in stalen odnos z mamo. To je njegova gensko pogojena psihološka potreba (Haralabmos in Holborn, 2005, str. 595). Oakley Parsonsove zgoraj navedene zmotne trditve ovrže s primerom družin na otoku Alora, kjer se ženske ukvarjajo s poljedelstvom, medtem ko otroka pusti v varstvo drugim članom družine. Tako dokaže, da niso v vseh družbah ženske vezane na svoje otroke in se kljub temu otrok razvije normalno (Haralabmos in Holborn, 2005, str. 596). Prav tako trdi, da ekspresivna vloga, pripisana ženskam kot materam in gospodinjam, obstaja zato, ker koristi moškim, ni pa nujna za delovanje družine. (Haralabmos in Holborn, 2005, str. 597).

1.1.3.2. SKRBSTVENO DELO

Vsakodnevna uporaba pojma »skrbstveno delo« opredeljuje delo, ki vključuje upoštevanje in izpolnjevanje fizičnih in emocionalnih potreb drugih ter prevzemanje odgovornosti za negovanje njihove rasti in razvoja. Najpogosteje je skrbstveno delo povezano z ženskim delom, ki naj bi jim pripadalo po naravi. Skrbstvene aktivnosti, kot je gospodinjsko delo, učenje, negovanje in skrb za otroke je domnevno odgovornost žensk, saj naj bi bile bolj skrbne v primerjavi z moškimi. Takšna perspektiva, ki preveč poudarja razlike med spoloma

in ignorira podobnosti, poudarja, da ženske več vložijo v odnose z bližnjimi, ker imajo večjo potrebo po povezanosti (Allen in Baber, 1992, str. 143).

»Spolna delitev dela znotraj gospodinjstva in družine se ohranja na ideologiji, ki temelji na domnevi, da so ženske naravno boljše pri določenih opravilih. Ista domneva spodbuja tudi delitev trga dela na moške in ženske poklice« (Adkins v Leonard, 2001, str. 76 v Novak, 2015, str. 30–31). S tem lahko razložimo dejstvo, da je v skrbstvenih poklicih večji delež žensk. Eden izmed primerov je delež vključenih moških v skrbstven poklic, kot je predšolska vzgoja. Moški na primer predstavljajo le 3 % vzgojiteljev predšolskih otrok na celem svetu (OECD 2012 v van Polanen, Colonnese, Tavecchio, Blokhuis in Fukkink, 2017).

Perspektiva, po kateri so razlike med spoloma minimalizirane, poudarja, da je ideja o obstoju primernejšega spola za skrbstveno delo le posledica naučenega vedenja skozi socializacijo. Risman (1989 v Allen in Baber, 1992) ugotavlja, da v primerih, kjer je oče odgovoren za otroka, ta funkcionira enako kakor mati z opravljanjem tako instrumentalne kot tudi ekspresivne naloge, povezane z vzgojo otroka (Allen in Baber, 1992, str. 144).

Moški so se sicer začeli vključevati v skrbstveno delo, vendar poteka proces vključevanja počasi. Dejavnosti, ki jih v okviru skrbstvenega dela opravljajo, so še vedno bolj moške dejavnosti. Nudijo predvsem varstvo in prevoz – na primer pri invalidnih osebah. Opravljajo bolj fizična dela, ki ne vključuje veliko osebnega pogovora, zato se lahko izognejo emocionalnemu delu skrbi (Belošević, 2015, str. 12).

1.2. STARŠEVSTVO

1.2.1. MATERINSTVO

Materinstvo je eno bistvenih pričakovanj za ženske (Ridgeway in Correl, 2004 v Mcquillan, Greil, Shreffler in Tichenor, 2008, str. 478). Kulturna pričakovanja nosečnosti in skrbi za otroka so tako močna, da starševstvo izgleda normativno, življenje brez otrok pa deviantno (Ulrich in Weatherall, 2000 v Mcquillan, Greil, Shreffler in Tichenor, 2008, str. 478). Naravnost želje po materinstvu so raziskovali mnogi strokovnjaki in prikazali moč spolnih

pričakovanj, ki se navezujejo na materinstvo in ženskost (Ireland, 1993 v Mcquillan, Greil, Shreffler in Tichenor, 2008, str. 478).

Ženska materinska vloga je povezana z eno izmed ženskih tradicionalnih spolnih vlog. Teorija identitete predpostavlja, da posamezniki in posameznice preko interakcije z drugimi ljudmi prejemajo, interpretirajo in internalizirajo vedenjska pričakovanja, vezana na družbeno pozicijo, ki jo zasedajo (Stryker1968; Stryker in Burke 2000 v Zhou, 2017, str. 754). Ženske po tej teoriji torej internalizirajo pričakovanja družbe, da morajo postati matere.

To družbeno pričakovanje se prekriva z normami tradicionalne delitve dela. Dobra mati je pogosto karakterizirana kot mati, ki ostane doma in cel dan skrbi za otroka (Boris, 1994 v Zhou, 2017, str. 754). Vloga matere se tako povezuje s skrbstvenim delom. Sevenhuijsen (1998) na materinstvo ne gleda kot na identiteto, temveč kot na niz odgovornosti. Ženske prevzemajo večino skrbstvenega dela, ker se njihove dejavnosti še danes bolj kot pri moških odvijajo pretežno v zasebni sferi (Sevenhuijsen 1998 v Novak, 2015, str. 34). Negovanje kot del skrbstvenega dela naj bi ženske opravljale iz ljubezni, zato ni definirano kot delo (Renner 2000 v Novak, 2015, str. 34).

Medtem ko se ženska vloga gospodinje in žene lahko spremeni, se vloga matere ne more. Na podlagi materinske vloge se tudi ženske kot gospodinje lahko še naprej zatira. K ohranjanju družbenega pričakovanja, da ženska mora biti mati, prispevajo miti o materinstvu, ki tako kot miti o delitvi dela potrjujejo status quo (Oakley, 2000, str. 199).

1.2.1.1. MITI O MATERINSTVU

Mit o materinstvu vsebuje tri trditve. Prva in najbolj vplivna je, da otrok potrebuje mater (Oakley, 2000, str. 199). Obstajajo še tri trditve, tesno povezane s prejšnjo. Otrok potrebuje materino skrb bolj kot skrb katerekoli druge osebe. Ta mati mora biti biološka, ki je lahko edina prava mati otroku. Za otroka mora skrbeti le mati, torej se skrb odvija v kontekstu le dveh oseb – matere in otroka (Oakley, 2000, str. 218).

Poudarja se potreba otroka po biološki materi, ki je edina, ki lahko skrbi zanj. Če otrokova potreba po prisotnosti biološke mame ni zadovoljena, naj bi otrok utrpel negativne posledice pri svojem emocionalnem in duševnem razvoju, čeprav ta potreba sploh ni natančno določena.

Psihologi, ki raziskujejo to področje, ugotavljajo, da lahko toplino in ljubezen, ki sta ključna elementa materine skrbi, pravzaprav daje vsakdo, ki skrbi za otroka, ne le mati (Oakley, 2000, str. 218). Da otrok potrebuje skrb biološke matere, so skušali dokazati znanstveniki na podlagi raziskav v institucionalnem okolju, kjer so bili otroci ločeni od mame. Negativen vpliv materine odsotnosti so povezali z otrokovimi reakcijami, kot so na primer bruhanje, negativizem, vpitje, hiranje in podobno (Oakley, 2000, str. 220). Znaki, ki jih kažejo institucionalizirani otroci, pa niso posledica materine odsotnosti, temveč posledica prikrajšanosti za odraslega človeka, ki bi nenehno in ljubeče skrbel zanje (Oakley, 2000, str. 220). Prav tako je zmotna trditev, da je potrebno za otroka skrbeti le v kontekstu dveh oseb, saj v nekaterih drugih kulturah, kot je na primer kultura na otočju Samoa, otroci nimajo tesnega stika z mamo. Tam za otroka skrbi več odraslih oseb, ki pa se kljub nenehni materini odsotnosti normalno razvije (Oakley, 2000, str. 229).

Druga trditev mita je, da mati potrebuje otroka (Oakley, 2000, str. 199). Trditev izhaja iz domnevnega obstoja materinskega gona, ki žensko žene k rojevanju in jih sili k skrbi za otroka. Za materino duševno zdravje naj bi bilo škodljivo, če otroka prepusti v skrb drugim osebam (Oakley, 2000, str. 213). Da materinski gon ne obstaja, dokazujejo matere, ki so otroke posvojile, pa znajo kljub neobstoju biološke vezi dobro poskrbeti za otroka. Vez torej ni biološka, temveč čustvena (Oakley, 2000, str. 214). Odvisnost otroka od matere ne izvira iz samega poroda ali nosečnosti. Željo po materinstvu vpelje kultura, prav tako pa tudi zmožnost za materinsko skrb (Oakley, 2000, str. 215).

Zadnja trditev mita je, da ženska mora biti mati, saj je materinstvo največ, kar lahko ženska doseže v življenju in se le z njim lahko zares potrdi kot ženska (Oakley, 2000, str. 199). To trditev so zagovarjali psihoanalitiki, ki so materinstvo pojmovali kot ključno za ženski psihoseksualni razvoj. Če ženska ne želi imeti otroka, je po tej teoriji neženska, saj skupaj z materinstvom zavrača tudi svojo ženskost (Oakley, 2000, str. 200, 201). Ni pa v vseh kulturah nujno, da ženska postane mati, saj ne doživljajo vse ženske po svetu enake socializacije glede spolne vloge kot v zahodni družbi. Ponekod je namreč starševstvo skupna odgovornost tako očeta kot matere (Oakley, 2000, str. 203). V zahodni kulturi pričnejo s pripravljanjem deklic na željo po materinstvu že v zgodnjih letih, ko jim za igračo dajo punčko. To je prvi simbol materinstva, na katerem vzpostavljajo prihodnji vzorec odziva na predmete in dejavnosti, ki jih punčka simbolizira (Oakley, 2000, str. 204). Želja po materinstvu je torej priučena in zmotno je trditi, da mora ženska biti mama, ker ima jajčnike in maternico, tako kot moškemu

ni treba biti oče, četudi imajo genitalije, ki mu omogočajo oplojevanje (Oakley, 2000, str. 213).

Lundberg in Farnham (1947) trdita, da dajeta porod in nega otroka ženskam popoln občutek osebnega zadovoljstva (Oakley, 2000, str. 202). Da njuna trditev ni resnična, je prikazala Adrienne Rich v svojih dnevniških zapisih, kjer je izrazila ambivalentna čustva do lastnih otrok. V odnosu do njih je namreč hkrati čutila zamero, vznemirjenost, nežnost in zadovoljstvo. Njihov glas jo je nerviral, njihove stalne potrebe so jo navdajale z obupom nad njeno usodo, v kateri opravlja funkcijo, za katero ni namenjena. Včasih je bila nemočna zaradi zadrževanja jeze. Včasih je pomislila na to, da bo njo in njene otroke ločila le smrt. Včasih je zavidala neplodnim ženskam, ker živijo svobodno življenje in imajo neko zasebnost. Oblivali so jo vali jeze in ljubezni (Whitelegg et. al., 1982, str. 239).

1.2.2. OČETOVSTVO

Očetovstvo je bilo v zgodovini dolgo ignorirano (Parke, 1996, str. 5). Teoretiki s področja psihologije očetovstvu niso namenjali pozornosti, saj naj bi na razvoj otroka imeli manj pomemben vpliv kakor mama. K takšnemu mišljenju je prispeval Freud s svojo teorijo o zgodnjem socialnem razvoju. Menil je, da je mama najpomembnejša za otrokov razvoj, sploh na začetku, saj ga lahko hrani le ona, očetje pa zato nimajo pomembne vloge pri njihovem razvoju (Parke, 1996, str. 6). Tudi Bowlby je zanemaril očetovo vlogo s tem, da je poudarjal pomembno vez med materjo in otrokom, zaradi katerih otrok preferira specifično osebo – mater, bolj kakor katerega koli drugega človeka (Parke, 1996, str. 7). Mame naj bi bile zaradi hormonskih sprememb, ki se zgodijo med nosečnostjo in ob rojstvu otroka, bolj pripravljene na materinjenje. Ker se očetom takrat ne dogodijo nikakršne hormonske spremembe, biološko niso pripravljeni na starševstvo. Trditev podpira premalo argumentov, da bi ji lahko verjeli (Parke, 1996, str. 10).

Iz raziskav enostarševskih družin, kjer je otroke vzgajal oče samohranilec, pa tudi iz dvostarševskih družin, v katerih oče prevzema večjo odgovornost za skrb in vzgojo otrok kot mati, je razvidno, da so očetje sposobni celovito poskrbeti za otroke in se znajdejo tako v instrumentalni kot tudi ekspresivni vlogi (Zavrl, 1999 v Steničnik, 2012, str. 412). Tudi Žmunc-Tomori (1988 v Steničnik, 2012, str. 412) meni, da očetje niso nič manj sposobni za skrb in nego otrok, zgolj zato, ker so moški. Če so manj vpleteni v opravila, povezana s skrbjo

in vzgojo otrok, je to posledica naučene družbene vloge in ne njihove biologije (Steničnik, 2012, str. 412).

Teorije so na svojem mestu držale tako ženske kot tudi moške. Tradicionalni moški je imel po Parsonsu instrumentalno vlogo, saj je hodil na delo in služil denar, s katerim je oskrboval družino (Haralambos in Holborn, 2005, str. 595).

Družinski model moškega hranitelja je dolgo deloval kot norma in ideal, ki je predpostavljal, da so moški delavci brez obveznosti izven dela, predvsem pa brez skrbstvenih obveznosti. (Hanlon in Lynch, 2011 v Hrženjak, 2016, str. 12). Ob koncu stoletja pa so družbene spremembe zahtevale prilagoditve v popularnem in znanstvenem konceptualiziranju očetov, mater in družine nasploh (Pleck in Pleck, 1997 v Cabrera, Tamis-LeMonda, Bradley, Hofferth in Lamb, 2000, str. 127). Ena od ključnih sprememb, ki je naredila premik od očetove odsotne vloge oskrbovalca do očetove enakovredne starševske vloge so-starša (Pleck in Pleck, 1997), je povečano vključevanje žensk v sfero dela (Cabrera, Tamis-LeMonda, Bradley, Hofferth in Lamb, 2000, str. 127). Spreminjanje vloge očetov, ki se kaže v aktivnejšem vključevanju v družinsko delo in skrb za otroke, je opaziti tudi v Sloveniji, kar imenujemo »novo očetovstvo« (Rener, Švab, Žakelj in Humer, 2005, 2006 v Švab, 2006, str. 75).

1.2.2.1. NOVO OČETOVSTVO

Nekatere teoretičarke in teoretiki pojmujejo fenomen novega očetovstva kot odmik očetov od vloge tradicionalnega hranitelja družine k aktivnemu in vključenemu očetu. Drugi novo očetovstvo razumejo kot mit, ki v vsakdanjem življenju živi v spolnih ideologijah (Doucet, 2004; Švab, 2001; van Dongen, 1995; Knijn, 1995, idr. v Humer, 2007, str. 160). Collier izhaja iz predpostavke, da novo očetovstvo označuje predvsem skrbno očetovstvo v podobi čutnega in aktivnega očeta (Collier, 2002 v Humer, 2007, str. 160). Zdi se, da novi očetje prevzemajo strukturne značilnosti, ki so družbeno predpisane tradicionalnim ženskim spolnim vlogam. To se odraža zlasti na področju skrbstvenega dela, ki se najpogosteje definira kot domena žensk, in na področju zasebnosti, intimnosti in družine (Gilligan, 1982; Held, 1995, 2002; Noddings, 1986; Ruddick, 1990 v Humer, 2007, str. 160).

Humerjeva (2007) očetovstvo razdeli v štiri skupine. Prvi skupini pripadajo novi ali vključeni očetje, ki so enakovredno vključeni v skrb, vzgojo in nego otroka ter tudi v domača dela. Uporabni ali zabavni očetje so tisti, ki se aktivno vključujejo v skrb za otroke in njihovo igro,

pri gospodinjskih opravilih pa imajo vlogo pomočnika partnerki. Dobri ali strogi hranitelji so tisti, ki uporabljajo avtoriteto in imajo nadzor nad dogajanjem v družini. V zadnjo skupino pa spadajo učetje, ki so sicer fizično prisotni, a so odsotni psihično in emocionalno (Humer, 2007, str. 163 v Drozg, 2020, str. 41).

Raziskave dokazujejo povečana prizadevanja očetov in večjo vpletenost v skrb za otroke, še vedno pa očetje priznavajo, da večji delež skrbi prevzemajo njihove partnerke (Van Dongen, 1995; Rener, Švab, Žakelj in Humer, 2005, 2006 v Švab, 2006, str. 75).

Način, s katerim je država želela prispevati k večji participaciji očetov pri negi in vzgoji otrok, je uvedba očetovskega dopusta leta 2001. Ta pripada očetom kot neprenosljiva pravica in traja 90 dni. Dopust naj bi poleg aktivnosti v času nosečnosti in ob rojstvu pozitivno vplival na oblikovanje očetovske identitete in na sodelovanje v podpori partnerki prvih 15 dni po rojstvu otroka (Švab, 2006, str. 76). V praksi se je izkazalo, da sta velika ovira pri izkoriščanju dopusta trg dela, ki ne podpira očetovskega dopusta, in prevladujoča miselnost, da je skrb za otroke domena žensk. Po prvem delu očetovskega dopusta običajno tudi sledi zdrs nazaj v tradicionalno delitev dela. Pomemben vpliv na koriščenje dopusta ima tudi socialno omrežje, ki pomaga partnerki pri skrbi za otroka, zaradi česar te potrebe po koriščenju dopusta ni (Rener, Švab, Žakelj in Humer, 2005 v Švab, 2006, str. 77).

Današnji očetje so sicer zares aktivnejši kot njihovi očetje in predhodne generacije očetov. Zavedajo se pomembnosti svoje starševske vloge, vendar so spremembe na tem področju v Sloveniji še vedno le v zametkih in so še daleč od aktivnega očetovstva (Švab, 2006, str. 79).

1.3. VZGOJA IN IZOBRAŽEVANJE

1.3.1. IZOBRAŽEVANJE IN VARSTVO MED EPIDEMIJO

Svetovna zdravstvena organizacija (WHO) je 11. marca 2020 razglasila pandemijo. V krizni situaciji so mnoge države zaprle šole in pričele s poučevanjem na daljavo (Viner, idr., 2020 v Pesek, Lipovec in Zmazek, 2020, str. 1). Osnovne šole v Sloveniji so bile v šolskem letu 2019/2020 zaprte od 16. 3. 2020 do 18. 5. 2020 (Kustec in Krek, 2020 v Kustec, idr., 2020,

str. 10). V šolskem letu 2020/2021 pa so bile zaprte od 26. 10. 2020 do 26. 1. 2021, dokler se niso začeli ukrepi postopoma sproščati (Križaj, Pristavec Đogić in Eror, 2021, str. 3–4).

Za osnovnošolsko izobraževanje so v šolskem letu 2020/2021 na podlagi izkušenj iz prakse predhodnega šolskega leta oblikovani štirje modeli in dva podmodela, ki se razlikujejo glede na zdravstvena priporočila in so odvisni od epidemiološke slike v Sloveniji (Kustec, idr., 2020: 21). Po modelu A-OŠ se vsi učenci/učenke izobražujejo v šoli, po modelu B-OŠ se vsi učenci/učenke izobražujejo v šoli v skladu s priporočili NIJZ, po modelu C-OŠ se učenci/učenke od 1. do 3. razreda (4. in 5. razred v primeru razpoložljivih kadrovskih in prostorskih kapacitet) izobražujejo v šoli, ostali od doma, po modelu D-OŠ pa se vsi učenci/učenke izobražujejo na daljavo. Po podmodelu BC-1OŠ se učenci/učenke posameznega oddelka izobražujejo na daljavo, po BC-2OŠ pa se učenci/učenke posamezne šole izobražujejo na daljavo (Kustec, idr., 2020, str. 22).

Na področju izobraževanja je bil pripravljen načrt, ki omogoča prilagajanje spremembam v času epidemije, odprto pa je ostalo vprašanje varstva otrok.

V Sloveniji je na področju otroškega varstva značilen defamilializem, kar pomeni, da je primarna odgovornost skrbi za otroke pri nas prenesena na trg ali na državo (Esping-Andersen 1999 v Rakar in Hlebec, 2020, str. 169). V obdobju kriznih razmer se je celotno breme skrbi za otroke zopet preneslo na posameznika, njegovo družino in socialno mrežo, kar je lahko marsikomu predstavljalo velik izziv. Na potrebo po varstvu otrok staršev, ki so med epidemijo hodili na delo, so se odzvale občine z organiziranjem varstva njihovih otrok na domu, ki so ga izvajali prostovoljci in prostovoljke (Rakar in Hlebec, 2020, str. 170).

1.3.2. IZOBRAŽEVANJE NA DALJAVO

Ena od definicij izobraževanja na daljavo je definicija Desmonda Keegana, po katerem je »izobraževanje na daljavo oblika izobraževanja, za katero je značilno, da sta učitelj/učiteljica in študent/študentka večinoma ločena, da izobraževalni proces organizira izobraževalna organizacija, da izobraževalni proces poteka s pomočjo različnih medijev ter da izobraževalna organizacija študentom nudi možnost dvosmernega komuniciranja in organizira občasna študijska srečanja.« (Keegan, 1996, str. 50 v Mekić, 2006, str. 3–4).

Otroci, starši, učitelji in učiteljice so bili v času novih razmer primorani sprejeti izobraževanje na daljavo kot način poučevanja v izrednih razmerah. Pri tem so učitelji in učiteljice izbrali različne načine poučevanja na daljavo.

V Sloveniji je v prvem valu nekaj več kot polovica učiteljev in učiteljic razrednega pouka izvajala pouk s kombiniranjem videokonferenc in z usmerjanjem učenja s pisnimi navodili, 33 % učiteljev sodelujočih v raziskavi pa je učencem in učenkam najpogosteje poslalo pisna navodila za samostojno delo. Le 2 % učiteljev in učiteljic je izvajalo pouk tako, da so vzpostavili stik preko videokonferenc. Na podoben način so pouk izvajali tudi na predmetni stopnji, le da se je za nekaj odstotkov večje število učiteljev in učiteljic posluževalo izvajanja pouka preko videokonferenc (5,2 %) in pisnih navodil za samostojno delo (36,7 %), manj pa jih je kombiniralo videokonference in usmerjanje s pisnimi navodili (46 %) (Rupnik Vec, idr., 2020, str. 20).

Učenje na daljavo naj bi prineslo pozitivne lastnosti, kot so po Gerliču (2004 v Patljak, 2020, str.14–15): individualizacija učenja, večja motivacija za učenje, večja dostopnost informacij za učence in učitelje, lažja in izboljšana komunikacija med učenci ter med učiteljem in učencem omogoča lažjo izmenjavo povratnih informacij, interdisciplinarno učenje, medpredmetno povezovanje in skupinsko delo učencem omogoča, da sami rešujejo probleme in izbirajo prave informacije, učitelju pa omogoča, da sam preizkuša in uvaja nove metode dela v učni načrt.« Prinaša pa tudi nekaj slabosti, kot so: pomanjkanje pisnega posredovanja informacij, zahteva po računalniških znanjih, nadvlada umetne izkušnje nad življenjsko, razvoj enostranskega mišljenja in prevlada komercialnih vidikov nad pedagoškimi (Rogelj, 1995 v Patljak, 2020, str. 16).

Med učenjem na daljavo so se učenci in učenke srečevali z različnimi težavami, kot so pomanjkanje ustrezne opreme, deljenje računalnika z ostalimi družinskimi člani, neznanje uporabe računalnika, pomanjkanje prostora, kjer bi se lahko v miru učili, in nerazumevanje navodil učitelja ali učiteljice. Nekateri ob nerazumevanju učne snovi tudi niso mogli nikogar vprašati za pomoč. Večina učenk in učencev je pogrešala razlago učitelja in opozorila na to, da ne dobijo povratne informacije o pravilno oziroma nepravilno rešeni nalogi (Rupnik Vec, idr., 2020, str. 56–57).

Pozitivne lastnosti izobraževanja na daljavo pa nekatere učenke in učenci vidijo v tem, da so lahko sami razporejali delo, dlje časa spali, ni jim bilo treba nastopati pred sošolci, poleg tega

pa jim je bilo všeč, da jim lahko pri učenju pomagajo starši (Rupnik Vec, idr., 2020, str. 58–59).

1.3.3. VARSTVO OTROK

Starši so po zakonu dolžni skrbeti za življenje in zdravje svojih otrok, jih varovati, negovati, vzgajati in nadzorovati, zato so morali med epidemijo poskrbeti za primerno varstvo otrok, če so presodili, da otrok ni dovolj zrel, odgovoren in samostojen, da bi zmozel ostati sam doma (Arag, 2020).

V nekaterih primerih so lahko starši zaradi varstva otrok med zaprtjem šol ostali doma. Pogoji za to je bil, da so šole zaprte za vse otroke do vključno 5. razreda osnovne šole, katerim starši ne morejo zagotoviti druge oblike varstva. Pri tem so bili za čas, ko doma varujejo otroke, upravičeni do nadomestila v višini 80 % plačne osnove skladno z Zakonom o začasnih ukrepih in omilitih in odpravo posledic covid-19. Bruto znesek, ki je iz tega razloga bremenil delodajalca, je v celoti krila država (Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, 2020).

Da so starši lahko koristili to možnost, je moral biti eden od zaposlenih staršev upravičen do odsotnosti z dela in do nadomestila, ker zaradi varstva otroka niso mogli opravljati dela (zaradi zaprtja vrtcev in osnovnih šol - t.i. višje sile). Odsotnost z dela je bila mogoča samo pod pogojem, da drugi starš ni mogel zagotoviti varstva, ter da je šlo za otroka do vključno petega razreda osnovne šole. O odsotnosti zaradi višje sile je bilo treba pisno obvestiti delodajalca. V skladu s sprejetim Zakonom o interventnih ukrepih za zaježitev epidemije covid-19 in omilitvijo njenih posledic za državljane in državljanke ter gospodarstvo pa je delavec oziroma delavka, ki ga/je ni na delo zaradi višje sile, od 13. 3. 2020 do 31. 5. 2020 upravičen/a do nadomestila v višini 80 % osnove, pri čemer nadomestilo plače ne sme biti nižje od minimalne plače. Odsotnost starša z dela se v tem primeru presoja v okviru instituta višje sile, saj sta delavec ali delavka odsotna zaradi zunanjega vzroka, nepričakovanega, neizogibnega in neodvrnljivega dogodka (Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, 2020, str. 2–4).

Ko je Vlada RS 15. 3. 2020 s sklepom ukinila organizirano varstvo otrok in naslednji dan zaprla vse vzgojno-izobraževalne ustanove v Sloveniji, je kot edina organizirana oblika varstva obstajalo le t.i. nujno varstvo otrok, do katerega so bili upravičeni le starši predšolskih

otrok in učencev/učenk do vključno 5. razreda osnovne šole pod pogojem, da sta oba starša otroka delala v organizacijah, ki so nujne za delovanje družbe in države v času izrednih razmer (na primer zaposleni v zdravstvu, vojski, policiji, civilni zaščiti idr.) in delala v isti izmeni. Ostali starši, ki niso izpolnjevali teh pogojev in otrok niso mogli pustiti samih doma, so se lahko za varstvo obrnili na vodstvo osnovne šole ali na svojo občino. Varstvo pri starih starših je bilo odsvetovano, saj sodijo starejši v rizično skupino za okužbo. Pomoč so nudile tudi nekatere prostovoljne organizacije (Arag, 2020).

2. PROBLEM

Za temo diplomske naloge sem se odločila na podlagi pogovorov in opazovanja družinskih razmer v svoji lokalni skupnosti med epidemijo bolezni covid-19. Opažam, da so v vseh primerih matere odgovorne za izobraževanje in pomoč pri učenju otrok v času šolanja na daljavo. Potek izobraževanja na daljavo in delitev skrbstvenega dela sem opazovala med izvajanjem akcijskega projekta, pri katerem sem osnovnošolcem in osnovnošolkam pomagala pri učenju. Eden izmed projektnih ciljev je bil razbremenitev staršev, vendar ugotavljam, da sem razbremenila samo mame, ker se očetje niso vključevali v učno pomoč. Pričela sem raziskovati delitev skrbstvenega dela in odgovornosti za izobraževanje otrok med partnerjema. Ker so bile šole med epidemijo zaprte in je delo potekalo na daljavo, so morali starši bolj aktivno sodelovati v učnem procesu otrok, poskrbeti za njihovo varstvo in z njimi preživljati več časa. Zanimalo me je, kako so si starši med epidemijo glede na lastno percepcijo delili učno pomoč in skrbeli zanje in kakšen vpliv je pri tej delitvi imel spol. Poleg tega me je zanimalo tudi, kje so našli pomoč pri učenju in varstvu otroka, kako je pri tem pomagala osnovna šola, katere so bile tudi druge oblike pomoči ter kako so se starši spoprijemali z nastalimi ovirami. Problematiko sem raziskovala na območju občine Žiri, kjer živijo udeleženci in udeleženke fokusne skupine, njihovi otroci pa tu obiskujejo Osnovno šolo Žiri.

2.1. RAZISKOVALNA VPRAŠANJA

- 1) Kako si starša delita skrbstveno delo in sodelujeta v otrokovem učnem procesu?
- 2) Kako starši doživljajo svojo vlogo in prispevek k skrbstvenemu delu in kako razumejo vlogo in dejanski prispevek partnerja?
- 3) Kako je nov način izobraževanja vplival na odnose v družini?
- 4) Kakšne oblike pomoči pri izobraževanju in varstvu otroka so bile med epidemijo na voljo družinam, ki živijo v občini Žiri in kdo jih je o teh oblikah pomoči informiral?
- 5) Katere so potrebe in predlogi staršev v zvezi z izobraževanjem in varstvom otroka med epidemijo?

3. METODOLOGIJA

3. 1. VRSTA RAZISKAVE

Izvedla sem kvalitativno raziskavo, za katero je značilno, da v raziskovalnem procesu zbiramo osnovno izkustveno gradivo, sestavljeno iz besednih opisov ali pripovedi, ki ga kasneje obdelamo in analiziramo na beseden način (Mesec, 2007, str. 11).

Kvalitativna raziskava, ki sem jo izvedla, je tudi eksplorativna oziroma poizvedovalna, saj je namen raziskave seznanitev z nekaterimi osnovnimi značilnostmi novega pojava ali področja problematike in priprava za kasnejša, natančnejša in bolj poglobljena raziskovanja (Mesec 1997, str. 42). Ker predvidevam, da so epidemiološke razmere prispevale k mnogim spremembam, sem se odločila, da poizvem več o tem, kakšno vlogo so imeli starši pri vzgoji in izobraževanju med učenjem na daljavo in kakšne oblike pomoči so jim bile na voljo na področju učenja in varstva.

3. 2. MERSKI INSTRUMENTI IN VIRI PODATKOV

V raziskavi sem uporabila tri merske instrumente; dva delno strukturirana vprašalnika in vodilo za fokusno skupino.

Vodilo za fokusno skupino vsebuje vprašanja odprtega in zaprtega tipa, ki so sestavljena kot podvprašanja glavnih raziskovalnih vprašanj, razdeljenih v tri sklope. Prvi sklop vsebuje demografska vprašanja, drugi sklop vprašanja o delitvi skrbstvenega dela, učni pomoči, starševski vlogi, o doživljanju lastne vloge in vloge partnerja/partnerke ter o odnosih v družini. Zadnji sklop je sestavljen iz vprašanj o pomoči, pridobivanju informacij in predlogih staršev v zvezi z učno pomočjo in varstvom.

Za spraševanje vprašank v vzorcu iz druge populacije sem uporabila delno strukturirani vprašalnik. Vprašanja v intervjuju so odprtega in zaprtega tipa. Za intervju z vprašanko iz tretje populacije sem prav tako pripravila delno strukturirani vprašalnik, ki je tako sestavljen iz vprašanj odprtega in zaprtega tipa.

Viri podatkov, ki sem jih kasneje kvalitativno analizirala in interpretirala, so zapisi diskusije v fokusni skupini, ki sem jo opravila s starši osnovnošolskih otrok, ter podatki, ki sem jih pridobila z intervjuvanjem učiteljic v osnovni šoli in strokovne delavke v Dnevnom centru Škofja Loka – enota Mesto. Za pisanje teoretičnega dela in razprave sem uporabila sekundarne vire, na primer knjige, članke, prispevke iz zbornikov in publikacij, poročila in druga gradiva, ki sem jih pridobila na spletu ali v knjižnici.

3. 3. POPULACIJA IN VZORČENJE

V raziskovalno delo sem vključila tri populacije. V prvo raziskovalno populacijo spadajo starši, ki so v mesecu decembru 2020 in januarju 2021 živeli v istem gospodinjstvu na območju občine Žiri in imajo najmanj enega otroka, ki obiskuje osnovno šolo. Neslučajnostni, priročni raziskovalni vzorec iz te populacije predstavljajo trije starševski pari (tri ženske in trije moški), ki so se odzvali na moje povabilo na diskusijo v fokusni skupini na dan 12. 3. 2021.

V drugo populacijo spadajo učiteljice, ki so v šolskem letu 2019/2020 in 2020/2021 poučevale otroke na Osnovni šoli Žiri. Neslučajnostni, priročni raziskovalni vzorec iz te populacije predstavljajo tri učiteljice, ki so bile pripravljene sodelovati v intervjuju na dan 20. 4. 2021 in 23. 4. 2021.

Tretjo populacijo predstavljajo strokovne delavke, ki so v šolskem letu 2019/2020 in 2020/2021 delale v Dnevnom centru za otroke in mladostnike Škofja Loka – enota Mesto. Neslučajnostni, priročni raziskovalni vzorec iz te populacije predstavlja strokovna delavka, ki se je odzvala na moje povabilo za sodelovanje.

3. 4. ZBIRANJE PODATKOV

Zbiranje podatkov je potekalo marca in aprila 2021 po dveh metodah: metodi fokusne skupine in metodi intervjuja.

Sodelujoče v fokusni skupini sem najprej povabila v sodelovanje preko telefonskega pogovora. Seznanila sem jih s temo svoje diplomske naloge in okvirno temo diskusije.

Najprej je bil odziv zelo slab, saj je od prvih treh povabljenih parov želel sodelovati le eden. Na sodelovanje so bile pripravljene vse ženske, medtem ko njihovi partnerji niso utegnili. Po večkratnem neuspešnem iskanju udeležencev sem uspela najti dva para, tretji pa se mi je ponudil sam, saj se je razširil glas o tem, da iščem še en sodelujoči par. Uro za izvedbo fokusne skupine smo brez težav določili preko pogovora v skupini na aplikaciji Messenger, datum pa smo dvakrat prestavili zaradi obveznosti staršev. Za izvedbo smo dokončno izbrali petek, 12. 3. 2021, ob 18.00. Za lažjo pripravo na diskusijo sem jim vnaprej povedala, da me zanima, kako so si starši delili skrbstveno delo in učno pomoč otroku v času epidemije, kako razumejo svoj in partnerjev/partnerkin prispevek pri skrbstvenemu delu, kako je učenje na daljavo vplivalo na odnose v družini, kakšne oblike pomoči so bile na voljo za učno pomoč in varstvo otrok, kdo jih je o tem informiral ter kakšni so njihovi predlogi v zvezi z varstvom in izobrazbo, ki bi odgovarjali njihovim potrebam.

Fokusna skupina je potekala preko aplikacije Zoom, saj zaradi preprečevanja širjenja okužb nisem želela tvegati srečanja v živo. V ta namen sem na aplikaciji Zoom ustvarila pogovorno skupino, preko katere sem jih poklicala z videoklicem. Na začetku videokonference sem z namenom ustvarjanja sproščenega vzdušja namenila približno pet minut za kratek pogovor o tem, kako se počutijo, kaj počnejo ipd. Nato sem jim povedala, da je moja vloga v fokusni skupini, da vodim pogovor z vprašanji in jih poslušam, oni pa lahko prosto povejo svoja mnenja in komentirajo mnenja drugih. Zagotovila sem jim popolno anonimnost.

V fokusni skupini je bilo vzdušje sproščeno, saj so se vsi udeleženci med seboj vsaj na videz poznali. Skupinska dinamika je bila dobra, saj so vsi aktivno sodelovali, se odzivali in navezovali na izjave drugih udeležencev in udeleženk.

Učiteljice, ki so se udeležile intervjuja, sem povabila v sodelovanje s sporočilom, poslanim preko aplikacije Messenger ali preko telefonskega klica. Vse sem seznaniła s temo diplomske naloge in okvirno temo, ki me bo zanimala pri spraševanju. Odziv je bil dober, saj so bile vse tri povabljene učiteljice takoj pripravljene sodelovati. Uro za izvedbo intervjuja smo določile že ob prvem pogovoru. Najprej sem želela vse intervjuje izvesti istega dne, a sem zaradi prenatrpanega urnika ene izmed učiteljic intervju z njo izvedla nekaj dni kasneje kot z ostalima. S prvima vprašankama smo intervju izvedle 20. 4. 2021, z eno ob 17.00 in z drugo ob 18.30. S tretjo vprašanko sva intervju izvedli 23. 4. 2021 ob 16.00. Za lažjo pripravo na vprašanja sem jim povedala, da me zanima, kakšne oblike učne pomoči in varstva otrok so

bile na voljo v osnovni šoli, kako so o tem informirali starše, koliko otrok je potrebovalo dodatno pomoč, kakšni so predlogi staršev v zvezi z varstvom in izobrazbo, kako se je šola odzivala na potrebe staršev in kako bi označile delež mam in očetov pri vzdrževanju kontakta s šolo med epidemijo. Udeleženkam sem zagotovila anonimnost.

Intervjuji so tako kot fokusna skupina potekali preko aplikacije Zoom. Z vsako vprašanko sva pred začetkom intervjuja namenili nekaj minut sproščenemu uvodnemu pogovoru.

Vzdušje med spraševanjem se je razlikovalo od vprašanke do vprašanke. Odvisno je bilo od njihovega počutja tistega dne. Od počutja vprašanke in celotnega vzdušja pa je bilo odvisno tudi trajanje intervjuja in dolžina odgovorov vprašanke. Intervjuji so trajali od 15 minut do 20 minut.

Strokovno delavko iz dnevnega centra za otroke in mladostnike sem zaprosila za sodelovanje pri intervjuju preko telefonskega klica. Bila je pripravljena sodelovati pod pogojem, da ji vprašanja iz intervjuja pošljem po e-pošti. Vprašalnik sem ji dne 14. 4. 2021 poslala in še istega dne prejela izpolnjenega.

3. 5. OBDELAVA IN ANALIZA PODATKOV

Podatke, pridobljene z intervjujem in fokusno skupino sem obdelala na kvalitativen način. Diskusijo in spraševanje sem snemala s snemalnikom zvoka na telefonu. Kasneje sem ob poslušanju zvočnega posnetka prepisala vprašanja in dobesedne izjave v Word dokument. Del transkripta sem za lažje branje in razumevanje zapisala v knjižnem pogovornem jeziku. Podatke sem nato analizirala s pomočjo odprtega in osnega kodiranja. Pred začetkom kodiranja sem najprej v transkriptih podčrtala pomembne izjave, jih označila s črko, ki predstavlja osebo in zaporedno številko njene izjave. Pri označevanju izjav v transkriptu fokusne skupine sem izbrala drugačen način kot pri označevanju izjav intervjujev. Izjave obeh partnerjev oziroma mame in očeta so bile označene z enako črko, zato da se v kodiranju opazi, za katero družino velja določena izjava. Črki sem nato dodala še številko 1, ki predstavlja očeta, in 2, ki predstavlja mamo. Oznako (npr. A1) in zaporedno številko izjave (npr. 2) sem ločila s poševnico. Pri označevanju izjav v intervjuju sem vprašanko označila s črko (npr. D) in dodala le številko izjave, brez poševnice.

Nato sem izjave in številke iz transkriptov prepisala v za to pripravljene tabele. Vsaki izjavi sem nato pripisala pojem, kategorijo, nadkategorijo in temo, pod katere spada pojem. Pri intervjujih nadkategorije nisem uporabila, saj se mi niso zdele potrebne. Za lažjo predstavo in razlikovanje med odprtim kodiranjem izjav iz fokusne skupine in intervjujev sta spodaj prikazana primera obeh vrst kodiranja.

Tabela 3.5.1.: Odprto kodiranje izjav iz fokusne skupine

ŠT. IZJAVE	IZJAVA	POJEM	KATEGORIJA	NADKATEGORIJA	TEMA
A1/1	... ker sem imel jaz veliko dela v službi in okrog hiše.	Veliko dela v službi in pri zunanjih opravilih	Razlog za pogostejše vključevanje mame in manj pogosto vključevanje očeta	Razlogi za pogosto ali manj pogosto vključevanje v skrbstveno delo	Skrbstveno delo
C2/1	Midva sva nekako ohranila isto delitev skrbi.	Enaka delitev kot pred epidemijo	Primerjava delitve dela med epidemijo z delitvijo pred epidemijo	Delitev skrbstvenega dela med epidemijo	Skrbstveno delo

Tabela 3.5.2.: Odprto kodiranje izjav iz intervjuja

ŠT. IZJAVE	IZJAVA	POJEM	KATEGORIJA	TEMA
E1	Individualna pomoč preko Zooma ...	Individualna pomoč preko Zooma	Oblike pomoči	Vloga šole pri izobraževanju na daljavo
E2	Individualne pomoči so bili deležni predvsem učenci z odločbami ...	Učenci/-ke z odločbami	Upravičenci do pomoči	Vloga šole pri izobraževanju na daljavo

V fazi osnega kodiranja, ki je sledila odprtemu kodiranju, sem najprej izpisala teme, nato pa v obliki alinej še vse nadkategorije (ki sem jih uporabila le pri kodiranju izjav fokusne skupine) ter kategorije, ki spadajo pod določeno temo. Na koncu sem pod kategorije izpisala še pojme in številke izjave. Da lažje ločujemo med temo, nadkategorijo, kategorijo in pojmi sem teme zapisala z velikimi tiskanimi črkami (npr. SKRBSSTVENO DELO), nadkategorije s krepkimi malimi tiskanimi črkami (npr. **Delitev skrbstvenega dela med epidemijo**), kategorije z malimi tiskanimi črkami v obliki alineje (npr. - Delitev dela) ter pojme z malimi tiskanimi

črkami in alinejo, ki se razlikuje od alineje, uporabljene pri kategoriji (npr. • različna opravila).

Spodaj prikazujem primera osnega kodiranja izjav iz fokusne skupine in intervjujev.

Tabela 3.5.3.: Osno kodiranje izjav iz fokusne skupine

SKRBTSTVENO DELO Delitev skrbstvenega dela med epidemijo • Delitev dela • različna opravila (B2/5) - Primerjava delitve dela med epidemijo z delitvijo pred epidemijo: • enaka delitev kot pred epidemijo (A2/1, B2/1, C2/1, B1/4, A1/5, C2/3, C1/4)

Tabela 3.5.4.: Osno kodiranje izjav iz intervjujev

VLOGA ŠOLE PRI IZOBRAŽEVANJU NA DALJAVO: - Upravičenci do pomoči: • Učenci in učenke z odločbami (E2) • Učenci in učenke brez odločbe (E3)
--

4. REZULTATI

V začetnem delu tega poglavja predstavljam rezultate, pridobljene s spraševanjem v fokusni skupini, v kateri so sodelovali starši. V drugem delu bom predstavila rezultate, pridobljene z intervjuvanjem učiteljic iz osnovne šole in strokovne delavke dnevnega centra za otroke in mladostnike. Rezultate bom predstavljala po temah in jih podprla z izjavami. Zadnji del poglavja je namenjen povzemanju bistvenih ugotovitev in odgovarjanju na raziskovalna vprašanja.

REZULTATI FOKUSNE SKUPINE

SKRBBSTVENO DELO

Prva tema, o kateri je tekla diskusija v fokusni skupini, je skrbstveno delo. Najprej sem ugotavljala, ali je epidemija spremenila način delitve skrbstvenega dela. Ko so starši primerjali delitev skrbstvenega dela med epidemijo z delitvijo pred epidemijo niso zaznali nobenih sprememb. Vsi starši so trdili, da je med epidemijo ostala enaka delitev kot pred epidemijo. Kasneje se je ena od mam spomnila spremembe. Njen partner je bil namreč v drugem valu epidemije odgovoren za pripravo hrane, saj je ostal doma (*»V drugem – jesenskem valu pa je bil doma S in je on moral prevzeti več zadev v zvezi s šolo in kuhanjem.«* B2/3). Ena izmed udeleženk je dodala, da imata s partnerjem različna opravila, zato sem raziskala, kako se opravila staršev razlikujejo glede na spol.

Očetova opravila so predvsem igranje z otrokom, pomoč pri učenju in tehnična dela. Udeleženka je izpostavila tudi, da je partner otroke peljal na obisk, saj je to zanj pomenilo razbremenitev. Oblasti so obiskovanje oseb izven lastnega družinskega gospodinjstva v času epidemije bolezni covid-19 prepovedale, zato tu opozarjam na očetovo kršenje takrat veljavnega zakona. (*»Se je pa on veliko bolj znašel in kadar sem jaz delala, je on peljal otroke kam na obiske, da se razbremenijo ...«* A2/2). V nadaljevanju pove, da se sama z otroki po navadi zadržuje doma, da lahko medtem opravlja gospodinjska dela. Mame so k skrbstvenemu delu uvrstile gospodinjsko delo. Poleg tega je njihov prispevek še priprava oblačil in potrebščin za otroka, pomoč pri učenju in skrb za urnik otrok.

Dva očeta sta svoj prispevek označila kot manjši v primerjavi s prispevkom partnerke, eden pa je rekel, da si vzgojo in skrb za otroke delita enakovredno. Materine ocene lastnega in partnerjevega prispevka so se razlikovale od očetovih. Dve mame sta ocenili delitev dela kot

enakovredno, ena od njih pa je ocenila svoj prispevek kot večji, a vseeno časovno enakovreden partnerjevemu prispevku.

Razlogi za pogostejše vključevanje v skrbstveno delo zgolj enega od staršev so povezani s plačanim delom. Pogostejše so se vključevale tiste mame ali tisti očetje, ki so med epidemijo ostali doma, manj pogosto pa tisti, ki so za razliko od partnerja hodili na delo. Eden izmed očetov kot razlog za manj pogosto vključevanje navaja tudi veliko dela v službi in pri zunanjih opravilih (*»... ker sem imel jaz veliko dela v službi in okrog hiše.«* A1/1). V večji meri je torej za otroka skrbel tisti starš, ki je ostal doma.

Mnenja o tem, kdo je bolj primeren za skrbstveno delo in pomoč pri učenju otrok, so različna. En oče in dve mami menita, da sta primerna oba starša, ena mama in dva očeta pa menita, da je za to delo primerna mama. Tisti, ki menijo, da sta primerna oba, svoje mnenje utemeljujejo z mnenjem, da je starš dober na določenem področju in da se pri razlaganju snovi lahko dopolnjujeta. V nasprotnem primeru, kjer bi le en starš prevzel skrb za otroka, se po njihovem mnenju lahko pojavi preobremenjenost in slaba volja. Tisti, ki menijo, da je za skrbstveno delo bolj primerna mama, pa mnenje utemeljujejo s tem, da zna mama bolje poskrbeti za to, ker imajo mame razvit čut za skrb (*»Ne vem, no, kot nek razvit čut imaš za skrb in vse to.«* A2/8). Mati, ki meni, da je bolj primerna za skrbstveno delo, je utemeljila tudi, zakaj se ji njen partner ne zdi primeren za tovrstno delo. Meni namreč, da partnerju ni toliko mar za to, kako bo za otroka poskrbljeno in da ne dosega njenih standardov (*»Mislim, da je moškim bolj vseeno.«* A2/9, *»... in je za vse nekaj na pol poskrbljeno, če oni prevzamejo skrb.«* A2/10).

PROSTOČASNE AKTIVNOSTI

Očetje se v prostočasne aktivnosti otrok vključujejo zelo pogosto. V večini primerov celo pogostejše kot mama, ali pa vsaj enakovredno oziroma *»po svojih zmožnostih«* (B1/7). Eden izmed očetov je izrazil željo po večji vključenosti mame. Te imajo svoje razloge za manj pogosto vključevanje, kot so: *»služba«* (A2/14), *»gospodinjska opravila«* (A2/15, C2/12) in *»študij«* (C2/12). Razlik v smislu pogostejšega ali manj pogostega vključevanja enega izmed staršev med epidemijo v primerjavi z vključevanjem pred epidemijo niso opazili.

Aktivnosti, v katere se vključujejo očetje, so športne aktivnosti, izdelovanje in igranje, otroku pa zapolnijo prosti čas tudi z nalaganjem raznih opravil, ki jih skupaj opravijo. Ena izmed mam, ki je mnenja, da se s partnerjem enakovredno vključujeta v prostočasne aktivnosti, tako kot oče izkoristi prosti čas z otroki za športne aktivnosti.

IZOBRAŽEVANJE NA DALJAVO

Vključevanje v učno pomoč so starši sprva ocenili kot enako v primerjavi z vključevanjem pred epidemijo. V dveh primerih sta starša prispevek svojega partnerja ocenila kot večji. Pri ocenjevanju lastnega in partnerjevega prispevka na področju izobraževanja med epidemijo so se ocene zelo razlikovale. Prvi starševski par se je strinjal, da se mama vključuje več kakor oče, ki se sicer vključuje več kot prej - enkrat do dvakrat tedensko. Drugi starševski par si deli učno pomoč tako, da partnerka pogosteje pomaga sinovoma in nekoliko manj hčerki, njen partner pa obratno (*»Moj delež pomoči pri hčeri je 40 % ... pri sinovih pa 60 %.«* B2/18).

Prispevek očeta je v nekaterih primerih razlaga snovi, v drugih pa vzdrževanje kontakta s šolo. Materin prispevek je v vseh primerih pomenil vzdrževanje kontakta s šolo, ponekod pa tudi tehnični del učenja pri izobraževanju na daljavo, skrb za opravljanje šolskih obveznosti in pomoč pri učenju. Kontakt s šolo so si pri nekaterih razdelili tudi drugače v prvem in drugem valu (*»V prvem valu sem v glavnem jaz vzdrževala kontakt s šolo ...«* B2/16, *»... v drugem pa za določene predmete tudi S.«* B2/17). V enem primeru je imel kontakt s šolo tudi starejši otrok, ki je že dokončal šolanje v osnovni šoli. Staršem je pomagal pri vzdrževanju kontakta s šolo.

Učno pomoč so si delili enakovredno in glede na znanje predmetov (*»S šolo sva pomagala glede na predmete, kdor kaj bolje zna ...«* B1/1), le v enem primeru je mama prevzela večji del učne pomoči (*»Jaz sem tudi učenje med korono prepustil bolj M. ...«* A1/4). Razlog za manj pogosto vključevanje očetov in pogostejše vključevanje mam v izobraževanje otrok med epidemijo je bil predvsem slabša računalniška pismenost očetov. Razlog za manj pogosto vključevanje mam in pogostejše vključevanje očetov pa je bila materina odsotnost zaradi službenih obveznosti. Pri tem gre za odstopanje od stereotipa, po katerem bi večjo odsotnost zaradi službenih obveznosti pričakovali od očetov in ne od mame. V enem od primerov je bila mama večkrat odsotna zaradi narave svojega dela. Zaposlena je v zdravstveni ustanovi, v katerih se je zaradi posledic epidemije povečal obseg dela.

Starši so na področju izobraževanja opazili nekaj sprememb. Večina se jih strinja, da so bili otroci med izobraževanjem na daljavo manj samostojni pri učenju. Potrebovali so več pomoči pri učenju in uporabi tehnologije, kar lahko tudi povežemo s slabšo računalniško pismenostjo nekaterih otrok. Manjkala jim je rutina oziroma 'red', kakor pravi oče dveh dečkov (*»Med učenjem na daljavo nista imela nekega reda.«* A1/20). Starši so zato morali otrokom nameniti več časa, jim bolj slediti pri opravljanju obveznosti ter jih bolj motivirati za učenje. Dnevi so

morali biti planirani v večji meri kot pred epidemijo. Ker je bilo med epidemijo več učne snovi, so potrebovali otroci tudi več pomoči pri učenju novih učnih vsebin (*»... vendar je bilo ogromno učne snovi, ki sva jo morala pomagati predelati.«* B2/24).

Starši poleg razlik med izobraževanjem pred in med epidemijo opazijo tudi razlike na področju izobraževanja med prvim in drugim valom epidemije. V prvem valu je bilo več pisnih navodil, kar je zahtevalo večjo vključenost staršev v učno pomoč (*»V prvem valu, ko so imeli več teh pisnih navodil, si moral biti veliko bolj vključen v učenje in razlago ...«* A2/20). V drugem valu so učitelji in učiteljice namesto pisnih navodil za izvedbo pouka pričeli uporabljati aplikacijo Zoom, kar je starše razbremenilo (*»... zdaj ko pa je vse šlo preko Zooma, pa je veliko lažje, ker dobijo razlago takoj, ko jo rabijo in tega ni treba staršem.«* A2/21). Starši so med poukom, ki je potekal preko aplikacije Zoom, lahko poslušali učiteljevo oziroma učiteljčino razlago, si jo zapomnili in jo ponovili, ko jo je otrok potreboval. V drugem valu so se otroci staršev, udeleženih v fokusni skupini, že navadili na nov način izobraževanja, kar je učenje dodatno olajšalo.

Eni udeleženci je nov način izobraževanja prinesel pozitivne spremembe. Všeč ji je bilo, da so otroci preživeli več časa doma, da so imeli družinski člani več časa drug za drugega ter da ji ni bilo treba voziti otrok v šolo. Ostali so naštevali negativne vidike novega načina izobraževanja med epidemijo, kot so: preobremenjenost, več načrtovanja, naporni pogovori z otroki o zadevah, povezanih z epidemijo, pritiski, ki negativno vplivajo na duševno zdravje, več stresa, občutki obupanosti in obremenjenost z iskanjem varstva.

ODNOSI V DRUŽINI

Epidemija je v nekaterih družinah vplivala na odnose med družinskimi člani. Nekateri so opazili, da je prišlo med epidemijo med družinskimi člani pogostejše do konfliktov, drugod epidemija ni vplivala na odnose oziroma so ti ostali nespremenjeni, pri nekaterih pa so odnosi bili enaki ali celo boljši kot pred epidemijo. Odnosi so se ponekod poslabšali zaradi preobremenjenosti, stresa, povečanih zahtev v službi in zaradi otrok, ki niso imeli rutine oziroma 'reda'. Razlogi za boljše odnose tičijo v večji stopnji medsebojne povezanosti, sodelovanja in pomoči med družinskimi člani. Odnosi so se izboljšali tudi zato, ker so imeli družinski člani več časa drug za drugega. Oče, ki trdi, da se odnosi v njegovi družini niso spremenili, meni, da je vzrok za to nespremenjen delovni urnik in nespremenjene zahteve v službi. Kot se je izkazalo, je bila pod stresom ravno družina, kjer sta oba starša opazila večje

zahteve na delovnem mestu (*»Jaz sem bila za povrh še pogosto v službi, ker delam v zdravstvu ...«*A2/23).

NEFORMALNE OBLIKE POMOČI

Med neformalne oblike pomoči spada pomoč socialne mreže. Ta je bila med epidemijo pomembna oblika pomoči pri varstvu, učenju in pripravi obrokov. Otroke udeležencev in udeleženk v fokusni skupini so varovale in učile predvsem babice ter tudi drugi bližnji sorodniki, kot so tete in sestre staršev. Kljub protikoronskim ukrepom, ki so prepovedovali druženje z ljudmi izven lastnega gospodinjstva, so starši dali svoje otroke v varstvo sorodnikom.

FORMALNE OBLIKE POMOČI

Osnovne šole v Sloveniji so bile zaprte od 16. 3. 2020 do 18. 5. 2020 in od 26. 10. 2020 do 26. 1. 2021, dokler se niso začeli ukrepi postopoma sproščati. Starši so takrat koristili predvsem pomoč šole kot obliko formalne pomoči pri učenju otrok. Ta je pomagala s skupinsko učno pomočjo na daljavo, individualnim urom učne pomoči na daljavo in z dodatnimi urami pouka na daljavo, namenjenim reševanju nalog in utrjevanju snovi. Kljub takrat veljavnim ukrepom, zaradi katerih je bila šola zaprta, je bil dovoljen vstop manjšemu številu učencev in učenk z učnimi težavami. Nekaterim otrokom je pri učenju v živo pomagala tudi specialna pedagoginja (*»Hotela je razlage v živo, ne preko Zoomov, kar ji je specialna pedagoginja omogočila v OŠ Žiri 2 x tedensko po 1 uro.«* B2/31). Šola je poleg pomoči pri učenju pomagala pri popravilu računalnika. Poskrbela je tudi za druženje otrok na daljavo, čemur je bila namenjena posebna ura (*»Bile so organizirane tudi ure preko Zooma ..., da so se družili in pač imeli otroci malo časa zase, da malo debatirajo.«* A2/27). Šola je prav tako upoštevala nekaj predlogov za izboljšave, kot so skrajšani urniki, kar je zmanjšalo obseg snovi na dan. Starše je šola o naštetih oblikah pomoči obveščala preko telefona, e-pošte in spletne strani.

Starši so za zaključek našega srečanja navedli tudi nekaj predlogov za izboljšave učnega procesa v primeru ponovne uvedbe šolanja na daljavo. Eden izmed predlogov je, da bi otroci ostali v šoli. Drugi predlog, ki ga je oče med učenjem na daljavo poslal ravnatelju šole, je poenotenje načina komunikacije, spremljanje prisotnosti učencev pri pouku ter celovito izvajanje učnega procesa. Težava, zaradi katere je udeleženec te predloge napisal, je nepreverjanje prisotnosti, zaradi česar starši niso bili obveščeni, če je kdo izmed otrok

manjkal. Ker ni bilo vzpostavljenega enotnega načina komunikacije med šolo in starši, je prišlo do izostajanja otrok od pouka, saj starši niso vedeli, kje najdejo spletno povezavo za določeno uro pouka, saj so bile namreč dostopne na treh spletnih mestih. Vzelo jim je tudi veliko časa, preden so našli vse povezave za predmete za vsakega otroka posebej. Tretji problem je bilo netemeljito preverjanje domačih nalog. Zaradi tega so morali to natančneje početi starši in iskati napake. Eden izmed predlogov je tudi, da se uvedejo zmanjšane skupine pri pouku.

Predlog za center za socialno delo je, da bi ta organiziral mrežo prostovoljcev za učno pomoč otrokom.

Predlog, ki vključuje poklicni profil vzgojiteljic in vzgojiteljev, ki nekaj časa med epidemijo niso imeli službenih obveznosti, pa je, da bi se ta profil uporabil za namen varstva in učenja otrok na domu.

Mama, kateri je izobraževanje na daljavo in celotno stanje med epidemijo prineslo pozitivne spremembe, ni želela nobenih izboljšav na področju izobraževanja otrok.

REZULTATI INTERVJUJEV Z UČITELJICAMI

VLOGA STARŠEV PRI IZOBRAŽEVANJU NA DALJAVO

Učiteljice so s svojimi odgovori prispevale dodatne informacije o izobraževanju na daljavo in oblikah pomoči, ki so bile na voljo učencem. Spregovorile pa so tudi o sodelovanju s starši ter o težavah, skrbah, potrebah in predlogih, ki so jih starši izrazili tekom izobraževanja na daljavo.

Večino staršev je v času šolanja na daljavo skrbelo, da se bo učni uspeh njihovih otrok poslabšal (*»Večino staršev je skrbelo, da se bo uspeh njihovih otrok poslabšal ...«* F10). Pritoževali so se zaradi prevelikega obsega učne snovi ter izrazili željo po večji podpori pri učenju njihovih otrok (*»... pritoževali, da potrebujejo več podpore pri učenju otrok, saj ne zmorejo vsega.«* G20).

Starši so učiteljico prvega razreda prosili za dodatne vaje in strokovne članke na temo poučevanja otrok. Nekatere družine so za namen učenja na daljavo potrebovale tudi računalnik oziroma računalniško opremo, kar so sporočili ravnateljju šole (*»Nekaj mamic je ravnateljju tudi pisalo, da potrebujejo računalnik ...«* G26).

Učiteljice so opazile več težav, s katerimi so se soočali starši med šolanjem na daljavo. Ugotovile so, da starši otrok niso znali motivirati in jih umiriti oziroma pripraviti na učenje. Nekateri otroku niso znali razložiti učne snovi ali pa so mu jo razlagali na drugačen način kot učiteljica pri pouku. Drugi starši za pomoč pri učenju niso imeli časa. Med izobraževanjem na daljavo je prišla do izraza slaba računalniška pismenost določenih staršev ali otrok. Poleg vseh naštetih težav so se počutili preobremenjene zaradi povečanega obsega učne snovi (*»Predlog, ki sem ga prejela kmalu po začetku izvajanja pouka na daljavo, da zmanjšamo obseg snovi ...«* F13, *»... saj naj bi bili otroci in tudi starši zaradi tega preobremenjeni.«* F14). Dodatne težave so imeli otroci priseljenci, saj je bila izvedba pouka slovenščine na daljavo manj kvalitetna, otroci pa so imeli večje težave z razumevanjem in sodelovanjem (*»... učne ure slovenskega jezika za otroke priseljencev so bile težje in slabše izvedljive preko Zooma ...«* G11). Na slabše sodelovanje otroka so vplivali tudi slabi družinski odnosi.

Učiteljice menijo, da so s starši dobro sodelovale. Starši so razumeli, da se učiteljice prav tako težko znajdejo pri novem načinu izobraževanja in da se trudijo (*»Menim, da so starši razumeli, da je tudi za nas situacija težka in da se trudimo po svojih najboljših močeh.«* F16). Pri sodelovanju med starši in učitelji menim, da je pomembno omeniti, da niso bili le starši tisti, ki so kontaktirali učiteljice v primeru težav pri učenju, temveč je pobudo za vključitev v dodatne oblike učne pomoči predlagala tudi učiteljica (*»Pobudo za sodelovanje staršev in vključitev otroka v učno pomoč smo pogosto dali kar učitelji, ko smo zaznali, da ima otrok težave.«* G5).

Kontakt s šolo sta v nekaterih primerih vzdrževala oba starša, ponekod le oče, v večini primerov pa le mama (*»V 99 % primerov sem imela stik le z mamicami.«* G28, *»Moja groba ocena je, da sem pri 70 % učencev imela stik le z mamo ...«* F18, *»Pri nekaterih učencih sem komunicirala z obema, ker so se izmenjavali in so za to prosili ...«* E11, *»pri nekaterih samo z očetom ...«* E12). Tudi govorilnih ur se po navadi udeležijo mame, očetov pa je le malo (*»Tudi na govorilne ure že od nekdaj hodijo mamice, npr. izmed 10 govorilnih ur se jih 9 udeleži mamica.«* G29). Med epidemijo se opazi tudi, da je kontakt s šolo prevzel tisti starš, ki je ostal doma, ni hodil na delo oziroma je delal od doma.

VLOGA ŠOLE PRI IZOBRAŽEVANJU NA DALJAVO

Do oblik pomoči pri učenju s strani šole so bili upravičeni učenci in učenke z odločbami in brez odločb. Šola jim je pri učnih težavah pomagala pri dopolnilnem pouku, ki so ga v času izobraževanja na daljavo izvajale večkrat tedensko. Pomoč na daljavo so šolski delavci in

delavke izvajali individualno na daljavo in včasih v živo (*»... taka pomoč v živo je potekala individualno, da sta bila v prostoru le učitelj in učenec.«* G8). Šolski delavci in delavke, ki so otrokom pomagali, so učiteljice, specialna pedagoginja, svetovalna delavka in psihologinja. Tistim, ki so potrebovali dodatno podporo in pomoč, so učiteljice dodale več ur pomoči, v primerjavi s količino ur, ki so jih bili deležni prej. Za pomoč so bile nekatere učiteljice na voljo tudi preko telefona (*»... ostalim pa sem bila na voljo vsak dan po telefonu in v času dopolnilnega pouka.«* E4). Poleg pomoči pri učnih težavah so šolski delavci in delavke staršem in otrokom pomagali tudi pri težavah v zvezi z uporabo računalnika (*»... otroci niso znali uporabljati računalnika.«* G12, *»Tudi nekateri starši niso bili ravno veščiji ...«* G13, *»... zato smo bili v primeru težav učitelji na voljo tudi po telefonu.«* G14). Da so starši lažje našli strani v učbeniku, povezave na ure pouka in podobno je ena izmed učiteljic pred začetkom pouka poslala 15-minutne uvodne posnetke z navodili in pripravo na začetek (*»... vsak dan smo posnale 15-minutni posnetek, kjer smo naredile nek uvod in povedale, kaj bomo delali, kje je povezava za kakšen predmet, v katerih zvezkih in na katerih straneh imajo snov, ki se jo bomo učili in tako dalje.«* G21).

Učencev in učenk, ki so potrebovali pomoč, je bilo po mnenju vprašank več kot pred epidemijo. Ugotovitev so podprle z dejstvom, da je bila pri dopolnilnem pouku ene izmed učiteljic udeležba dvakrat večja kot pred epidemijo, kar pomeni deset do petnajst otrok. Ena izmed učiteljic je ocenila, da je pomoč potrebovalo približno 10 % več otrok kot pred epidemijo.

Oblik pomoči pri varstvu otrok šola ni zagotavljala. Ena izmed učiteljic je sicer ugotovila, da potreb ni bilo veliko, saj so za varstvo osnovnošolcev in osnovnošolk poskrbeli stari starši in starejši bratje ali sestre (*»V mojem razredu za varstvo ni bilo velikih potreb ...«* F5, *»... saj so otroke varovali njihovi starejši bratje ali sestre, v nekaterih primerih pa tudi stari starši.«* F6).

Potrebe staršev in otrok v času šolanja na daljavo so šolski delavci in delavke raziskovali s pomočjo anket o predlogih in izboljšavah ter preko pogovorov s starši. Ko se je pojavila potreba po zmanjšanju količine oziroma obsega snovi, so učiteljice in učitelji količino snovi zares zmanjšali ter pričeli z delom po principu največ dveh različnih predmetov na dan. Ko so starši izrazili željo po člankih na temo učenja otrok in dodatnih vajah, so jim učitelji in učiteljice te tudi priskrbeli. Šola se je odzvala tudi na potrebe socialno ogroženih družin po računalnikih. Te je šola družinam posodila iz šolske računalnice (*»... šola pa je potem*

poskrbela, da so socialno ogrožene družine prejele v izposojno računalnike iz šolske računalnice.« G27). O vseh teh oblikah pomoči, ki so obstajale na šoli, so šolski delavci in delavke starše obveščali preko e-pošte.

REZULTATI INTERVJUJA S STROKOVNO DELAVKO V DNEVNEM CENTRU ZA OTROKE IN MLADOSTNIKE

Dnevni center za otroke in mladostnike je med epidemijo otrokom pomagal pri učenju, strokovne delavke pa so jim bile na voljo tudi za pogovor. Medtem ko je bil dnevni center zaprt, so pomagale na daljavo (*»V prvem valu epidemije 2020 je bil DC zaprt od 13. marca do srede maja. V tem času smo nudili pomoč na daljavo ...*« D1), individualna pomoč v živo pa je bila mogoča šele po ponovnem odprtju centra (*»Od začetka drugega, jesenskega vala, je DC ves čas odprt, nudimo individualno pomoč.*« D3).

Za pomoč so bili na voljo tudi prostovoljci in prostovoljke, katerih pa bi dnevni center potreboval več. Ovira, zaradi katere dnevni center ne more sprejeti več prostovoljcev in prostovoljk, je premalo razpoložljivih prostorov za individualno delo z otrokom.

Zaradi omejitev v času epidemije so strokovne delavke prosilce in prosilke za učno pomoč razporedile po pripravljenem urniku individualnih pomoči (*»... smo jih zaradi prevelikega števila morali razporediti po dnevih ...*« D11), dopustile pa so tudi možnost sprotnega dogovarjanja. Uporabniki in uporabnice so lahko v dnevnem centru preživeli omejeno število ur in dni (*»... največ trikrat tedensko.*« D12). Tistim otrokom, za katere so strokovne delavke ocenile, da jo potrebujejo bolj kot ostali uporabniki, na primer priseljenim otrokom ali otrokom z učnimi težavami, so omogočili pogostejšo učno pomoč. Ostalim, ki so prosili za pomoč, pa so pomagali vsaj občasno.

Starše in otroke so strokovne delavke dnevnega centra kontaktirale in obveščale o programih in aktivnostih preko navadne pošte ali e-pošte, po telefonu, preko družbenih omrežij (Facebook in Instagram) in z obvestili, izobešenimi na vratih dnevnega centra. Starši so se lahko po predhodni prijavi tudi zglasili v dnevnem centru.

VKLJUČEVANJE OTROK IN MLADOSTNIKOV V OBLIKE POMOČI

Do pomoči v dnevnem centru so bili upravičeni vsi otroci, ki so vanj vključeni ter ostali, ki so bili vanj napoteni s strani centra za socialno delo ali lokalnih šol. Pomoč je bila namenjena

tudi otrokom, ki živijo izven občine Škofja Loka (*»Ne omejujemo se na občane Škofje Loke, tudi sicer nismo omejevali.«* D24).

Zanimanja za pomoč na daljavo je bilo malo. Razlog za manjše zanimanje je bil, da so bili otroci učenja na daljavo naveličani (*»... saj so, kot so poročali, bili v času, ko je na daljavo potekala šola, dela na daljavo že povsem siti.«* D22).

Zanimanja za individualno pomoč je bilo občasno več. Nekateri so želeli na tovrstno pomoč hoditi vsak dan (*»Potreb po pomoči med otroki in mladostniki je bilo kdaj več, nekateri bi denimo prišli vsak dan.«* D10).

Poleg učne pomoči je dnevni center izvajal še druge aktivnosti, kot so: klepet, svetovalni pogovor, igre in športne aktivnosti ter skupinske aktivnosti (npr. delavnice), ki so potekale na daljavo (*»Skupinske aktivnosti – socialne in ustvarjalne delavnice, dramska skupina – smo izvajali tudi na daljavo (Zoom) ...«* D14).

ODGOVORI NA RAZISKOVALNA VPRAŠANJA

Kako si starša delita skrbstveno delo in sodelujeta v otrokovem učnem procesu?

Starši imajo na področju skrbstvenega dela različne obveznosti ali opravila. Mame večinoma skrbijo za pripravo oblačil in potrebščin za otroka in za njegov urnik ter mu pomagajo pri učenju. Največji prispevek mam k skrbstvenemu delu je gospodinjenje, medtem ko se oče pogosteje vključuje v igro z otroki, športne in druge prostočasne aktivnosti, opravlja tehnična dela in dela, v katere vključijo tudi otroka. Ponekod tudi očetje pomagajo otroku pri učenju. Takšna delitev skrbstvenega dela je bila v teh družinah po mnenjih staršev značilna že pred epidemijo. Edina sprememba, ki jo je opazila ena od mam, je ta, da je v času epidemije oče prevzel pripravo hrane, medtem ko je ostal doma. Med epidemijo se je izkazalo, da je za otroka v večji meri poskrbel tisti starš, ki je ostal doma, torej začasno ni hodil na delo, kar je ugotovila tudi ena izmed učiteljic, ki je vzdrževala kontakt s starši.

Vključevanje v otrokov učni proces se od družine do družine razlikuje. V prvi družini mati prevzema večji del učne pomoči. V drugi družini se oba enakovredno vključujeta v učni proces in otroku pomagata pri učenju glede na znanje predmetov. V tretji družini je za pomoč pri učenju odgovoren oče. Sodelovanje v učnem procesu se opazi tudi pri tem, koliko mam in koliko očetov ima kontakt s šolo. Tako v fokusni skupini kot tudi v intervjujih je opaziti, da kontakt s šolo vzdržuje večji delež mam kot očetov.

Ovira za pogostejše vključevanje v učni proces je bila predvsem slabša računalniška pismenost staršev. V fokusni skupini so težave z upravljanjem računalnika imeli predvsem očetje, zato so ta del učne pomoči prepustili partnerki. Ena izmed ovir je tudi pogostejša odsotnost starša zaradi službenih obveznosti.

Kako starši doživljajo svojo vlogo in prispevek k skrbstvenemu delu in kako razumejo vlogo in dejanski prispevek partnerja?

Večina partnerjev/partneric svoj in partnerjev prispevek k skrbstvenemu delu doživlja drugače kakor partner/partnerka. Večji del očetov svoj prispevek doživlja kot manjši v primerjavi s prispevkom partnerke, eden pa kot enakovrednega. Mame ocenjujejo svoj in partnerjev prispevek kot enakovreden, ena pa poudari, da je kljub časovno enakovrednemu prispevku njen prispevek vseeno večji.

Na vprašanje o tem, kdo je bolj primeren za skrbstveno delo in pomoč pri učenju otrok, je polovica udeležениh odgovorila, da so primerne le mame in polovica, da sta primerna oba. V opisu ene od mam opažam celo, da ima sebe za edino primerno, saj meni, da ima razvit poseben čut za skrb, oče pa ne zna poskrbeti dovolj dobro. V njeni družini tudi njen partner meni, da je mama bolj primerna in se tudi manj pogosto vključuje v skrbstveno delo in pomoč pri učenju. Zanimivo je, da se oče, ki se mu mama zdi bolj primerna, kljub temu sam pogosteje kakor mama vključuje v prostočasne aktivnosti otrok in jim pomaga pri učenju. V družini, kjer oba menita, da sta za skrb primerna oba, je tudi delitev skrbstvenega dela enakovredna.

Kako je nov način izobraževanja vplival na odnose v družini?

Nov način izobraževanja je nekaterim prinesel pozitivne spremembe. Otroci so namreč preživeli več časa doma, družinski člani so imeli več časa drug za drugega, otrok pa tudi ni bilo treba voziti v šolo. V družinah, ki so doživljali te pozitivne spremembe, so tudi odnosi ostali nespremenjeni in ponekod celo boljši kot pred epidemijo. Odnosi so se ponekod izboljšali zato, ker se je med epidemijo povečala stopnja medsebojnega sodelovanja, povezanosti in medsebojne pomoči med družinskimi člani. Nekateri družine so odnose izboljšale tudi zaradi večje količine časa, ki so ga namenili drug drugemu.

Ostali so spremembe doživljali kot negativne, saj so bili zaradi novega načina izobraževanja preobremenjeni, dan so morali bolj načrtovati, imeti so morali naporne pogovori z otroki o

zadevah, povezanih z epidemijo. Doživljali so razne pritiske, stres in občutke obupanosti. Poleg tega so bili obremenjeni z iskanjem varstva.

Kakšne oblike pomoči pri izobraževanju in varstvu otroka so bile družinam na voljo med epidemijo in kdo jih je o teh oblikah pomoči informiral?

Staršem so pri učenju in varstvu pomagali stari starši in bližnji sorodniki, ki predstavljajo obliko neformalne pomoči. Pomoč pri učenju so iskali tudi v šoli, ki je pomagala s skupinskim učenjem na daljavo, individualnimi urami učne pomoči na daljavo, dodatnimi urami pouka na daljavo, namenjenim za reševanje nalog in utrjevanje snovi, pomočjo preko telefonskega pogovora ter dodatnimi urami dopolnilnega pouka. Nekaterim otrokom je pri učenju v živo pomagala specialna pedagoginja, svetovalna delavka ali psihologinja. Šola je pomagala tudi pri priskrbi, popravilu in upravljanju računalnika, poskrbela je tudi za druženje otrok na daljavo. O vseh naštetih oblikah pomoči pri varstvu in učenju je šola starše obveščala preko telefona, e-pošte in spletne strani. Za varstvo šola ni poskrbela.

Šola je raziskovala potrebe staršev in se nanje odzivala. Zmanjšala je obseg učne snovi in poskrbela dodatne vaje in strokovne članke na temo učenja otrok za starše. Skrajšali so tudi trajanje pouka.

Poleg šole je pomagal tudi dnevni center za otroke in mladostnike, ki deluje v sklopu Centra za socialno delo v Škofji Loki, v katerega se sicer ni vključil nihče od otrok udeležencev v fokusni skupini, čeprav so imeli možnost. Dnevni center za otroke in mladostnike je med epidemijo otrokom pomagal pri učenju na daljavo in kasneje, ko so ukrepi dopuščali, tudi v živo. Strokovne delavke, prostovoljci in prostovoljke so bili ves čas na voljo za klepet, svetovalni pogovor, igre in športne aktivnosti ter ostale skupinske aktivnosti (npr. delavnice), ki so potekale na daljavo. Strokovne delavke so starše in otroke o programih in aktivnostih obveščale preko pošte, e-pošte, družbenih omrežjih (Facebook in Instagram), z obvestili na vratih dnevnega centra in po telefonu. Starši so se lahko po predhodni najavi tudi osebno zglasili v prostorih dnevnega centra.

Katere so potrebe in predlogi staršev v zvezi z izobraževanjem in varstvom otroka med epidemijo?

V fokusni skupini so starši navedli kar nekaj predlogov. Eden izmed predlogov, ki bi ga starši naslovili na šolo, je, da bi otroci kljub epidemiji ostali v šoli, kar zaradi ukrepov žal ni bilo mogoče. Drugi predlog je poenotenje načina komunikacije, spremljanje prisotnosti učencev in

učenk pri pouku ter celovito izvajanje učnega procesa. Tretji predlog je tudi, da se uvede zmanjšane skupine pri pouku. Predlog, ki bi ga naslovili na center za socialno delo, je, da bi ta organiziral mrežo prostovoljcev in prostovoljk za učno pomoč otrokom. Zadnji predlog je, da bi vzgojitelji in vzgojiteljice, ki nekaj časa med epidemijo niso imeli službenih obveznosti, varovali in učili otrok na domu.

Starši so šoli tudi predlagali, da učitelji in učiteljice zmanjšajo obseg učne snovi in domačih nalog ter izrazili željo po večji podpori pri učenju njihovih otrok, kar so tudi upoštevali.

5. RAZPRAVA

Za večino udeležениh v fokusni skupini sem sprva dobila vtis, da si skrbstveno delo s partnerjem delijo enakovredno. Ko sem raziskovala, kakšen je prispevek mam in očetov k skrbstvenemu delu, sem opazila, da ženske še vedno opravljajo tradicionalna ženska dela, kot so »priprava hrane in oblačil, načrtovanje, organiziranje in izpeljevanje nalog, povezanih z njihovo socializacijo« (Dill, 1988: 430, v Allen in Baber, 1992, str. 178). Tudi gospodinjenje še vedno ostaja v domeni žensk. Moški sicer včasih prevzamejo gospodinjenje, vendar ga razumejo le kot pomoč partnerki. (Rener, Švab, Žakelj in Humer, 2006 v Švab, 2006, str. 85). Eden izmed udeležencev je na primer prevzel odgovornost za pripravo hrane, vendar le, ko je bil doma in je partnerka hodila na delo. Četudi si starši skrbstveno delo delijo, so moška opravila manj rutinska in prijetnejša (Rener, Švab, Žakelj in Humer, 2006 v Švab, 2006, str. 85). To se na področju skrbstvenega dela kaže tako, da se očete pogosteje vključuje v igro z otroki, športne in druge prostočasne aktivnosti, ki so prijetnejše aktivnosti kot gospodinjstvo in ostala opravila, povezana s skrbjo za otroke, za katere poskrbijo mame. Res pa je, da se današnji očete pogosteje vključujejo v skrbstveno delo kot starejše generacije očetov, kar opazimo ravno pri vključevanju v prostočasne aktivnosti otrok. Takšno aktivnejše vključevanje v skrb za otroke imenujemo »novo očetovstvo« (Rener, Švab, Žakelj in Humer, 2005, 2006 v Švab, 2006, str. 75). Očete so zares bolj vpleteni v skrbstveno delo, a še vedno priznavajo, da večji delež skrbstvenega dela prevzemajo partnerke (Van Dongen, 1995; Rener, Švab, Žakelj in Humer, 2005, 2006 v Švab, 2006, str. 75). Če očete iz fokusne skupine klasificiramo po avtorici Humer, jih lahko imenujemo uporabni ali zabavni očete, ki se aktivno vključujejo v skrb za otroke in njihovo igro, pri gospodinskih opravilih pa imajo vlogo pomočnika partnerki (Humer, 2007, str. 163 v Drozg, 2020, str. 41). Večji del očetov, ki so sodelovali v moji raziskavi, pravi, da je njihov prispevek manjši od partnerkinega, le eden meni, da je njegov prispevek enakovreden. Zanimivo je, da večji del mam kljub temu prispevek očeta opisuje kot enakovrednega.

Tradicionalna delitev dela po spolu v zahodnih družbah ženske povezuje z delom v zasebni sferi doma in družine, medtem ko moško delo povezujejo z javno sfero in vključevanjem v plačano delo (Dill, 1988 v Allen in Baber, 1992, str. 178). Rezultati raziskave v fokusni skupini dokazujejo ravno nasprotno od stereotipične predstave. Razlog za materino odsotnost od doma ali manjše vključevanje v skrbstveno delo je večinoma plačano delo. V enem primeru so bile kot razlog navedene tudi študijske obveznosti.

Polovica udeležencev meni, da so za skrbstveno delo najbolj primerne mame, in polovica, da sta primerna oba. V opisu ene od mam opažam celo, da ima sebe za edino primerno, ker ima razvit poseben čut za skrb, oče pa ne bi znal dovolj dobro poskrbeti za otroka. Ta čut, ki ga omenja, bi lahko poimenovali materinski gon, katerega obstoj Oakeley zanika, saj pravi, da vez med mamo in otrokom ni biološka, temveč čustvena (Oakley, 2000, str. 214). Poleg tega ženskam željo po materinstvu in zmožnost za skrb vpelje kultura in ni biološka danost. Odvisnost otroka od matere ne izvira iz samega poroda ali nosečnosti (Oakley, 2000, str. 215). Da materinski gon ne obstaja, dokazujejo matere, ki so otroke posvojile, pa znajo kljub neobstoju biološke vezi dobro poskrbeti za otroka (Oakley, 2000, str. 214). V njeni družini tudi njen partner meni, da je mama bolj primerna, ker zna bolje poskrbeti za otroka, zato skrbstvene aktivnosti, kot so gospodinjsko delo, učenje, negovanje in skrb za otroke, prepusti partnerki. Naštete aktivnosti so domnevno ženska odgovornost, saj naj bi bile bolj negovalne v primerjavi z moškim (Baber in Allen, 1992, str. 143). Zanimivo je, da se oče, ki se mu mama zdi bolj primerna, kljub temu sam pogosteje kot mama vključuje v prostočasne aktivnosti otrok in jim pomaga pri učenju. V družini, kjer oba menita, da sta za skrb primerna oba, je tudi delitev skrbstvenega dela bolj enakovredna v primerjavi z ostalimi družinami.

Večina staršev si je skrbstveno delo delila enako kot pred epidemijo, v nekaterih primerih pa je opaziti, da je večji del skrbstvenega dela prevzel tisti starš, ki v tem času ni hodil na delo in je ostajal doma. Tokrat zaradi epidemije doma niso ostajale le ženske, temveč tudi nekateri moški. Razmere, zaradi katerih so očetje v nekaterih družinah ostajali doma, medtem ko so ženske hodile na delo, so lahko ponekod pozitivno vplivale na enakovrednejšo delitev dela, kot opazimo pri enem od starševskih parov. Oče je v primerjavi s časom pred epidemijo zdaj prevzel večji del gospodinjstva – pripravo hrane – in se s tem približal enakovredni vlogi sostarša (Pleck in Pleck, 1997 v Cabrera, Tamis-LeMonda, Bradley, Hofferth in Lamb, 2000, str. 127). Eden izmed očetov se je v času materine odsotnosti zaradi povečanih zahtev v delu prav tako moral bolj aktivno kot pred epidemijo vključevati v pomoč pri učenju, čeprav je njegova partnerka še vedno pomagala več.

Tudi pri vključevanju v otrokovo izobraževanje in učno pomoč najprej ni bilo opaziti večjih razlik v deležu, ki ga prevzemata starša, kasneje pa sem opazila, da je kljub temu mama v večini primerov bolj odgovorna za pomoč pri učenju in se bolj vključuje v izobraževalni proces. V intervjujih in v fokusni skupini sem ugotovila, da je večji delež mam, ki prevzemajo kontakt s šolo. Ponekod imata sicer kontakt z učiteljicami in učitelji oba starša, le malo pa je očetov, ki imajo kontakt s šolo kot edini starš v družini. Pri vključevanju v učno pomoč so bili

rezultati v vsaki družini drugačni. V eni izmed družin je pomagal pri učenju oče, tehnični del je prevzela mama, v drugi družini sta si pomoč delila enakovredno, v eni družini pa je največkrat pomagala mama.

Nov način izobraževanja je prinesel negativne in pozitivne spremembe v odnosih med družinskimi člani ter spremembe pri izobraževanju otrok. Otroci so preživeli več časa doma, družinski člani so imeli več časa drug za drugega, otrok pa tudi ni bilo treba voziti v šole, povečala se je stopnja medsebojnega sodelovanja, povezanosti in medsebojne pomoči med družinskimi člani. V družinah, ki so doživljale te pozitivne spremembe, so tudi odnosi ostali nespremenjeni in ponekod celo boljši kot pred epidemijo. Spremembe so na odnose in učenje vplivale tudi negativno, saj so bili starši zaradi novega načina izobraževanja preobremenjeni, dan so morali bolj načrtovati, imeti so morali naporne pogovori z otroki o zadevah, povezanih z epidemijo. Doživljali so stres in občutke obupanosti. Poleg tega so bili obremenjeni z iskanjem varstva.

V fokusni skupini in v intervjujih ni bilo zaslediti nobene izmed naštetih pozitivnih lastnosti učenja na daljavo, kot jih našteva Gerlič (2004 v Patljak, 2020, str. 14–15): individualizacija učenja, večja motivacija za učenje, lažja izmenjava in dostop do informacij, lažja in izboljšana komunikacija med učiteljem in učencem ... (Patljak, 2020, str. 14–15), celo obratno. Starši in učiteljice so naštevali več negativnih lastnosti učenja na daljavo, kot so: manjša stopnja samostojnosti pri učenju, večja potreba po učni pomoči in uporabi tehnologije, težave pri vzpostavljanju rutine, manjša stopnja motivacije in večja potreba po načrtovanju. Ena izmed slabosti je tudi zahteva po računalniških znanjih (Rogelj, 1995 v Patljak, 2020, str. 16). Tudi učiteljice so ugotovile, da je bilo potreb po učni pomoči več kot pred epidemijo.

Ugotovila sem, da se je učenje v drugem valu razlikovalo od prvega in prineslo pozitivne spremembe za starše in otroke. Takrat so se otroci v drugem valu že bolj navadili na nov način izobraževanja, učitelji in učiteljice pa so pričeli pogosteje poučevati preko videokonferenc. Po podatkih raziskave je v Sloveniji pouk preko videokonferenc izvajalo le 2 % učiteljev in učiteljic razrednega in 5,2 % predmetnega pouka, pogosteje pa so za usmerjanje učenja uporabljali pisna navodila (Rupnik Vec, 2020, str. 20). Ta način učenja je staršem predstavljal izziv, ker je od njih zahteval večjo vključenost v učno pomoč. Pouk preko videokonferenc jim je delo olajšal, ker so lahko poslušali učiteljevo ali učiteljičino razlago, si jo zapomnili in otroku po potrebi ponovili.

V eni izmed družin so bili starši dodatno obremenjeni zaradi iskanja varstva. Pri tem so staršem pomagali sorodniki, starejši otroci in stari starši, čeprav je bilo varstvo pri njih odsvetovano, saj so spadali v rizično skupino (Arag, 2020). Pri varstvu je pomagal tudi dnevni center za otroke in mladostnike, ki deluje v sklopu Centra za socialno delo v Škofji Loki, v katerega se sicer ni vključil nihče od otrok udeležencev in udeleženk v fokusni skupini, čeprav je dnevni center sprejemal tudi otroke izven občine Škofja Loka. Na področju izobraževanja je bil pripravljen načrt, ki omogoča prilagajanje spremembam v času epidemije, odprto pa je ostalo vprašanje varstva otrok.

V obdobju kriznih razmer, ko se je celotna odgovornost za skrb za otroke zopet prenesla na posameznika, njegovo družino in socialno mrežo, so se nekateri starši znašli v stiski. Nekaj občin v Sloveniji se je odzvalo na potrebe po varstvu otrok staršev, ki so med epidemijo hodili na delo, tako da so organizirali prostovoljno varstvo otrok na domu (Rakar in Hlebec, 2020, str. 170). Te možnosti v občini Žiri ni bilo oziroma je ni imel nobeden od staršev, sodelujočih v fokusni skupini. Da si želijo organizacije mreže prostovoljcev s strani centra za socialno delo, je eden izmed staršev navedel tudi kot predlog za izboljšave.

Čeprav šola ni mogla zagotoviti varstva, pa je vsekakor ponujala učencem veliko možnosti za pomoč pri učenju. Otroci so se lahko vključili v dopolnilni pouk, ki so ga učiteljice izvajale večkrat tedensko, in več vrst skupinskih ali individualnih oblik učne pomoči na daljavo. Nekateri učenci in učenke z učnimi težavami so imeli možnost individualnega učenja v živo. Šola je pomagala tudi pri priskrbi, popravilu in upravljanju računalnika ter poskrbela za druženje otrok na daljavo.

Starši so bili o oblikah pomoči v šoli obveščeni preko e-pošte, spletne strani in telefona. Dnevni center je javnost o oblikah pomoči obveščal tudi preko družbenih omrežij in z obvestili na vratih dnevnega centra. Otroke, ki so že bili vključeni, so delavke centra obveščale tudi po navadni pošti.

Večina učenk in učencev je pogrešala razlago učitelja in opozorila na to, da ne dobijo povratne informacije o pravilno oziroma nepravilno rešeni nalogi (Rupnik Vec, idr., 2020, str. 56–57). To težavo sta izpostavila tudi starša, udeležena v raziskavi, in nanjo opozorila tudi ravnatelj Osnovne šole Žiri. Poleg tega so starši opozarjali na težave z neenotnim načinom komunikacije ter nesprenmljanjem prisotnosti učencev pri pouku.

Starši so se med učenjem na daljavo pritožili nad prevelikim obsegom učne snovi in predlagali učiteljicam, da ga zmanjšajo. Nekateri so prosili za dodatne vaje in strokovne članke na temo poučevanja otrok. Med poukom na daljavo starši niso znali motivirati otrok, jim razlagati učne snovi, jih umiriti in pripraviti na učenje ali pa za učno pomoč niso imeli časa. Problem pri razlagi snovi je bil tudi ta, da so starši otrokom snov razložili na drugačen način kot v šoli. Težava, ki so jo navedli starši in učiteljice, je tudi slaba računalniška pismenost staršev in otrok. To težavo so odkrili tudi v analizi izobraževanja na daljavo (Rupnik Vec, idr., 2020, str. 56–57). Pri tem jim je šola prav tako pomagala preko telefona.

6. SKLEPI

VKLJUČEVANJE STARŠEV V SKRBSSTVENO DELO

- Med epidemijo je partner, ki je ostal doma in ni hodil na delo, prevzel večji del skrbstvenega dela in pripravo obrokov.
- Očetov prispevek k skrbstvenemu delu je večinoma igranje, medtem ko mame skrbijo za otrokov urnik, oblačila, potrebščine, pripravljajo hrano in gospodinjijo.
- Mame vidijo lasten in partnerjev prispevek k skrbstvenemu delu kot enakovreden, medtem ko očetje svoj prispevek vidijo kot manjši ali enakovreden.
- Starši so se v skrbstveno delo med epidemijo manj pogosto vključevali zaradi večjih zahtev v službi, zunanjih opravil, slabe računalniške pismenosti ali zato, ker je njihov partner ostal doma in prevzel večji del skrbstvenega dela.
- Polovica staršev meni, da je za skrbstveno delo in pomoč pri učenju primernejša mama, druga polovica pa, da sta primerna oba starša.

VKLJUČEVANJE STARŠEV V OTROKOVE PROSTOČASNE AKTIVNOSTI

- Očetje se enako ali pogostejše kot mame vključujejo v otrokove prostočasne aktivnosti, kot so igranje, šport in izdelovanje.
- Mame se v prostočasne aktivnosti otrok vključujejo manj pogosto zaradi gospodinjskih opravil, službenih obveznosti ali študija.
- Mamin in očetov delež vključevanja v otrokove prostočasne aktivnosti je enak kot pred epidemijo.

VKLJUČEVANJE STARŠEV V IZOBRAŽEVANJE

- Vključevanje staršev v otrokovo učno pomoč se razlikuje glede na družine.
- Očetje otrokom pomagajo pri učenju.
- Kontakt s šolo imajo večinoma mame.
- Ovira pri vključevanju v otrokov učni proces je ponekod slaba računalniška pismenost ali povečana odsotnost zaradi službenih obveznosti.
- Pozitivne spremembe izobraževanja na daljavo so: otroci so preživeli več časa doma, ni jih bilo treba voziti v šolo, družinski člani so imeli več časa drug za drugega in več zasebnih trenutkov, večja stopnja medsebojnega sodelovanja, povezanosti in medsebojne pomoči med družinskimi člani.

- Negativne spremembe izobraževanja na daljavo so: preobremenjenost z novim načinom učenja in obremenjenost z iskanjem varstva, več načrtovanja, več napornih pogovorov z otroki o zadevah, povezanih z epidemijo, pritiski in stres, pogostejši konflikti ter občutki obupanosti.
- Otroci so bili pri izobraževanju manj samostojni, potrebovali so več pomoči pri učenju in uporabi tehnologije, niso imeli rutine, starši so jim morali nameniti več časa, jim bolj slediti in jih motivirati.
- Starši so bolj zadovoljni z izvedbo pouka v drugem valu epidemije, saj jih je pouk preko videokonferenc razbremenil, otroci pa so bili učenja na daljavo že bolj navajeni.
- Starši so bili zaradi učenja preko pisnih navodil, ki je prevladovalo v prvem valu, bolj obremenjeni, saj so morali biti bolj vključeni v učni proces.
- Starši so ob poslušanju razlage preko Zooma tudi sami znali bolje razložiti snov otroku.
- Starše je skrbelo, da se bo učni uspeh njihovih otrok med epidemijo poslabšal.
- Starši so se pritoževali zaradi prevelikega obsega snovi, ki ga je šola nato zmanjšala.
- Starši so učiteljice in učitelje prosili za dodatne vaje in strokovne članke na temo poučevanja otrok.
- Starši otrok niso znali motivirati in jih umiriti oziroma pripraviti na učenje.
- Nekateri starši otroku niso znali razložiti učne snovi ali pa so mu jo razlagali na drugačen način kot učiteljica ali učitelj pri pouku.
- Nekateri starši za pomoč pri učenju otroka niso imeli časa.

OBLIKE POMOČI

- Bližnji sorodniki, sorodnice, sorojenci, sorojenke in stari starši so bili med učenjem na daljavo pomembna oblika neformalne pomoči za varstvo.
- Šola je pomagala otrokom na daljavo (skupinska in individualna pomoč) ter včasih tudi v živo kljub ukrepom.
- V sklopu šole so staršem pri učenju pomagali učitelji in učiteljice, psihologinja, svetovalna delavka in specialna pedagoginja.
- Šola je socialno ogroženim družinam priskrbel računalnik, pomagala pri popravilu, učiteljice pa so po telefonu pomagale pri upravljanju računalnika.
- Šola je starše o oblikah pomoči obveščala preko telefona, e-pošte in spletne strani.
- Učencev, ki so potrebovali pomoč pri učenju, je bilo več kot pred epidemijo.

- Za pomoč pri učenju so starši lahko kontaktirali tudi Dnevni center za otroke in mladostnike v Škofji Loki.
- Dnevni center je v prvem valu nudil pomoč pri učenju na daljavo, v drugem valu pa tudi individualno pomoč v živo.
- Zanimanja za pomoč na daljavo je bilo malo, saj so bili otroci dela na daljavo naveličani.
- Poleg učne pomoči je dnevni center izvajal še druge aktivnosti, kot so: klepet, svetovalni pogovor, igre in športne aktivnosti ter skupinske aktivnosti (npr. delavnice), ki so potekale na daljavo.
- Strokovne delavke so starše in otroke o programih in aktivnostih obveščale preko pošte, e-pošte, družbenih omrežjih (Facebook in Instagram), z obvestili na vratih dnevnega centra in po telefonu.

7. PREDLOGI

Najprej navajam predloge staršev za izboljšavo izobraževanja na daljavo.

- Treba je poenotiti način komunikacije med učitelji/učiteljicami in starši oziroma otroki.
- Učiteljice in učitelji bi morali spremljati prisotnost učencev pri pouku ter obveščati starše o izostankih.
- Učiteljice in učitelji bi morali celovito izvajati učni proces, kar pomeni predvsem natančnejše pregledovanje domačih nalog.
- Poiskati bi morali način, ki bi otrokom omogočal obiskovanje šole, s katerim bi se izognili izvajanju učnega procesa na daljavo. Lahko bi uvedli zmanjšane skupine otrok pri pouku.
- Center za socialno delo v Škofji Loki bi lahko učencem in učenkam priskrbel prostovoljce za pomoč pri učenju.
- Vzgojiteljice in vzgojitelji, ki so nekaj časa med epidemijo ostali brez dela, bi lahko pomagali z učenjem in varstvom otrok na domu.
- Treba je zmanjšati obseg učne snovi in domačih nalog ter staršem zagotoviti večjo podporo pri učenju otrok, kar so učitelji in učiteljice upoštevali.

V nadaljevanju dodajam nekaj predlogov.

- Starši potrebujejo pomoč ali možnosti izobraževanja, s čimer bodo pridobili ali izboljšali znanje, ki ga potrebujejo za uporabo računalnika in računalniške opreme.
- Iskanje varstva bi staršem olajšali z organiziranjem vsaj ene oblike pomoči izven šole (npr. prostovoljne organizacije ali/in finančna podpora nevladnim organizacijam za to dejavnost).
- Med epidemijo bi bilo treba zagotoviti prostovoljce in prostovoljke, ki bi pomagali pri učenju ali varstvu.
- Način poučevanja z uporabo videokonferenc se je izkazal kot dobra praksa, ki bi jo bilo v primeru ponovne uvedbe izobraževanja na daljavo dobro ohraniti.

8. UPORABLJENA LITERATURA

- Allen, R. K., & Baber, M. K. (1992). *Woman and Families: Feminist Reconstruction*. New York: The Guilford Press.
- Arag. (2020). *Varstvo otrok v času epidemije*. Pridobljeno dne 22. 3. 2021 s https://www.arag.si/media/pdf/varstvo_otrok.pdf
- Beloševič, A. (2015). *Skrbstveno delo: poklic ali/in »poslanstvo«?* (diplomsko delo). Pridobljeno 11. 12. 2020 s http://dk.fdv.uni-lj.si/diplomska_dela_1/pdfs/mb11_belosevic-anja.pdf
- Bezjak, A. (2004). Delitev dela po spolu. *Časopis za kritiko znanosti*, 32(215/216), 314–326.
- Blackstone, A. M. (2003). Gender Roles and Society. V J. R. Miller, R. M. Lerner, & L. B. Schiamberg (ur.), *Human Ecology: An Encyclopedia of Children, Families* (str. 335–338). Santa Barbara: ABC-CLIO.
- Cabrera, N. J., Tamis-LeMonda, C. S., Bradley, R. H., Hofferth, S., & Lamb, M. E. (2000). Fatherhood in the Twenty-First Century. *Child development*, 71(1), 127–136.
- Drozg, V. (2020). *Varstvo otrok v času pandemije COVID-19* (Diplomsko delo). Pridobljeno 11. 12. 2020 s <https://dk.um.si/IzpisGradiva.php?lang=eng&id=77933>
- Haralambos, M., & Holborn, M. (2005). *Sociologija: teme in pogledi*. Ljubljana: DZS.
- Hrženjak, M. (ur.) (2016). *Spremembe očetovstva: moški med delom in starševstvom*. Ljubljana: Mirovni inštitut, Inštitut za sodobne družbene in politične študije.
- Humer, Ž. (2007). Novi očetje med skrbstvenim in domačim delom. *Teorija in praksa*, 44(1/2), 159–172.
- Jogan, M. (1990). *Družbena konstrukcija hierarhije med spoloma*. Ljubljana: Fakulteta za sociologijo, politične vede in novinarstvo.
- Koletnik, A., Grm, A. & Gramc, M. (2016). *Vsi spoli so resnični: transspolnost, transseksualnost in cispolna nenormativnost*. Ljubljana: Društvo informacijski center Legebitra.
- Križaj, M., Pristavec Đogić, M., & Eror, A. (2021). *Šolanje v času COVID-19: Primerjalni pregled (PP)*. Pridobljeno 24. 5. 2021 s https://fotogalerija.dzrs.si/datoteke/Publikacije/Zborniki_RN/2021/Solanje_v_casu_COVID-19.pdf
- Kustec, S., Logaj, V., Krek, M., Flogie, A., Truden Dobrin, P., & Ivanuš Grmek, M. (2020). *Vzgoja in izobraževanje v Republiki Sloveniji v razmerah, povezanih s covid-*

- 19: *modeli in priporočila*. Ljubljana: Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport ter Zavod Republike Slovenije za šolstvo.
- Leskošek, V. (2002). *Zavrnjena tradicija: ženske in ženskost v slovenski zgodovini od 1890 do 1940*. Ljubljana: Založba /*cf.
 - Lindsey, L. L. (2016). *Gender Roles: A Sociological Perspective*. New York: Routledge.
 - Mcquillan, J., Greil, A., Shreffler, K., & Tichenor, V. (2008). The importance of motherhood among women in the contemporary United States. *Gender and Society*, 22(4), 477–496.
 - Mesec, B. (1997). *Metodologija raziskovanja v socialnem delu 1*. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.
 - Mesec, B. (2007). *Metodologija raziskovanja v socialnem delu 2*. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.
 - Mekić, D. (2006). *Izobraževanje na daljavo* (diplomsko delo). Pridobljeno 11. 5. 2021 s http://www.cek.ef.uni-lj.si/u_diplome/mekic2622.pdf
 - Milovanovič, T. (2005). Spolna vloga in otrokovo zaznavanje ter presojanje različnih tipov televizijskih oglasov za otroke. *Psihološka obzorja*, 14(3), 125–140.
 - Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti. (2020). *Obveznost varstva otrok in višja sila: najpogostejša vprašanja in odgovori*. Pridobljeno dne 22. 3. 2021 s <https://www.gov.si/novice/2020-11-11-varstvo-otrok-zaradi-visje-sile/>
 - Novak, M. (2015). *Neformalno delo: opredelitev javnopolitičnega problema*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede, Založba FDV.
 - Oakley, A. (2000). *Gospodinja*. Ljubljana: Založba /*cf.
 - Parke, R. D. (1996). *The Developing Child: Fatherhood*. Cambridge, Massachusetts: Harvard University Press.
 - Patljak, J. (2020). *Analiza uporabe IKT v šolstvu v času epidemije korona virusa* (diplomsko delo). Pridobljeno 11. 12. 2020 s <https://repozitorij.uni-lj.si/IzpisGradiva.php?lang=slv&id=120051>
 - Pesek, I., Lipovec, A., & Zmazek, B. (2020). *Video razlage kot učinkovit element izobraževanja v COVID 19 situaciji*. Pridobljeno 10. 12. 2020 s <https://osf.io/eypzm>
 - Rakar, T., & Hlebec, V. (2020). Premiki v skrbstvenem režimu v Sloveniji v času pandemije Covid-19. V M. Ignjatović, A. Kanjuro Mrčela, & R. Kuhar (ur.), *Družbene neenakosti in politika : Slovensko sociološko srečanje, Ljubljana, 6.-7. november 2020* (str. 169–172). Ljubljana: Slovensko sociološko društvo.

- Rice G., L., & Barth, J. (2017). A tale of two gender roles: the effects of implicit and explicit gender role traditionalism and occupational stereotype on hiring decisions. *Gender Issues*, 34(1), 86–102.
- Rupnik Vec, T., Preskar, S., Silver, B., Zupanc Grom, R., Kregar, S., Holcar Brunauer, A., Bevc, V., Mithans, M., Grmek, M., & Musek Lešnik, K. (2020). *Analiza izobraževanja na daljavo v času epidemije covid-19 v Sloveniji* (Delno poročilo, julij 2020). Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo.
- Steničnik, P. (2012). Nove dimenzije očetovstva. *Socialna pedagogika*, 16(4), 405–435.
- Štular, S. (1998). Družbena konstrukcija spolne identitete. *Teorija in praksa: družboslovna revija*, 35(3), 441–454.
- Švab, A. (2006). Družinske spremembe. V T. Rener, M. Sedmak, A. Švab, & M. Urek (ur.), *Družine in družinsko življenje v Sloveniji*, (str. 63-88). Koper: Univerza na Primorskem, Znanstveno-raziskovalno središče Koper, Zgodovinsko društvo za južno Primorsko, Založba Annales.
- van Polanen, M., Colonesi, C., Tavecchio, L. W. C., Blokhuis S. & Fukkink, R. G. (2017). Men and women in childcare: a study of caregiver–child interactions. *European Early Childhood Education Research Journal*, 25(3), 412–424.
- Whitelegg, E., Arnot, M., Bartels, E., Beechey, V., Birke, L., Himmelweit, S., Leonard, D., Ruehl, S., & Speakman, M. A. (ur.) (1982). *The Changing Experience of Women*. Oxford: The Open University.
- Zhou, M. (2017). Motherhood, Employment, and the Dynamics of Women's Gender Attitudes. *Gender and Society*, 31(6), 751–776.

9. PRILOGE

9.1. VODILO ZA FOKUSNO SKUPINO

Vodilo je zajemalo naslednje teme:

1. SKLOP VPRAŠANJ: **demografski podatki** (starostna in spolna struktura družine, stopnja izobrazbe in poklic staršev, razred, ki ga obiskuje otrok, socioekonomski položaj ter vprašanje glede opravljanja plačanega dela v času epidemije). Demografske podatke sem pridobila pred izvedbo fokusne skupine.

2. SKLOP VPRAŠANJ: **Vprašanja o skrbstvenem delu, izobraževanju otrok in odnosih v družini.**

Skrbstveno delo in učna pomoč: (Kako sta si s partnerjem delila skrb za otroke med epidemijo v času učenja na daljavo? Menite, da je bilo skrbstveno delo enakovredno razdeljeno med vama s partnerjem? Menite, da je za skrbstveno delo in pomoč pri učenju bolj primerna mama ali oče?)

Prostočasne aktivnosti: (Kdo je med epidemijo sodeloval pri drugih otrokovih aktivnostih v prostem času? Se vam zdi, da se je partner(ka) manj pogosto kakor vi vključevala v njihove aktivnosti?)

Izobraževanje na daljavo: (Kdo je bil v večji meri odgovoren za pomoč pri izobraževanju otroka med epidemijo in kdo je vzdrževal kontakt s šolo, učitelji ali razredniki, ki so otroku posredovali gradivo/domače naloge? V kolikšni meri ocenjujete vaš in partnerjev prispevek pri učni pomoči? Je bil otrok samostojnejši pri učenju, sodelovanju pri pouku, pisanju domačih nalog kakor pred epidemijo?)

Odnosi v družini: (Ste se zaradi učenja na daljavo kdaj počutili preobremenjene? Kako je nov način izobraževanja vplival na odnose v družini?)

3. SKLOP VPRAŠANJ: **Vprašanja o oblikah pomoči pri učenju in varstvu otrok.**

Formalne in neformalne oblike pomoči: (Kdo vam je pomagal pri učenju in varstvu otrok v času epidemije? Kakšno vlogo je pri tem imela šola ali ostale institucije in kakšno vlogo vaša socialna mreža (starši, sorodniki,...)?)

Informiranje o formalnih oblikah pomoči: (Kakšne oblike pomoči pri izobraževanju in varstvu otroka so bile vaši družini na voljo med epidemijo in kdo vas je o teh oblikah pomoči informiral?)

Predlogi: (Kakšni so vaši predlogi za izboljšavo učnega procesa na daljavo in varstva v kriznih razmerah, ki bi odgovarjali vašim potrebam? Kakšne oblike pomoči pri učenju in varstvu bi po vašem mnenju šolstvo, država in njene institucije ali druge organizacije lahko ponudile v takšnih razmerah?)

9. 2. TRANSKRIPT FOKUSNE SKUPINE

Datum izvedbe: 12. 3. 2021

Trajanje: 1 ura, 30 minut

Kraj: Preko aplikacije Zoom

1. SKLOP

DEMOGRAFSKI PODATKI

J in M: J je star 39, partnerka M 37, starejši sin 11 (6. razred) in mlajši 8. (3. razred).

Družina ima srednji socioekonomski položaj. J je zaposlen kot poštni delavec, po izobrazbi pa je strojni tehnik. M je medicinska sestra in je po izobrazbi zdravstveni tehnik. J in M sta med epidemijo stalno hodila v službo.

N in S: S je star 38, partnerka N 37, hči 13 (8. razred), in oba sinova 12 (7. razred).

Družina ima srednji socioekonomski položaj. N je tajnica, po izobrazbi pa je ekonomski tehnik. S je policist in je strokovno izobrazbo pridobil na višje šolskem študijskem programu Policist. N je bila doma približno en mesec v prvem valu, S pa približno dva meseca v drugem valu.

T in Ja: T je star 43, žena 36, sin 14 (8. razred), starejša hči 15 (1. letnik) in najmlajša hči 6 (1. razred).

Družina ima srednji socioekonomski položaj. Ja je po poklicu osebna asistentka, po izobrazbi pa je magistra zakonskih in družinskih študij. T dela v proizvodnji in je po izobrazbi strojni tehnik. Ja je bila doma, ker dela od doma (osebna asistentka zaposlena pri svoji mami), T pa je med epidemijo stalno hodil na delo v proizvodnjo.

2. SKLOP

SKRBTSTVENO DELO IN UČNA POMOČ

4. Kako sta si s partnerjem delila skrb za otroke med epidemijo v času učenja na daljavo? Menite, da je bilo skrbstveno delo enakovredno razdeljeno med vama s partnerjem?

J: Partnerka je opravila več skrbstvenega dela, ker sem imel jaz veliko dela v službi in okrog hiše. (A1/1)

JAZ: Kako pa bi na primer procentualno ocenil tvoj in njen prispevek k skrbstvenemu delu?

J: ¼ dela bi rekel, da sem naredil jaz, (A1/2) kar je igranja z otroci in tega, (A1/3) ostalih ¾ pa ona. (A1/2)

M: Mislil, da je bila ista delitev kot pred epidemijo. (A2/1) Edino, če ima kdo dopust ali pa prost vikend je itak več odgovornosti za otroka na njemu, ker tisti, ki dela nima časa. Se je pa on veliko bolj znašel in kadar sem jaz delala je on peljal otroke kam na obiske, da se razbremeni, (A2/2) jaz pa sem z njimi vedno bila bolj doma, da sem vse počistila in to, otroka sta pa stalno nekje okrog mene. (A2/3) Delež tega kar naredi on in kar jaz pa bi ocenila isto kot J. On ¼ in jaz ¾ (A2/4).

N: Pri nas je tudi enako kot pred epidemijo. (B2/1) V prvem valu sem bila jaz več časa z otroki, ker sem bila cel mesec doma. (B2/2) V drugem - jesenskem valu pa je bil doma S in je on moral prevzeti več zadev v zvezi s šolo in kuhanjem. (B2/3) Procentualno bi rekla, da je bilo pol pol. (B2/4) Samo različna dela sva imela. (B2/5)

S: S šolo sva pomagala glede na predmete kdor kaj bolje zna (B1/1) vzgoja pa usklajeno. (B1/2) Jaz 50%, ona 50%. (B1/3)

Ja: Midva sva nekako ohranila isto delitev skrbi. (C2/1) Tudi v času epidemije je bilo enako razdeljeno kot prej. Rekla bi, da jaz opravi 50% in on 50%. (C2/2)

T: Mogoče si imela ti (Ja) malo več skrbi glede učenja kot prej. (C1/1) tako, da bi ocenil, da je (Ja) imela recimo 60% in jaz ostalo. (C1/2) Zato, ker bolj zna z računalnikom in je bila več doma kot jaz. (C1/3)

J: Jaz sem tudi učenje med korono prepustil bolj M, (A1/4) ker bolj zna uporabljat računalnik. To je bil kar problem, če smo bili sami doma in sem moral sam dobit naloge na spletni strani. Včasih sem jo raje počakal, da je prišla iz službe, da jim je ona pokazala.

5. Opazite kakšno razliko v delitvi skrbstvenega dela, ki je nastala zaradi epidemije in učenja na daljavo v primerjavi z delitvijo pred epidemijo? Bi partnerjev prispevek ocenili isto pred in med epidemijo?

N: Že pred epidemijo sva enakovredno skrbela za otroke in jih vzgajala. Pomoč pri šolskih obveznostih sva si razdelila po predmetih. Mož je prevzel matematiko, fiziko in tehniko. Jaz ostalo... (B2/6) Dela v gospodinjstvu večinoma opravi jaz in otroci, (B2/7) mož opravlja tehnična dela... (B2/8) Menim, da vedno enakovredno opraviva vsa dela.

S: Tudi meni se zdi, da je bila skrb za otroke že pred epidemijo bila enakomerno razporejena. (B1/4) Tako tudi med epidemijo.

J: Tudi midva sva si delo enako delila že pred tem. (A1/5) Jaz sem se z njimi igral in to, ona pa je skrbela za to, da so delali naloge, da so imeli vse potrebščine, za oblečt, pripravljeno hrano... (A1/6) Ona je imela svoje obveznosti jaz pa svoje.

M: Tako ja, kolikor je kdo lahko sva skrbela za otroka. Jaz sicer skrbim za druge stvari kot je rekel J ampak mislim, da sva si delila delo enakovredno vsaj časovno gledano. (A2/5)

Ja: Glede skrbi za otroke imava kar vzajemno razdeljeno. Vedno poskrbiva, da je nekdo z njimi. V vseh pogledih. Tudi finančno je enako razdeljeno pri stroških za otroke. Ni nekih razlik v deležu, (C2/3) je pa res, da sva morala oba več časa nameniti otrokom med epidemijo, v primerjavi s prej. (C2/4) Ampak bi še vedno rekla, da je ostala najina delitev pol - pol. (C2/5)

T: Delo si znava enako razporediti ne glede na razmere, (C1/4) edino med epidemijo se mi zdi, da je malo več ona, ker jaz nisem več z računalnikom in ni bilo druge izbire.

6. Menite, da je za skrbstveno delo in pomoč pri učenju bolj primerna mama ali oče? Zakaj?

T: Za oboje bi morala biti mama, (C1/5) ampak imam pri učenju otrok jaz več potrpljenja.

Ja: Meni se zdi, da sta primerna oba. (C2/6) Pri nama je tako, da vsakemu leži eno področje, (C1/7) zato jaz pomoč pri učenju pustim raje T, (C2/8) ampak poskrbim pa za ostalo kar se tiče skrbstvenega dela. Skrbim recimo, da imajo za jest in podobno. (C2/9).

J: Kot vidim pri nama in drugod mislim, da je mama bolj primerna, (A1/7) ker bolje znajo skrbet za otroke. (A1/8). Pri sebi vidim, da bi mi bilo težko, če ne bi bilo M.

M: Tudi jaz mislim, da sem bolj primerna, (A2/6) ker že tako znaš kot ženska bolj gledat, če ima otrok vse. (A2/7) Mislim tako, da gledaš, če je naredil vse naloge, če je lepo oblečen, če je imel zdravo kosilo, če je žalosten ga znaš bolje potolažit... Ne vem no, kot nek razvit čut imaš za skrb in vse to... (A2/8) Mislim, da je moškim bolj vseeno (A2/9) in je za vse nekaj napol poskrbljeno, če oni prevzamejo skrb. (A2/10)

N: Jaz menim, da bi morala biti oba starša vključena v pomoč pri učenju in skrbi za otroke. (B2/9) Če vse pade na enega starša, je potem ta preobremenjen in posledično lahko zaradi tega slabe volje. (B2/10) Morda eden od staršev ne zna razložiti določene snovi, drugi pa to naredi zelo dobro. (B2/11) Pri drugem predmetu pa je lahko obratno.

S: Vsak lahko pomaga na določenem področju. (B1/5) Skrb za otroke je na obeh starših. (B1/6)

PROSTOČASNE AKTIVNOSTI

7. Kdo je med epidemijo sodeloval pri drugih otrokovih aktivnostih v prostem času? Se vam zdi, da se je partner(ka) manj pogosto kakor vi vključevala v njihove aktivnosti? Bi si želeli, da bi se večkrat vključila? Je bilo sodelovanje pri aktivnostih drugačno pred in med epidemijo?

J: Vedno se veliko jaz ukvarjam z njima (A1/9) tako da ni razlik med in pred epidemijo. (A1/10) Ponavadi gremo skupaj v hribe, gremo peš ali pa mi pomagata kaj naredit okrog hiše. (A1/11) Dajem jima kakšna lažja dela. Včasih tudi delam in ju zamotim z nečim, da se sama igrata. Samo pazim, da ju imam takrat blizu sebe, da vidim kaj delata... Za M pa ne vidim potrebe, da se bolj vključuje. (A1/12) Zdi se mi, da je dobro, da imava tako razdeljeno kot imava.

M: Mislim, da se vedno veliko vključuje J. (A2/11) Sploh s pohodništvom kot je rekel. To me razbremeni, da jaz lahko vsaj do časa pospravim za otrokoma, (A2/12) da lahko potem spet vse razmečeta... Jaz se manjkrat pridružim k pohodništvu in aktivnostim, (A2/13) ker ne zmorem zaradi službe (A2/14) ali pa zaradi opravil v hiši. (A2/15)

Ja: Glede igranja in sprehodov je pri nama že vedno T več vključen kot jaz. (C2/10) Sama pa skrbim za ostale stvari, za njihov urnik, prehrano, perilo. (C2/11)

N: S se isto dovolj pogosto vključuje. (B2/12) Ponavadi z njimi kaj izdeluje in igra košarko. (B2/13) Z mano pa gredo na kakšen pohod v okolici doma. (B2/14) Menim, da sva oba enako vključena v njihove aktivnosti. (B2/15)

S: Vsak se vključuje po svojih zmožnostih, ne glede na razmere. (B1/7) Pol pol. (B1/8)

T: Jaz bi pa želel, da se J več vključuje v njihove aktivnosti... (C1/6) Saj se oba vključujeva ampak se mi le zdi, da se večkrat jaz... (C1/7) Jaz z njimi zelo pogosto na primer hodim na sprehode, se žogam, kartam in podobne stvari. (C1/8)

Ja: Jaz imam veliko gospodinjanskega dela in še študij čez vikend zato ne zmorem, (C2/12) čeprav bi se tudi jaz rada bolj vključevala.

8. Kdo je bil v večji meri odgovoren za pomoč pri izobraževanju otroka med epidemijo in kdo je vzdrževal kontakt s šolo, učitelji ali razredniki, ki so otroku posredovali gradivo/domače naloge? V kolikšni meri ocenjujete vaš in partnerjev prispevek pri učni pomoči?

S: V večji meri je bila žena v kontaktu s šolniki. (B1/9) Pomoč pri učni snovi pa sva si razdelila po predmetih. Spet pol pol. (B1/10)

T: Enako. Kontakt je imela Ja, (C1/9) ampak ne zato, da ne bi želel, samo v tem je problem, ker ne obvladam računalnika. (C1/10)

Ja: Kontakt s šolo sem res imela samo jaz (C2/13) in starejša otroka. (C2/14) Ampak prispevek pri učni pomoči sva si pa vseeno delila enakovredno. (C2/15) Tehnološko sem poskrbela za to jaz, (C2/16) kar se tiče dodatne razlage pa večinoma T. (C2/17) Pri mlajši hčeri je bilo potrebno malo več razlage, branja, nameščanja videoposnetkov. To sva si delila glede na najine kompetence.

J: To je vse prevzela M. (A1/13) Preko mejla in telefona je govorila z učiteljicam in gledala na to, da sta otroka vse naredila. (A1/14) Tudi pomagala jim je pri nalogah. (A1/15) Kar sem znal za matematiko, da ona ni vedela, sem jim pomagal jaz. Jaz sem pomagal samo kadar ona ni znala tako, da

se s tem nisem ukvarjal, ker nimam toliko potrpljenja za učenje. Tudi računalnika ne znam najbolje upravljati, (A1/16) zato nisem bral mejlov za šolo in iskal gradiva. Partnerka je naredila za šolo več kot jaz sigurno. (A1/17)

M: Ja, to sem imela vse čez jaz. Ocenila bi, da sem imela tri četrt skrbi za šolo jaz, ostalo pa on. (A2/16)

N: V prvem valu sem uglavnom jaz vzdrževala kontakt s šolo, (B2/16) v drugem pa za določene predmete tudi S. (B2/17) Moj delež pomoči pri hčeri je 40% možev pa 60%, pri sinovih pa 60 % jaz in 40% on. (B2/18) (B2/19)

IZOBRAŽEVANJE NA DALJAVO

9. Ste že pred epidemijo nosili enako mero odgovornosti za učno pomoč in bili v enaki meri vključeni v učni proces otroka? Bi v času epidemije pri tem potrebovali več pomoči s strani partnerja/partnerice?

N: Že prej je bilo enako. (B2/20)

T: Tudi pred epidemijo sem čisto enako sodeloval, (C1/11) več pomoči nisem potreboval in je ne rabim...Imava ustrezno delitev.

Ja: Samo malo bolj angažiran za motivacijo otrok si moral biti, (C2/18) ampak je T še vedno bolj pomagal pri tem kakor pa jaz pred in med epidemijo. (C2/19)

J: Jaz se že pred epidemijo nisem ukvarjal toliko s pomočjo pri učenju, tako da sem imel nekako isto odgovornost.

M: Mislim, da si (J) večkrat pomagal kot prej. (A2/17) Pri matematiki si zdaj pomagal enkrat do dvakrat na teden. (A2/18) Kadar sta pisala nalogo za matematiko. Prej si samo pred kontrolkami pomagal.

J: Mogoče res malo več, ampak ni bilo druge, ker si bila (M) veliko krat v službi. (A1/18)

10. Je bil otrok samostojnejši pri učenju, sodelovanju pri pouku, pisanju domačih nalog kakor pred epidemijo? Je potreboval enako ali večjo mero vaše pomoči v času epidemije?

J: Prej sta bila oba bolj samostojna pri učenju in pisanju nalog. (A1/19) Med učenjem na daljavo nista imela nekega reda. (A1/20) Ko hodita v šolo je vredno, ko pa sta preko zooma pa jima je treba bolj slediti, jih stalno motivirati, da kaj naredita. (A1/21) Starejši sin je zelo pameten ampak mu manjka volje in ga je treba veliko bolj priganjati kot malega.

M: Se strinjam ja. Ne zdi se mi sicer, da med učenjem na daljavo potrebujeta več pomoči pri učenju v tem smislu, da ne bi razumela, ampak rabita bolj, da jima slediš več kot si jima prej. (A2/19) Vedno moraš bit zraven, če ne se ne spravita delat sploh. Opažam pa razliko, če primerjam na primer s prvim valom in zdaj s temu. V prvem valu, ko so imeli več teh pisnih navodil si moral biti veliko bolj vključen v učenje in razlago, (A2/20) zdaj ko pa je vse šlo preko zoom-a pa je veliko lažje, ker dobijo razlago takoj ko jo rabijo in to ni treba staršem. (A2/21) Včasih sem še poslušala pouk na zoomu in sem slišala kaj učiteljica misli, da sem potem, če me je še enkrat vprašal sin za razlago, vedela kako jima razložiti. (A2/22)

S: Kakor sem slišal tudi od drugih so vsi potrebovali ogromno pomoči z računalniki, z operiranjem z tehnologijo ter s samo učno snovjo. (B1/11)

T: Normalno, vsi so bili bolj samostojni pred epidemijo. (C1/12)

Ja: Samo več spodbude so potrebovali, da so se lotili obveznosti kot običajno. (C2/20)

N: Od mojih otrok nikakor ni bil nihče samostojnejši. (B2/21) Nihče ni bil računalniško pismen kaj preveč, niso znali uporabljati scannerja in upravljati z elektronsko pošto.(B2/22) Pri vsem tem so potrebovali stalno pomoč v prvem valu epidemije. Drugi val je bil boljši. So se že privadili na nov način, (B2/23) vendar je bilo ogromno učne snovi, katero sva morala pomagati predelati. (B2/24)

11. Ste se zaradi učenja na daljavo kdaj počutili preobremenjene?

Ja: Ne, meni je bil ta način učenja všeč, ker so bili otroci vsaj več časa doma, (C2/21) ni bilo vožnje v šolo in podobno. (C2/22) Pa še več časa smo imeli zase kot družina. (C2/23)

T: Ampak je bilo pri vseh treh otrocih kar naporno, ko smo se učili... Sploh pri mlajši hčerki, ker je šla v prvi razred in je res še za njo vse novo. Ona si niti predstavljat ni znala dobro kaj pomeni hoditi v šolo in se učiti.

N: Verjamem ja. Jaz imam vsaj že dovolj velike. Ampak tudi za velike otroke je naporno. Jaz sem bila zaradi njihovega novega načina učenja zelo preobremenjena. (B2/25) Veliko dela je bilo s šolo. Več planiranja za naslednji dan, na primer hrana, urniki, zoomi, roki za oddajo nalog... (B2/26) In zraven še več napornih pogovorov o tem zakaj se šolajo doma, zakaj se ne družijo s prijatelji... (B2/27) Stalno neki pritiski, ki bremenijo moje duševno zdravje. (B2/28)

J: Je neka dodatna skrb in več stresa. (A1/22) Treba jih je bilo priganjat, zato se mi zdi, da sva bila tudi midva oba preobremenjena. (A1/23) Še bolj sva bila obremenjena z varstvom, ker sva za vsak teden morala iskati nekoga, ki ju bo popazil vsaj par ur. (A1/24)

M: Jaz sem bila za povrh še pogosto v službi, ker delam v zdravstvu (A2/ 23) in ko sem prišla domov so me čakale naloge za pregledat, kar me je res spravljal v obup. (A2/24) Pa še tako dolgo me nista videla, da sta se želela pogovarjat z mano, jaz pa nisem mogla, ker sem bila utrujena in sem želela samo še spat.

T: No, služba se mi zdi res pomemben faktor preobremenitve v taki situaciji. Mi, ki smo normalno delali kot smo že prej po nekem ustaljenem urniku je bilo še kar vredno ker nisi počutil tako pod stresom, (C1/13) v zdravstvu ste bili pa zelo na slabšem.

M: Ampak nisem mogla reči, da ne pridem, ker dejansko oddelek ne more biti pod kontrolo ene same bolničarke in medicinske. Toliko je bilo bolnišk in vsega.

J: Čeprav otroci niso tako pogrešali, da pride M domov. Samo jaz sem jo pogrešal, ker če je ona doma ob normalni uri lahko jaz več naredim okrog hiše.

ODNOSI V DRUŽINI

12. Kako je nov način izobraževanja vplival na odnose v družini?

J: Veliko več je bilo konfliktov. (A1/25) Pomoje zato, ker sva bila midva preobremenjena in pod stresom, ona dva pa nista imela nekega reda. (A1/26) Zraven sem tudi imel veliko več dela v službi, zato sem bil še bolj živčen. (A1/27)

M: Mislim, da ni toliko vplival način izobraževanja na to, da smo se kregali ampak bolj zahteve v najinih službah. (A2/25) Tudi on je imel veliko več za delat, ne samo jaz. Učenje je bila samo še pika na i, ni pa bil glavni vzrok za preobremenjenost. Tako jaz to vidim.

N: V naši družini so ostali odnosi enaki ali mogoče boljši... (B2/29) Otroci med seboj se razumejo dobro. V drugem valu epidemije so se že privadili na delo doma in so si veliko pomagali med seboj. (B2/30) Naj bo s šolo ali hišnimi opravili. Zato ni prerekanja in nepotrebne slabe volje.

S: Zdi se mi, da smo bili bolj povezani. (B1/12) Med šolanjem doma je bilo več sodelovanja starš-otrok in otroci med seboj... (B1/13)

Ja: Tudi jaz mislim, da na nas ni negativno vplivala epidemija in učenje na daljavo. (C2/24) Smo lahko vsaj končno poskrbeli za dovolj zasebnih trenutkov. (C2/25)

T: Nič ni vplivalo. (C1/14)

3. SKLOP

FORMALNE IN NEFORMALNE OBLIKE POMOČI

13. Kdo vam je pomagal pri učenju in varstvu otrok v času epidemije? Kakšno vlogo je pri tem imela šola ali ostale institucije in kakšno vlogo vaša socialna mreža (stari, sorodniki,...)?

J: Pomagala nama je mama moje partnerke. (A1/28) Ona tudi dobro zna angleščino, ker je hodila na tečaje zato sva vedela, da jima bo znala pomagat pri učenju. Dobro je, ker je v penziji in ima čas, da jih je pazila, ko sva midva bila v službi. Malo je pomagala tudi šola, ker je bil mali vključen v neko vrsto pomoči. Imeli so kot uro preko zooma, ko so učitelji pomagali pri reševanju nalog in ponavljanju snovi. (A1/29) Res nama je pomagala šola tudi pri popravi računalnika, ko se nama je pokvaril in otroka nista mogla biti pri opouku na daljavo zaradi tega. (A1/30) Omogočili so nama popravilo, ker v tistih najhujših časih lock-downa nisi imel možnosti, da bi komu dal popraviti računalnik.

M: Pomagala sta nama oba moja dva starša, ker živimo blizu in v isti občini tako, da sta tudi sama kdaj šla peš do njiju. Ne vem kaj bi naredila, če nebi imela njiju. Kam bi potem dala otroka. Par krat sem ju peljala tudi h teti partnerja in h njegovi sestri, (A2/26) ker vem da imata tak čut za otroke pa še vrede se razumeta obe s fantoma.

N: Ker ima starejša hčerka učne težave, smo bili veliko v stiku s šolo. Specialna pedagoginja in razredničarka sta se resnično trudili, da ji je bilo lažje. V januarju je imela hčerka zaradi šolanja doma hudo stisko. Hotela je razlage v živo, ne preko zoomov, kar ji je specialna pedagoginja omogočila v OŠ Žiri 2x tedensko po 1 uro. (B2/31) To je Emi ogromno pomenilo. Včasih, ko ni bilo ne mene in ne moža doma, je kakšno malico otrokom pripeljala moja tašča. (B2/32). Ostali sorodniki so prav tako imeli delo in se niso vključevali.

T: J je bila doma, zato varstva nismo potrebovali iz drugih kanalov. Glede učne pomoči je pa šola ustrezno poskrela na daljavo. (C1/15)

INFORMIRANJE O FORMALNIH OBLIKAH POMOČI

14. Kakšne oblike pomoči pri izobraževanju in varstvu otroka so bile vaši družini na voljo med epidemijo in kdo vas je o teh oblikah pomoči informiral?

T: To je imela pa J čez. Ona je prejela informacije s šole.

Ja: Informirali so nas s strani šole glede učne pomoči. (C2/26) Sin je imel težave pri učenju tujega jezika, za to so poskrbeli. Sin je tako še izboljšal oceno.

J: Mi so se prijavili preko zooma na pomoč s strani učiteljic. Kot nek dopolnilni pouk. O tem je M obvestila učiteljica po telefonu. (A1/31) Prej pa nisva vedela.

M: Prijavil si se lahko na te ure pomoči ja in so se tam malo učili in govorili na koncu. Bile so organizirane tudi ure preko zooma, kjer so se priklopili na tisto povezavo, ki jim jo je poslala učiteljica potem pa jih je ona pustila, da so se družili in pač imeli otroci malo časa zase, da mal debatirajo. (A2/27) Mislim, da so se to res dobro spomnili, ker je otrokom manjkalo druženja.

N: Mene so učitelji preko mailov pozvali, naj povemo, če ima kdo težave in kakšne, (B2/33) da bomo poskušali uskladiti. Tako, da sem pisala razredničarki in pedagoginji. V prvih tednih drugega vala je šolanje postalo kar malo "norišnica". Takrat je mož pisal ravnatelju šole, da bi bilo potrebno prilagoditi šolanje situaciji... deloma so to rešili s skrajšanimi urniki, (B2/34) kar je malce pomagalo.

S: Hčer je nekajkrat šla tudi kar v šolo na individualno uro k pedagoginji. Imela je tudi individualne zwoome. (B1/14) Kaj drugega ne. Informirali smo se pa pogosto sami preko spleta.(B1/15)

PREDLOGI

15. Kakšni so vaši predlogi za izboljšavo učnega procesa na daljavo in varstva v kriznih razmerah, ki bi odgovarjali vašim potrebam? Kakšne oblike pomoči pri učenju in varstvu bi po vašem mnenju šolstvo, država in njene institucije ali druge organizacije lahko ponudile v takšnih razmerah?

J: Mogoče bi lahko center za socialno delo v Škofji Loki omogočil kakšne prostovoljce ali karkoli. (A1/32) Drugače pa ne vem, ker so te razmere tako čudne, da niti sam ne veš kaj bi še lahko naredil.

M: Jaz vidim rešitev v temu, da bi vzgojiteljice, ki niso mogle delat v vrtcu, ko je bil zaprt lahko izkoristili v ta namen, da bi na domu učile in varovale otroke tistih, ki niso doma. (A2/28) Pa ne kot prostovoljke ampak pač kot kader, ki je za to plačan tako kot če bi še naprej delal v vrtcu. Lahko bi država to tako uredila, če že niso delale takrat. Lahko bi se učile z otroci in jih pazile.

Ja: Varstva sicer nisem rabila in tudi glede učenja se mi pa zdi, da je bilo kar dobro poskrbljeno in ne bi potrebovala nobenih izboljšav. (C2/27) Ali pa samo nismo potrebovali toliko pomoči, da bi sploh začutili neko potrebo po zunanji pomoči.

N: Nama je bilo kar težko s tem poukom na daljavo. Bo mož malo več povedal, ker je pisal v šolo kakšen je problem...Moji otroci so si želeli predvsem razlage v živo, druženja, kar na žalost ni bilo izvedljivo zato bi predlagala, da če slučajno pride še kdaj do zaprtja šol, da bi se pouka v šoli udeležili vsaj v zmanjšanih skupinah in vsaj 1x tedensko. (B2/35) To se mi zdi najboljša rešitev.

S: To kar je rekla se tudi jaz strinjam ampak, če je že še kdaj šola na daljvo, naj bo vsaj ta izvedena tako kot se zagre. Sam bi želel, da se poenoti način komunikacije z učenci, kjer se določi en komunikacijski kanal za posamezno OŠ, za vse predmete (B1/16),da se spremlja prisotnost pri pouku in se o temobvešča starše in učence (B1/17) in da se učni proces izvaja celovito ne glede na časovno izpolnjevanje učnega načrta. (B1/18) Tole sem vam prebral iz pisma, ki sem ga poslal ravnatelju. Pri prvem problemu s komunikacijskimi kanali je težava v tem, da smo dobili npr. povezavo za en predmet, na primer zgodovino, direktno na spletni učilnici arnes, drugo povezavo za na primer geografijo dobimo na e-pošto arnesa, povezavo za matematiko pa na webmail, ki ga je otrok dobil. Zaradi tega je nastala zmeda in ker pač kdaj nisi našel povezave ali nisi odprl vsak dan dvakrat vseh treh stvari na računalniku, otrok ni šel na učno uro tega predmeta, kar je za njega bila, tudi če mu drugače v šoli dobro gre, težko nadomestljiva ura. Drug problem je ta, da starši sploh nismo bili obveščeni o tem, da je otrok manjkal in na koncu sploh nisi vedel več kdaj ima kakšno uro. Midva imava tri otroke in lahko si predstavljate kako težko je bilo preverit za 30 njihovih predmetov kje imajo povezave, zraven pa še pregledovat 30 nalog za te predmete. Še bolj si pa kot starš bil odgovoren za pregledovanje nalog, ker učiteljice niti niso pregledovale dovolj dobro. Veliko krat se je zgodilo, da je učiteljica pregledala nalogo tako, da so učenci za tistih pet sekund obrnili svoj delovni zvezek v kamero. Zavedam se, da so tudi učitelji nekateri pač bili zmedeni in tudi računalniško slabše pismeni ampak menim, da se za voljo otrok mora najti rešitve za te probleme, če se še kdaj zaprejo šole, ker lahko nazadujejo pri učenju. Naši so sicer nek povprečje, če gledam ocene ampak kaj pa tisti, ki imajo že tako slabši učni uspeh. Tam je gotovo bilo še sto krat težje staršem, otrok pa je bil verjetno še bolj zmeden.

T: Tudi mi smo imeli te težave. Sploh za mlajšo hčerko, ki še ne zna nič na računalniku in si bil res ti v celoti odgovoren, da ji iščeš tiste povezave in jo priklopljaš na zoom... Mislim, da bi bilo najbolje, da bi morali otroci ostali v šolah. (C1/16) Tudi mi smo hodili normalno v službo, zakaj oni ne bi.

M: Res je, ampak če so take razmere se bi jaz tudi bala, da bi moj otrok zbolel v šoli. Raje jaz zbolim kakor, da bi otrok kaj staknil. Če je že pouk na daljavo bi si pa želela isto kot S. Da imamo vsaj mi manj dela.

9. 3. ODPRTO KODIRANJE IZJAV FOKUSNE SKUPINE

ŠT. IZJAVE	IZJAVA	POJEM	KATEGORIJA	NADKATEGORIJA	TEMA
A1/1	...ker sem imel jaz veliko dela v službi in okrog hiše.	Veliko dela v službi in pri zunanjih opravilih	Razlog za pogostejše vključevanje mame in manj pogosto vključevanje očeta	Razlogi za pogosto ali manj pogosto vključevanje v skrbstveno delo	Skrbstveno delo
A1/2	¼ dela bi rekel, da sem naredil jaz...ostalih ¾ pa ona.	Ena četrtnina oče in tri čertine mama	Očetova ocena prispevka	Lasten in partnerjev/partnerkin delež pri prevzemanju skrbstvenega dela	Skrbstveno delo
A1/3	...kar je igranja z otroci in tega...	Igranje	Očetov prispevek	Prispevek staršev	Skrbstveno delo
A2/1	Mislim, da je bila ista delitev kot pred epidemijo.	Enaka delitev kot pred epidemijo	Primerjava delitve delamed epidemijo z delitvijo pred epidemijo	Delitev skrbstvenega dela med epidemijo	Skrbstveno delo
A2/2	Se je pa on veliko bolj znašel in kadar sem jaz delala je on peljal otroke kam na obiske, da se razbremeni...	Pelje otroke na obiske	Očetov prispevek	Prispevek staršev	Skrbstveno delo
A2/3	...jaz pa sem z njimi vedno bila bolj doma, da sem vse počistila in to, otroka sta pa stalno nekje okrog mene.	Gospodinjska opravila	Materin prispevek	Prispevek staršev	Skrbstveno delo
A2/4	On ¼ in jaz ¾.	Ena četrtnina oče in tri četrtnine mama	Materina ocena prispevka	Lasten in partnerjev/partnerkin delež pri prevzemanju skrbstvenega dela	Skrbstveno delo
B2/1	Pri nas je tudi enako kot pred epidemijo.	Enaka delitev kot pred epidemijo	Primerjava delitve delamed epidemijo z delitvijo pred epidemijo	Delitev skrbstvenega dela med epidemijo	Skrbstveno delo
B2/2	V prvem valu sem bila jaz več časa z otroki, ker sem bila cel mesec doma.	Ostajanje doma – materin začasni izostanek iz plačanega dela	Razlog za pogostejše vključevanje mame in manj pogosto vključevanje očeta	Razlogi za pogosto ali manj pogosto vključevanje v skrbstveno delo	Skrbstveno delo

B2/3	V drugem - jesenskem valu pa je bil doma S in je on moral prevzeti več zadev v zvezi s šolo in kuhanjem.	Ostajanje doma – začasni izostanek iz plačanega dela Priprava hrane v drugem valu epidemije	Razlog za pogostejše vključevanje očeta in manj pogosto vključevanje mame Očetov prispevek	Razlogi za pogosto ali manj pogosto vključevanje v skrbstveno delo Prispevek staršev	Skrbstveno delo
B2/4	Procentualno bi rekla, da je bilo pol pol.	Pol pol	Materina ocena prispevka	Lasten in partnerjev/partnerkin delež pri prevzemanju skrbstvenega dela	Skrbstveno delo
B2/5	Samo različna dela sva imela.	Različna opravila	Delitev dela	Delitev skrbstvenega dela med epidemijo	Skrbstveno delo
B1/1	S šolo sva pomagala glede na predmete kdor kaj bolje zna...	Glede na znanje predmetov	Način delitve učne pomoči	Delitev učne pomoči med epidemijo	Izobraževanje na daljavo
B1/2	...vzgoja pa usklajeno.	Usklajeno vzgajanje	Očetova ocena prispevka	Lasten in partnerjev/partnerkin delež pri prevzemanju skrbstvenega dela	Skrbstveno delo
B1/3	Jaz 50%, ona 50%.	Pol pol	Očetova ocena prispevka	Lasten in partnerjev/partnerkin delež pri prevzemanju skrbstvenega dela	Skrbstveno delo
C2/1	Midva sva nekako ohranila isto delitev skrbi.	Enaka delitev kot pred epidemijo	Primerjava delitve delamed epidemijo z delitvijo pred epidemijo	Delitev skrbstvenega dela med epidemijo	Skrbstveno delo
C2/2	...jaz opravi 50% in on 50%.	Pol pol	Materina ocena prispevka	Lasten in partnerjev/partnerkin delež pri prevzemanju skrbstvenega dela	Skrbstveno delo
C1/1	Mogoče si imela ti (Ja) malo več skrbi glede učenja kot prej.	Mati med epidemijo prevzela več učne pomoči	Primerjava vključevanja staršev v učno pomoč pred in med epidemijo	Vključevanje staršev v učenje na daljavo	Izobraževanje na daljavo
C1/2	...bi ocenil, da je (Ja) imela recimo 60% in jaz ostalo.	Šestdeset procentov mama, štirideset procentov oče	Očetova ocena prispevka	Lasten in partnerjev/partnerkin delež pri prevzemanju skrbstvenega dela	Skrbstveno delo
C1/3	...je bila več doma kot jaz.	Ostajanje doma – začasni izostanek iz plačanega dela	Razlog za pogostejše vključevanje mame in manj pogosto vključevanje očeta	Razlogi za pogosto ali manj pogosto vključevanje v skrbstveno delo	Skrbstveno delo

A1/4	Jaz sem tudi učenje med korono prepustil bolj M...	Pomoč pri učenju	Materin prispevek	Prispevek staršev Vključevanje staršev v učenje na daljavo	Skrbstveno delo Izobraževanje na daljavo
B2/6	Pomoč pri šolskih obveznostih sva si razdelila po predmetih. Mož je prevzel matematiko, fiziko in tehniko. Jaz ostalo...	Glede na znanje predmetov	Način delitve učne pomoči	Delitev učne pomoči med staršema	Izobraževanje na daljavo
B2/7	Dela v gospodinjstvu večinoma opravi jaz in otroci...	Gospodinjska opravila	Materin prispevek	Prispevek staršev	Skrbstveno delo
B2/8	...mož opravlja tehnična dela...	Tehnična dela	Očetov prispevek	Prispevek staršev	Skrbstveno delo
B1/4	Tudi meni se zdi, da je bila skrb za otroke že pred epidemijo enakovredno razporejena.	Enaka delitev kot pred epidemijo	Primerjava delitve del med epidemijo z delitvijo pred epidemijo	Delitev skrbstvenega dela med epidemijo	Skrbstveno delo
A1/5	Tudi midva sva si delo enako delila že pred tem.	Enaka delitev kot pred epidemijo	Primerjava delitve del med epidemijo z delitvijo pred epidemijo	Delitev skrbstvenega dela med epidemijo	Skrbstveno delo
A1/6	...ona pa je skrbela za to, da so delali naloge, da so imeli vse potrebščine, za oblečt, pripravljeno hrano...	Priprava hrane, oblačil, potrebščin	Materin prispevek	Prispevek staršev	Skrbstveno delo
A2/5	...mislim, da sva si delila delo enakovredno vsaj časovno gledano.	Časovno enakovredna delitev	Materina ocena prispevka	Lasten in partnerjev/partnerkin delež pri prevzemanju skrbstvenega dela	Skrbstveno delo
C2/3	Ni nekih razlik v deležu.	Enaka delitev kot pred epidemijo	Primerjava delitve del med epidemijo z delitvijo pred epidemijo	Delitev skrbstvenega dela med epidemijo	Skrbstveno delo
C2/4	...je pa res, da sva morala oba več časa nameniti otrokom med epidemijo, v primerjavi s prej.	Potrebno je bilo nameniti več časa otrokom	Spremembe na področju poučevanja	Spremembe v času epidemije	Izobraževanje na daljavo

C2/5	Ampak bi še vedno rekla, da je ostala najina delitev pol - pol.	Pol pol	Materina ocena prispevka	Lasten in partnerjev/partnerkin delež pri prevzemanju skrbstvenega dela	Skrbstveno delo
C1/4	Delo si znava enako razporediti ne glede na razmere.	Enaka delitev kot pred epidemijo	Primerjava delitve delamed epidemijo z delitvijo pred epidemijo	Delitev skrbstvenega dela med epidemijo	Skrbstveno delo
C1/5	Za oboje bi morala biti mama.	Primerna je mama	Očetovo mnenje	Primeren starš za skrbstveno delo in učno pomoč	Skrbstveno delo
C2/6	Meni se zdi, da sta primerna oba.	Primerna sta oba starša	Materino mnenje	Primeren starš za skrbstveno delo in učno pomoč	Skrbstveno delo
C2/7	...vsakemu leži eno področje,...	Vsak je dober nadoločenem področju	Razlog za primernost obeh staršev	Razlogi za primernost starša/obeh staršev za skrbstveno delo in učno pomoč	Skrbstveno delo

C2/8	...pomoč pri učenju pustim raje T...	Pomoč pri učenju	Očetov prispevek	Prispevek staršev	Skrbstveno delo
C2/9	Skrbim recimo, da imajo za jest in podobno.	Gospodinjska opravila	Materin prispevek	Prispevek staršev	Skrbstveno delo
A1/7	...mislim, da je mama bolj primerna...	Primerna je mama	Očetovo mnenje	Primeren starš za skrbstveno delo in učno pomoč	Skrbstveno delo
A1/8	...ker bolje znajo skrbet za otroke.	Mama bolje poskrbi	Razlog za primernost matere	Razlogi za primernost starša/obeh staršev za skrbstveno delo in učno pomoč	Skrbstveno delo
A2/6	...mislim, da sem bolj primerna...	Primerna je mama	Materino mnenje	Primeren starš za skrbstveno delo in učno pomoč	Skrbstveno delo
A2/7	... že tako znaš kot ženska bolj gledat če ima otrok vse.	Mama bolje poskrbi	Razlog za primernost matere	Razlogi za primernost starša/obeh staršev za skrbstveno delo in učno pomoč	Skrbstveno delo
A2/8	Nevem no, kot nek razvit čut imaš za skrb in vse to.	Razvit čut za skrb	Razlog za primernost matere	Razlogi za primernost starša/obeh staršev za skrbstveno delo in učno pomoč	Skrbstveno delo

A2/9	Mislim, da je moškimi bolj vseeno...	Očetom je bolj vseeno	Razlog za primernost matere	Razlogi za primernost starša/obeh staršev za skrbstveno delo in učno pomoč	Skrbstveno delo
A2/10	...in je za vse nekaj napol poskrbljeno, če oni prevzamejo skrb.	Oče ne materinih dosega standardov	Razlog za primernost matere	Razlogi za primernost starša/obeh staršev za skrbstveno delo in učno pomoč	Skrbstveno delo
B2/9	Jaz menim, da bi morala biti oba starša vključena v pomoč pri učenju in skrbi za otroke.	Primerna sta oba starša	Materino mnenje	Primeren starš za skrbstveno delo in učno pomoč	Skrbstveno delo
B2/10	Če vse pade na enega starša, je potem ta preobremenjen in posledično lahko zaradi tega slabe volje.	Preobremenjenost in slaba volja v primeru prevzemanja skrbi le enega od staršev	Razlog za primernost obeh staršev	Razlogi za primernost starša/obeh staršev za skrbstveno delo in učno pomoč	Skrbstveno delo
B2/11	Morda eden od staršev ne zna razložiti določene snovi, drugi pa to naredi zelo dobro.	Dopolnjevanje pri razlaganju učne snovi	Razlog za primernost obeh staršev	Razlogi za primernost starša/obeh staršev za skrbstveno delo in učno pomoč	Skrbstveno delo
B1/5	Vsak lahko pomaga na določenem področju.	Vsak je dober na določenem področju	Razlog za primernost obeh staršev	Razlogi za primernost starša/obeh staršev za skrbstveno delo in učno pomoč	Skrbstveno delo
B1/6	Skrb za otroke je na obeh starših.	Primerna sta oba starša	Očetovo mnenje	Primeren starš za skrbstveno delo in učno pomoč	Skrbstveno delo
A1/9	Vedno se veliko jaz ukvarjam z njima...	Pogosto	Vključevanje očeta	Pogostost vključevanja staršev v prostočasne aktivnosti otrok	Prostočasne aktivnosti otrok
A1/10	...ni razlik med in pred epidemijo.	Ni razlik	Primerjava vključenosti med in pred epidemijo	Vključevanje staršev v prostočasne aktivnosti otrok	Prostočasne aktivnosti otrok

A1/11	Ponavadi gremo skupaj v hribe, gremo peš ali pa mi pomagata kaj naredit okrog hiše.	Športne aktivnosti Sodelovanje otrok pri opravilih	Aktivnosti v katere se vključuje oče	Vključevanje staršev v prostočasne aktivnosti otrok	Prostočasne aktivnosti otrok
A1/12	Za M pa ne vidim potrebe, da se bolj vključuje.	Ni potrebe	Potreba po pogostejšem vključevanju mame	Pogostost vključevanja staršev v prostočasne aktivnosti otrok	Prostočasne aktivnosti otrok
A2/11	Mislim, da se vedno veliko vključuje J.	Pogosto	Vključevanje očeta	Pogostost vključevanja staršev v prostočasne aktivnosti otrok	Prostočasne aktivnosti otrok
A2/12	To me razbremeni, da jaz lahko vsaj do časa pospravim za otrokoma...	Gospodinjska opravila	Materin prispevek	Prispevek staršev	Skrbstveno delo
A2/13	Jaz se manjkrat pridružim k pohodništvu in aktivnostim...	Manj pogosto	Vključevanje matere	Pogostost vključevanja staršev v prostočasne aktivnosti otrok	Prostočasne aktivnosti otrok
A2/14	ne zmorem zaradi službe ...	Služba	Razlog za manj pogosto vključevanje matere	Pogostost vključevanja staršev v prostočasne aktivnosti otrok	Prostočasne aktivnosti otrok
A2/15	...zaradi opravil v hiši.	Gospodinjska opravila	Razlog za manj pogosto vključevanje matere	Pogostost vključevanja staršev v prostočasne aktivnosti otrok	Prostočasne aktivnosti otrok
C2/10	...že vedno T več vključen kot jaz.	Pogosteje kot mama	Vključevanje očeta	Pogostost vključevanja staršev v prostočasne aktivnosti otrok	Prostočasne aktivnosti otrok
C2/11	Sama pa skrbim za ostale stvari, za njihov urnik, prehrano, perilo.	Skrb za urnik otrok Gospodinjska opravila	Materin prispevek	Prispevek staršev	Skrbstveno delo
B2/12	S se isto dovolj pogosto vključuje.	Dovolj pogosto	Vključevanje očeta	Pogostost vključevanja staršev v prostočasne aktivnosti otrok	Prostočasne aktivnosti otrok
B2/13	Ponavadi z njimi kaj izdeluje in igra košarko.	Izdelovanje, športne aktivnosti	Aktivnosti v katere se vključuje oče	Vključevanje staršev v prostočasne aktivnosti otrok	Prostočasne aktivnosti otrok

B2/14	Z mano pa gredo na kakšen pohod v okolici doma.	Športne aktivnosti	Aktivnosti v katere se vključuje mati	Vključevanje staršev v prostočasne aktivnosti otrok	Prostočasne aktivnosti otrok
B2/15	Menim, da sva oba enako vključena v njihove aktivnosti.	Enakovredno	Vključevanje mame in očeta	Pogostost vključevanja staršev v prostočasne aktivnosti otrok	Prostočasne aktivnosti otrok
B1/7	Vsak se vključuje po svojih zmožnostih, ne glede na razmere.	Po svojih zmožnostih	Vključevanje mame in očeta	Pogostost vključevanja staršev v prostočasne aktivnosti otrok	Prostočasne aktivnosti otrok
B1/8	Pol pol.	Enakovredno	Vključevanje mame in očeta	Pogostost vključevanja staršev v prostočasne aktivnosti otrok	Prostočasne aktivnosti otrok
C1/6	Jaz bi pa želel, da se J več vključuje v njihove aktivnosti...	Želja po večji vključenosti	Potreba po pogostejšem vključevanju mame	Pogostost vključevanja staršev v prostočasne aktivnosti otrok	Prostočasne aktivnosti otrok
C1/7	Saj se oba vključujeva ampak se mi le zdi, da se večkrat jaz...	Pogostejše kot mama	Vključevanje očeta	Pogostost vključevanja staršev v prostočasne aktivnosti otrok	Prostočasne aktivnosti otrok
C1/8	Jaz z njimi zelo pogosto na primer hodim na sprehode, se žogam, kartam in podobne stvari.	Športne aktivnosti, Igra	Aktivnosti v katere se vključuje oče	Vključevanje staršev v prostočasne aktivnosti otrok	Prostočasne aktivnosti otrok
C2/12	Jaz imam veliko gospodinjskega dela in še študij čez vikend zato ne zmorem...	Gospodinjska opravila Študij	Razlog za manj pogosto vključevanje matere	Pogostost vključevanja staršev v prostočasne aktivnosti otrok	Prostočasne aktivnosti otrok
B1/9	V večji meri je bila žena v kontaktu s šolniki.	Kontakt s šolo	Prispevek mame	Vključevanje staršev v učenje na daljavo	Izobraževanje na daljavo
B1/10	Spet pol pol.	Enakovredno	Ocena delitve učne pomoči	Delitev učne pomoči med staršema	Izobraževanje na daljavo
C1/9	Kontakt je imela Ja.	Kontakt s šolo	Prispevek mame	Vključevanje staršev v učni proces na daljavo	Izobraževanje na daljavo

C1/10	ampak ne zato, da ne bi želel, samo v tem je problem, ker ne obvladam računalnika.	Slabša računalniška pismenost očeta	Razlog za pogostejše vključevanje mame in redkejšo vključevanje očeta	Razlog za večje/manjše vključevanje v pomoč pri učenju	Izobraževanje na daljavo
C2/13	Kontakt s šolo sem resimela samo jaz...	Kontakt s šolo	Materin prispevek	Vključevanje staršev v učni proces na daljavo	Izobraževanje na daljavo
C2/14	...in starejša otroka.	Kontakt s šolo	Prispevek starejših otrok	Pomoč staršem privzdrževanju kontakta s šolo	Izobraževanje na daljavo
C2/15	Ampak prispevek pri učni pomoči sva si pa vseeno delila enakovredno.	Enakovredno	Ocena delitve učne pomoči	Delitev učne pomoči med staršema	Izobraževanje na daljavo
C2/16	Tehnološko sem poskrbela za to jaz...	Tehnični del	Materin prispevek	Vključevanje staršev v učni proces na daljavo	Izobraževanje na daljavo
C2/17	...kar se tiče dodatne razlage pa večinoma T.	Razlaga snovi	Prispevek očeta	Vključevanje staršev v učni proces na daljavo	Izobraževanje na daljavo
A1/13	To je vse prevzela M. Preko mejla in telefona je govorila z učiteljicam...	Kontakt s šolo	Materin prispevek	Vključevanje staršev v učni proces na daljavo	Izobraževanje na daljavo
A1/14	...in gledala na to, da sta otroka vse naredila.	Skrb za opravljanje šolskih obveznosti	Materin prispevek	Vključevanje staršev v učni proces na daljavo	Izobraževanje na daljavo
A1/15	Tudi pomagala jim je pri nalogah.	Pomoč pri nalogah	Materin prispevek	Vključevanje staršev v učni proces na daljavo	Izobraževanje na daljavo
A1/16	Tudi računalnika ne znam najbolje upravljati.	Slabša računalniška pismenost	Razlog za pogostejše vključevanje mame in redkejšo vključevanje očeta	Razlog za večje/manjše vključevanje v pomoč pri učenju	Izobraževanje na daljavo
A1/17	Partnerka je naredila za šolo več kot jaz sigurno.	Več kot oče	Delež materinega vključevanja	Vključevanje staršev v učni proces na daljavo	Izobraževanje na daljavo

A2/16	Ocenila bi, da sem imela tri četrt skrbi za šolo jaz, ostalo pa on.	Tri četrtine	Delež matrinega vključenja	Vključenje staršev v učni proces na daljavo	Izobraževanje na daljavo
B2/16	V prvem valu sem uglavnom jaz vzdrževala kontakt s šolo...	Kontakt s šolo	Materin prispevek	Vključenje staršev v učni proces na daljavo	Izobraževanje na daljavo
B2/17	...v drugem pa za določene predmete tudi S.	Kontakt s šolo	Očetov prispevek	Vključenje staršev v učni proces na daljavo	Izobraževanje na daljavo
B2/18	Moj delež pomoči pri hčeri je 40%...pri sinovih pa 60 %.	Štirideset odstotkov pri hčerki in šestdeset odstotkov pri dveh sinovih	Delež matrinega vključenja	Vključenje staršev v učni proces na daljavo	Izobraževanje na daljavo
B2/19	...delež pomoči pri hčeri je 60%..., pri sinovih pa...40% on.	Štirideset odstotkov pri obeh sinovih in šestdeset odstotkov pri hčerki	Delež očetovega vključenja	Vključenje staršev v učni proces na daljavo	Izobraževanje na daljavo
B2/20	Že prej je bilo enako.	Enako vključenje mame	Primerjava vključenja staršev v učno pomoč pred in med epidemijo	Vključenje staršev v učni proces na daljavo	Izobraževanje na daljavo
C1/11	Tudi pred epidemijo sem čisto enako sodeloval...	Enako vključenje očeta	Primerjava vključenja staršev v učno pomoč pred in med epidemijo	Vključenje staršev v učni proces na daljavo	Izobraževanje na daljavo
C2/18	Samo malo bolj angažiran za motivacijo otrok si moral biti,...	Več motiviranja	Spremembe na področju poučevanja	Spremembe v času epidemije	Izobraževanje na daljavo
C2/19	...ampak je T še vedno bolj pomagal pri tem kakor pa jaz pred in med epidemijo.	Večji prispevek kot mama	Delež očetovega vključenja	Vključenje staršev v učni proces na daljavo	Izobraževanje na daljavo
A2/17	Mislil, da si (J) večkrat pomagal kot prej.	Več pomoči očeta med epidemijo	Primerjava vključenja staršev v učno pomoč pred in med epidemijo	Vključenje staršev v učni proces na daljavo	Izobraževanje na daljavo

A2/18	Pri matematiki si zdaj pomagal enkrat do dvakrat na teden.	Razlaga snovi Enkrat do dvakrat tedensko	Prispevek očeta Delež očetovega vključevanja	Vključevanje staršev v učni proces na daljavo	Izobraževanje na daljavo
A1/18	...ampak ni bilo druge, ker si bila (M) veliko krat v službi.	Materine službene obveznosti	Razlog za pogostejše vključevanje očeta in manj pogosto vključevanje mame	Razlog za večje/manjše vključevanje v pomoč pri učenju	Izobraževanje na daljavo
A1/19	Prej sta bila oba bolj samostojna pri učenju in pisanju nalog.	Manj samostojni otroci	Spremembe na področju učenja	Spremembe v času epidemije	Izobraževanje na daljavo
A1/20	Med učenjem na daljavo nista imela nekega reda.	Nimajo reda	Spremembe na področju učenja	Spremembe v času epidemije	Izobraževanje na daljavo
A1/21	...jih stalno motivirat, da kaj naredita.	Več motiviranja	Spremembe na področju poučevanja	Spremembe v času epidemije	Izobraževanje na daljavo
A2/19	...rabita bolj, da jima slediš več kot si jima prej.	Več sledenja	Spremembe na področju poučevanja	Spremembe v času epidemije	Izobraževanje na daljavo
A2/20	V prvem valu, ko so imeli več teh pisnih navodil si moral biti veliko bolj vključen v učenje in razlago...	Pisna navodila – večja vključenost staršev	Izobraževanje na daljavo v prvem valu	Primerjava izobraževanja na daljavo med prvim in drugim valom	Izobraževanje na daljavo
A2/21	...zdaj ko pa je vse šlo preko zoom-a pa je veliko lažje, ker dobijo razlago takoj ko jo rabijo in to ni treba staršem.	Zoom – manjša vključenost staršev	Izobraževanje na daljavo v drugem valu	Primerjava izobraževanja na daljavo med prvim in drugim valom	Izobraževanje na daljavo
A2/22	Včasih sem še poslušala pouk na zoomu in sem slišala kaj učiteljica misli, da sem potem, če me je še enkrat vprašal sin za razlago, vedela kako jima razložiti.	Starševo poslušanje razlage učiteljic ali učiteljev za lažjo razlago otroku	Izobraževanje na daljavo v drugem valu	Primerjava izobraževanja na daljavo med prvim in drugim valom	Izobraževanje na daljavo

B1/11	...vsi potrebovali ogromno pomoči z računalniki, z operiranjem z tehnologijo ter s samo učno snovjo.	Večja potreba po učni in tehnični pomoči	Spremembe na področju učenja	Spremembe v času epidemije	Izobraževanje na daljavo
C1/12	Normalno, vsi so bili bolj samostojni pred epidemijo.	Manj samostojni otroci	Spremembe na področju učenja	Spremembe v času epidemije	Izobraževanje na daljavo
C2/20	Samo več spodbude so potrebovali, da so se lotili obveznosti kot običajno.	Več motiviranja	Spremembe na področju poučevanja	Spremembe v času epidemije	Izobraževanje na daljavo
B2/21	Od mojih otrok nikakor ni bil nihče samostojnejši.	Manj samostojni otroci	Spremembe na področju učenja	Spremembe v času epidemije	Izobraževanje na daljavo
B2/22	Nihče ni bil računalniško pismen kaj preveč, niso znali uporabljati scannerja in upravljati z elektronsko pošto.	Slabša računalniška pismenost	Spremembe na področju učne pomoči	Spremembe v času epidemije	Izobraževanje na daljavo
B2/23	Drugi val je bil boljši. So se že privadili na nov način...	Navajeni na nov način	Izobraževanje na daljavo v drugem valu	Primerjava izobraževanja na daljavo med prvim in drugim valom	Izobraževanje na daljavo
B2/24	...vendar je bilo ogromno učne snovi, katero sva morala pomagati predelati.	Veliko učne snovi in pomoči pri učenju le te	Spremembe na področju učne pomoči	Spremembe v času epidemije	Izobraževanje na daljavo
C2/21	... ker so bili otroci vsaj več časa doma...	Otroci so bili več časa doma	Pozitivni vidiki novega načina izobraževanja	Pozitivni in negativni vidiki novega načina izobraževanja	Izobraževanje na daljavo
C2/22	...ni bilo vožnje v šolo in podobno.	Ni se bilo treba voziti otrok v šolo	Pozitivni vidiki novega načina izobraževanja	Pozitivni in negativni vidiki novega načina izobraževanja	Izobraževanje na daljavo

C2/23	Pa še več časa smo imeli zase kot družina.	Več časa za družino	Pozitivni vidiki novega načina izobraževanja	Spremembe v času epidemije	Izobraževanje na daljavo
B2/25	Jaz sem bila zaradi njihovega novega načina učenja zelo preobremenjena.	Preobremenjenost	Negativni vidiki novega načina izobraževanja	Spremembe v času epidemije	Izobraževanje na daljavo
B2/26	Več planiranja za naslednji dan, na primer hrana, urniki, zoomi, roki za oddajo nalog...	Več planiranja	Sprememba na področju učne pomoči Negativni vidiki novega načina izobraževanja	Spremembe v času epidemije Pozitivni in negativni vidiki novega načina izobraževanja	Izobraževanje na daljavo
B2/27	In zraven še več napornih pogovorov o tem zakaj se šolajo doma, zakaj se ne družijo s prijatelji...	Naporni pogovori z otroci o zadevah povezanih z epidemijo	Negativni vidiki novega načina izobraževanja	Pozitivni in negativni vidiki novega načina izobraževanja	Izobraževanje na daljavo
B2/28	Stalno neki pritiski, ki bremenijo moje duševno zdravje.	Pritiski	Negativni vidiki novega načina izobraževanja	Pozitivni in negativni vidiki novega načina izobraževanja	Izobraževanje na daljavo
A1/22	Je neka dodatna skrb in več stresa.	Več stresa	Negativni vidiki novega načina izobraževanja	Pozitivni in negativni vidiki novega načina izobraževanja	Izobraževanje na daljavo
A1/23	Treba jih je bilo priganjat, zato se mi zdi, da sva bila tudi midva oba preobremenjena.	Preobremenjenost	Negativni vidiki novega načina izobraževanja	Pozitivni in negativni vidiki novega načina izobraževanja	Izobraževanje na daljavo
A1/24	Še bolj sva bila obremenjena z varstvom, ker sva za vsak teden morala iskati nekoga, ki ju bo popazil vsaj par ur.	Iskanje varstva	Negativni vidiki novega načina izobraževanja	Pozitivni in negativni vidiki novega načina izobraževanja	Izobraževanje na daljavo
A2/23	Jaz sem bila za povrh še pogosto v službi, ker delam v zdravstvu.	Materine službene obveznosti	Razlog za pogostejše vključevanje očeta in manj pogosto vključevanje mame	Razlog za večje/manjše vključevanje v pomoč pri učenju	Izobraževanje na daljavo

A2/24	...in ko sem prišla domov so me čakale naloge za pregledat, kar me je res spravljal v obup.	Občutek obupanosti	Negativni vidiki novega načina izobraževanja	Spremembe v času epidemije	Izobraževanje na daljavo
C1/13	Mi, ki smo normalno delali kot smo že prej po nekem ustaljenem urniku je bilo še kar vredno ker nisi počutil tako pod stresom.	Nespremenjen delovni urnik in zahteve v službi	Razlogi za nespremenjene odnose	Vpliv epidemije na odnose v družini	Odnosi v družini
A1/25	Veliko več je bilo konfliktov.	Več konfliktov	Odnosi med epidemijo	Vpliv epidemije na odnose v družini	Odnosi v družini
A1/26	Pomoje zato, ker sva bila midva preobremenjena in pod stresom, ona dva pa nista imela nekega reda.	Preobremenjenost Stres Otroci brez reda	Razlogi za slabše odnose	Vpliv epidemije na odnose v družini	Odnosi v družini
A1/27	Zraven sem tudi imel veliko več dela v službi, zato sem bil še bolj živčen.	Povečane zahteve v službi	Razlogi za slabše odnose	Vpliv epidemije na odnose v družini	Odnosi v družini
A2/25	... zahteve v najinih službah.	Povečane zahteve v službi	Razlogi za slabše odnose	Vpliv epidemije na odnose v družini	Odnosi v družini
B2/29	V naši družini so ostali odnosi enaki ali mogoče boljši...	Enaki ali boljši	Odnosi med epidemijo	Vpliv epidemije na odnose v družini	Odnosi v družini
B2/30	V drugem valu epidemije so se že privadili na delo doma in so si veliko pomagali med seboj.	Medsebojna pomoč	Razlogi za boljše odnose	Vpliv epidemije na odnose v družini	Odnosi v družini
B1/12	Zdi se mi, da smo bili bolj povezani.	Večja medsebojna povezanost	Razlogi za boljše odnose	Vpliv epidemije na odnose v družini	Odnosi v družini

B1/13	Med šolanjem doma je bilo več sodelovanja starš-otrok in otroci med seboj...	Več sodelovanja med družinskimi člani	Razlogi za boljše odnose	Vpliv epidemije na odnose v družini	Odnosi v družini
C2/24	Tudi jaz mislim, da na nas ni negativno vplivala epidemija in učenje na daljavo.	Epidemija ni negativno vplivala na	Odnosi med epidemijo	Vpliv epidemije na odnose v družini	Odnosi v družini
C2/25	Smo lahko vsaj končno poskrbeli za dovolj zasebnih trenutkov.	Dovolj zasebnih trenutkov	Razlogi za boljše odnose	Vpliv epidemije na odnose v družini	Odnosi v družini
C1/14	Nič ni vplivalo.	Nespremenjeni	Odnosi med epidemijo	Vpliv epidemije na odnose v družini	Odnosi v družini
A1/28	Pomagala nama je mama moje partnerke.	Otrokova babica	Pomoč pri učenju Pomoč pri varstvu	Pomoč socialne mreže	Neformalne oblike pomoči
A1/29	Malo je pomagala tudi šola, ker je bil mali vključen v neko vrsto pomoči. Imeli so kot uro preko zooma, ko so učitelji pomagali pri reševanju nalog in ponavljanju snovi.	Ure pouka na daljavo za reševanje nalog in utrjevanje snovi.	Pomoč pri učenju	Pomoč šole	Formalne oblike pomoči
A1/30	Res nama je pomagala šola tudi pri popravilu računalnika, ko se nama je pokvaril in otroka nista mogla biti pri pouku na daljavo zaradi tega.	Popravilo računalnika	Pomoč pri popravilu računalnika	Pomoč šole	Formalne oblike pomoči
A2/26	Par krat sem ju peljala tudi h teti partnerja in h njegovi sestri...	Teta in sestra partnerja	Pomoč pri učenju Pomoč pri varstvu	Pomoč socialne mreže	Neformalne oblike pomoči

B2/31	Hotela je razlage v živo, ne preko zoomov, kar ji je specialna pedagoginja omogočila v OŠ Žiri 2x tedensko po 1 uro.	2 krat tedenska pomoč specialne pedagoginje pri učenju v živo	Pomoč pri učenju	Pomoč šole	Formalne oblike pomoči
B2/32	Včasih, ko ni bilo ne mene in ne moža doma, je kakšno malico otrokom pripeljala moja tašča.	Otrokova babica	Priprava obrokov	Pomoč socialne mreže	Neformalne oblike pomoči
C1/15	Glede učne pomoči je pa šola ustrezno poskrbela na daljavo.	Skupinska učna pomoč na daljavo	Pomoč pri učenju	Pomoč šole	Formalne oblike pomoči
C2/26	Informirali so nas s strani šole glede učne pomoči.	Šola	Informator	Informiranje o oblikah pomoči na šoli	Formalne oblike pomoči
A1/31	O tem je M obvestila učiteljica po telefonu.	Telefon	Kanal informiranja	Informiranje o oblikah pomoči na šoli	Formalne oblike pomoči
A2/27	Bile so organizirane tudi ure preko zooma..., da so se družili in pač imeli otroci malo časa zase, da mal debatirajo.	Online ure za pogovor	Skrb za potrebe otrok po druženju	Pomoč šole	Formalne oblike pomoči
B2/33	Mene so učitelji preko mailov pozvali, naj povemo, če ima kdo težave in kakšne...	E-pošta	Kanal informiranja	Informiranje o oblikah pomoči na šoli	Formalne oblike pomoči
B2/34	... deloma so to rešili s skrajšanimi urniki.	Skrajšani urniki	Izboljšave	Pomoč šole	Formalne oblike pomoči
B1/14	Imela je tudi individualne zoome.	Individualni zoom	Pomoč pri učenju	Pomoč šole	Formalne oblike pomoči

B1/15	Informirali smo se pa pogosto sami preko spleta.	Spletna stran	Kanal informiranja	Informiranje o oblikah pomoči na šoli	Formalne oblike pomoči
A1/32	Mogoče bi lahko center za socialno delo v Škofji Loki omogočil kakšne prostovoljce ali karkoli.	Organizacija mreže prostovoljcev in prostovoljk	Predlog za center za socialno delo	Predlogi za izboljšave v primeru ponovne uvedbe šolanja na daljavo	Formalne oblike pomoči
A2/28	Jaz vidim rešitev v temu, da bi vzgojiteljice, ki niso mogle delat v vrtcu, ko je bil zaprt lahko izkoristili v ta namen, da bi na domu učile in varovale otroke tistih, ki niso doma.	Pomoč vzgojiteljic in vzgojiteljev pri varstvu in učenju	Predlog za vzgojitelje in vzgojiteljice	Predlogi za izboljšave v primeru ponovne uvedbe šolanja na daljavo	Formalne oblike pomoči
C2/27	Varstva sicer nisem rabil in tudi glede učenja se mi pa zdi, da je bilo kar dobro poskrbljeno in ne bi potrebovala nobenih izboljšav.	Izboljšavne potrebujem	Predlog za šolstvo	Predlogi za izboljšave v primeru ponovne uvedbe šolanja na daljavo	Formalne oblike pomoči
B2/35	...,da bi se pouka v šoli udeležili vsaj v zmanjšanih skupinah in vsaj 1x tedensko.	Zmanjšane skupine pri pouku	Predlog za šolstvo	Predlogi za izboljšave v primeru ponovne uvedbe šolanja na daljavo	Formalne oblike pomoči
B1/16	Sam bi želel, da se poenoti način komunikacije z učenci, kjer se določi en komunikacijski kanal za posamezno OŠ, za vse predmete,...	Poenotenje načina komunikacije	Predlog za šolstvo	Predlogi za izboljšave v primeru ponovne uvedbe šolanja na daljavo	Formalne oblike pomoči

B1/17	...da se spremlja prisotnost pri pouku in se o tem obvešča starše in učence...	Spremljanje prisotnosti	Predlog za šolstvo	Predlogi za izboljšave v primeru ponovne uvedbe šolanja na daljavo	Formalne oblike pomoči
B1/18	...in da se učni proces izvaja celovito ne glede na časovno izpolnjevanje učnega načrta.	Celovito izvajanje učnega procesa	Predlog za šolstvo	Predlogi za izboljšave v primeru ponovne uvedbe šolanja na daljavo	Formalne oblike pomoči
C1/16	Mislim, da bi bilo najbolje, da bi morali otroci ostati v šolah.	Ostati v šolah	Predlog za šolstvo	Predlogi za izboljšave v primeru ponovne uvedbe šolanja na daljavo	Formalne oblike pomoči

9. 4. OSNO KODIRANJE IZJAV FOKUSNE SKUPINE

SKRBBSTVENO DELO

Delitev skrbstvenega dela med epidemijo

- Delitev dela
 - različna opravila (B2/5)
- Primerjava delitve del med epidemijo z delitvijo pred epidemijo:
 - enaka delitev kot pred epidemijo (A2/1, B2/1, C2/1, B1/4, A1/5, C2/3, C1/4)

Lasten in partnerjev/partnerkin delež pri prevzemanju skrbstvenega dela

- Očetova ocena prispevka:
 - ena četrtina oče in tri četrtine mama (A1/2),
 - pol pol (B1/3),
 - šestdeset procentov mama, štirideset procentov oče (C1/2),
 - usklajeno vzgajanje (B1/2)
- Materina ocena prispevka:
 - ena četrtina oče in tri četrtine mama (A2/4),
 - pol pol (B2/4, C2/2, C2/5),
 - časovno enakovredna delitev (A2/5)

Razlogi za pogosto ali manj pogosto vključevanje v skrbstveno delo

- Razlog za pogostejše vključevanje mame in manj pogosto vključevanje očeta:
 - veliko dela v službi in pri zunanjih opravilih (A1/1),
 - ostajanje doma – materin začasni izostanek iz plačanega dela (B2/2, C1/3),
- Razlog za pogostejše vključevanje očeta in manj pogosto vključevanje mame:
 - ostajanje doma – očetov začasni izostanek iz plačanega dela (B2/3)

Prispevek staršev

- Očetov prispevek:
 - igranje (A1/3),
 - pelje otroke na obiske (A2/2),
 - tehnična dela (B2/8),
 - pomoč pri učenju (C2/8)
 - priprava hrane v drugem valu epidemije (B2/3)
- Materin prispevek:
 - pomoč pri učenju (A1/4),
 - gospodinjska opravila (B2/7, C2/11, A2/3, A2/12, C2/9),
 - priprava hrane, oblačil, potrebščin (A1/6),
 - skrb za urnik otrok (C2/11)

Primeren starš za skrbstveno delo in učno pomoč

- Očetovo mnenje:
 - primerna je mama (C1/5, A1/7),
 - primerna sta oba starša (B1/6)

- Materino mnenje:
 - primerna je mama (A2/6),
 - primerna sta oba starša (C2/6, B2/9)

Razlogi za primernost starša/obeh staršev za skrbstveno delo in učno pomoč

- Razlog za primernost obeh staršev:
 - vsak je dober na določenem področju (C2/7, B1/5),
 - preobremenjenost in slaba volja v primeru prevzemanja skrbi le enega od staršev (B2/10),
 - dopolnjevanje pri razlaganju učne snovi (B2/11),
- Razlog za primernost matere:
 - mama bolje poskrbi (A1/8, A2/7),
 - razvit čut za skrb (A2/8),
 - očetom je bolj vseeno (A2/9),
 - oče ne dosega materinih standardov (A2/10)

PROSTOČASNE AKTIVNOSTI

Vključevanje staršev v prostočasne aktivnosti otrok

- Primerjava vključenosti med in pred epidemijo:
 - ni razlik (A1/10)
- Aktivnosti v katere se vključuje oče:
 - športne aktivnosti (A1/11, B2/13, C1/8),
 - sodelovanje otrok pri opravilih (A1/11),
 - izdelovanje (B2/13),
 - igra (C1/8)
- Aktivnosti v katere se vključuje mama:
 - športne aktivnosti (B2/14),

Pogostost vključevanja staršev v prostočasne aktivnosti otrok

- Vključevanje očeta:
 - pogosto (A1/9, A2/11),
 - pogosteje kot mama (C2/10, C1/7),
 - dovolj pogosto (B2/12),
- Vključevanje matere:
 - manj pogosto (A2/13),
- Vključevanje mame in očeta:
 - enakovredno (B2/15, B1/8),
 - po svojih zmožnostih (B1/7)
- Potreba po pogostejšem vključevanju mame:
 - ni potrebe (A1/12),
 - želja po večji vključenosti (C1/6)
- Razlog za manj pogosto vključevanje matere:

- služba (A2/14),
- gospodinjska opravila (A2/15, C2/12),
- študij (C2/12)

IZOBRAŽEVANJE NA DALJAVO

Vključevanje staršev v učenje na daljavo

- Primerjava vključevanja staršev v učno pomoč pred in med epidemijo:
 - enako vključevanje mame (B2/20),
 - enako vključevanje očeta (C1/11),
 - več pomoči očeta med epidemijo (A2/17)
 - mati med epidemijo prevzela več učne pomoči (C1/1)
- Materin prispevek:
 - kontakt s šolo (B1/9, C1/9, C2/13, A1/13, B2/16),
 - tehnični del (C2/16),
 - skrb za opravljanje šolskih obveznosti (A1/14),
 - pomoč pri nalogah (A1/15)
 - pomoč pri učenju (A1/5),
- Delež matrinega vključevanja:
 - več kot oče (A1/17),
 - tri četrtine (A2/16),
 - štirideset odstotkov pri hčerki in šestdeset odstotkov pri dveh sinovih (B2/18)
- Prispevek očeta:
 - razlaga snovi (C2/17, A2/18),
 - kontakt s šolo (B2/17),
- Delež očetovega vključevanja:
 - štirideset odstotkov pri obeh sinovih in šestdeset odstotkov pri hčerki (B2/19),
 - večji prispevek kot mama (C2/19),
 - enkrat do dvakrat tedensko (A2/18)

Pomoč staršem pri vzdrževanju kontakta s šolo

- Prispevek starejših otrok:
 - kontakt s šolo (C2/14)

Primerjava izobraževanja na daljavo med prvim in drugim valom

- Izobraževanje na daljavo v prvem valu:
 - pisna navodila – večja vključenost staršev (A2/20)
- Izobraževanje na daljavo v drugem valu:
 - zoom – manjša vključenost staršev (A2/21),
 - starševo poslušanje razlage učiteljic ali učiteljev za lažjo razlago otroku (A2/22),
 - navajeni na nov način (B2/23)

Delitev učne pomoči med staršema

- Način delitve učne pomoči:

- glede na znanje predmetov (B1/1, B2/6)
- Ocena delitve učne pomoči:
 - enakovredno (B1/10, C2/15)

Razlog za večje/manjše vključevanje v pomoč pri učenju

- Razlog za pogostejše vključevanje mame in manj pogosto vključevanje očeta:
 - slabša računalniška pismenost očeta (C1/10, A1/16),
- Razlog za pogostejše vključevanje očeta in manj pogosto vključevanje mame:
 - matrine službene obveznosti (A1/18, A2/23)

Spremembe v času epidemije

- Spremembe na področju učenja:
 - manj samostojni otroci (A1/19, C1/12, B2/21),
 - nimajo reda (A1/20),
 - večja potreba po učni in tehnični pomoči (B1/11),
 - slabša računalniška pismenost (B2/22)
- Spremembe na področju poučevanja:
 - več motiviranja (C2/18, A1/21, C2/20),
 - več sledenja (A2/19),
 - veliko učne snovi in pomoči pri učenju le te (B2/24),
 - več planiranja (B2/25)
 - potrebno je bilo nameniti več časa otrokom (C2/4)

Pozitivni in negativni vidiki novega načina izobraževanja

- Pozitivni vidiki:
 - otroci so bili več časa doma (C2/21),
 - ni bilo treba voziti otrok v šolo (C2/22),
 - več časa za družino (C2/23)
- Negativni vidiki:
 - preobremenjenost (B2/25, A1/23),
 - več planiranja (B2/26),
 - naporni pogovori z otroci o zadevah povezanih z epidemijo (B2/27),
 - pritiski (B2/28),
 - več stresa (A1/22),
 - iskanje varstva (A1/24),
 - občutek obupanosti (A2/24)

ODNOSI V DRUŽINI

Vpliv epidemije na odnose v družini

- Odnosi med epidemijo:
 - več konfliktov (A1/25)
 - enaki ali boljši odnosi (B2/29)
 - nespremenjeni (C1/14)
 - epidemija ni negativno vplivala na odnose (C2/24)

- Razlogi za slabše odnose:
 - preobremenjenost (A1/26),
 - stres (A1/27),
 - otroci brez reda (A1/27),
 - povečane zahteve v službi (A1/27, A2/25)
- Razlogi za boljše odnose:
 - medsebojna pomoč (B2/30),
 - večja medsebojna povezanost (B1/12),
 - več sodelovanje med družinskimi člani (B1/13),
 - dovolj zasebnih trenutkov (C2/25)
- Razlogi za nespremenjene odnose:
 - nespremenjen delovni urnik in zahteve v službi (C1/13)

NEFORMALNE OBLIKE POMOČI

Pomoč socialne mreže

- Pomoč pri učenju:
 - otrokova babica (A1/28)
 - Teta in sestre partnerja (A2/26)
- Pomoč pri varstvu:
 - otrokova babica (A1/28)
 - teta in sestra partnerja (A2/26)
- Priprava obrokov:
 - Otrokova babica (B2/32)

FORMALNE OBLIKE POMOČI

Pomoč šole

- Pomoč pri učenju:
 - ure pouka na daljavo za reševanje nalog in utrjevanje snovi (A1/29),
 - 2 krat tedenska pomoč specialne pedagoginje pri učenju v živo (B2/31)
 - Skupinska učna pomoč na daljavo (C1/15)
 - individualni zoom (B1/14)
- Izboljšave:
 - skrajšani urniki (B2/34)
- Pomoč pri popravilu računalnika:
 - popravilo računalnika (A1/30)
- Skrb za potrebe otrok po druženju:
 - online ure za pogovor (A2/27)

Informiranje o oblikah pomoči na šoli

- Informator:
 - šola (C2/26)

- Kanal informiranja:
 - telefon (A1/31)
 - e-pošta (B2/33)
 - spletna stran (B1/15)

Predlogi za izboljšave v primeru ponovne uvedbe šolanja na daljavo

- Predlog za center za socialno delo:
 - organizacija mreže prostovoljcev in prostovoljk (A1/32)
- Predlog za vzgojitelje in vzgojiteljice:
 - pomoč vzgojiteljic in vzgojiteljev pri varstvu in učenju (A2/28)
- Predlog za šolstvo:
 - izboljšave ne potrebujem (C2/27)
 - zmanjšane skupine pri pouku (B2/35)
 - poenotenje načina komunikacije (B1/16)
 - spremljanje prisotnosti (B1/17)
 - celovito izvajanje učnega procesa (B1/18)
 - ostati v šolah (C1/16)

9. 5. VODILO ZA INTERVJU Z UČITELJICAMI

1. Katere oblike pomoči pri učenju/varstvu otrok, so bile v OŠ Žiri na voljo vašim učencem med šolanjem na daljavo in kako je šola o teh oblikah pomoči obveščala starše?
2. Je bilo potreb po učni pomoči veliko več kot pred epidemijo? Kakšen je bil približni delež vaših učencev, ki so potrebovali dodatno pomoč pri učenju pred učenjem na daljavo in kakšen med učenjem na daljavo?
3. Katere potrebe in predloge za izboljšave v zvezi z učenjem na daljavo in dodatno pomočjo so imeli starši? Kako se je šola odzivala na njihove potrebe in predloge?
4. Eden izmed staršev je moral vzdrževati kontakt z učitelji in učiteljicami. So v večji meri bile mame tiste, ki so vzdrževale kontakt z vami ali so bili to očetje? Je bil delež mam in očetov enak?

9. 6. INTERVJU E

1. Katere oblike pomoči pri učenju/varstvu otrok, so bile v OŠ Žiri na voljo vašim učencem med šolanjem na daljavo in kako je šola o teh oblikah pomoči obveščala starše?

Individualna pomoč preko Zoom-ov, (E1) s starši smo se dogovarjali preko maila. (E2) Individualne pomoči so bili deležni predvsem učenci z odločbami, (E3) ostalim pa sem bila na voljo vsak dan po telefonu in v času dopolnilnega pouka. (E4)

2. Je bilo potreb po učni pomoči veliko več kot pred epidemijo? Kakšen je bil približni delež vaših učencev, ki so potrebovali dodatno pomoč pri učenju pred učenjem na daljavo in kakšen med učenjem na daljavo?

Individualno učno pomoč so v mojem razredu potrebovali trije učenci, vsi z odločbo. Pri enem učencu smo ure dodali (E5) – tako je imel vsak dan eno uro individualne pomoči ali z menoj ali pa s specialno pedagoginjo. (E6) Pri ostalih dveh je količina ur ostala ista. (1 ura razredničarka, 2 uri specialna pedagoginja).

3. Katere potrebe in predloge za izboljšave v zvezi z učenjem na daljavo in dodatno pomočjo so imeli starši? Kako se je šola odzivala na njihove potrebe in predloge?

S starši smo med poukom na daljavo dobro sodelovali. Glede na to, da poučujem v 3. razredu, smo se preko mailov pogovarjali večinoma s straši. Pri prvi karanteni so potarnali nad količino učne snovi, (E7) ki smo jo potem ustrezno zmanjšali na tak način, da sta bila na dnevnem redu največ dva različna predmeta. (E8) Šola je tudi pošiljala ankete staršem in jih prosila za predloge za izboljšave in slednje smo poskušali čimbolj upoštevati. (E9)

4. Eden izmed staršev je moral vzdrževati kontakt z učitelji in učiteljicami. So v večji meri bile mame tiste, ki so vzdrževale kontakt z vami ali so bili to očetje? Je bil delež mam in očetov enak?

Kdo je vzdrževal kontakte, je bilo odvisno od tega, kater izmed staršev je bil doma. (E10) Pri nekaterih učencih sem komunicirala z obema, ker so se izmenjavali in so za to prosili, (E11) pri nekaterih samo z očetom (E12) pri večini pa z mamicami. (E13)

9. 7. INTERVJU F

1. Katere oblike pomoči pri učenju/varstvu otrok, so bile v OŠ Žiri na voljo vašim učencem med šolanjem na daljavo in kako je šola o teh oblikah pomoči obveščala starše?

V šoli smo nudili dopolnilni pouk na daljavo. (F1) Ker smo nekateri učitelji ugotovili, da potrebuje pomoč veliko več otrok, kakor pred epidemijo, (F2) smo v ta namen organizirali še dodatno uro dopolnilnega pouka na teden. (F3) Tistim, ki imajo večjo potrebo po učni pomoči je pomagala tudi specialna pedagoginja. (F4) V mojem razredu za varstvo ni bilo velikih potreb, (F5) saj so otroke varovali njihovi starejši bratje ali sestre, v nekaterih primerih pa tudi stari starši. (F6)

Starše smo obveščali o vseh oblikah pomoči po gmailu. (F7)

2. Je bilo potreb po učni pomoči veliko več kot pred epidemijo? Kakšen je bil približni delež vaših učencev, ki so potrebovali dodatno pomoč pri učenju pred učenjem na daljavo in kakšen med učenjem na daljavo?

V mojem razredu je bilo potreb po pomoči veliko več kot pred epidemijo. Pred epidemijo sem učila le enega učenca z odločbo, na dopolnilni pouk iz matematike pa jih je hodilo 5 iz našega razreda. Med šolanjem na daljavo se je udeležba pri dopolnilnem pouku povečala skoraj za dva krat. (F8) Ni sicer šlo tako zelo slabo, vendar menim, da bi brez dodatne razlage njihov uspeh zares bil malce slabši.

3. Katere potrebe in predloge za izboljšave v zvezi z učenjem na daljavo in dodatno pomočjo so imeli starši? Kako se je šola odzivala na njihove potrebe in predloge?

Sama sem se tako kot učiteljica v službi in kot prijateljica izven službe pogosto pogovarjala s starši. (F9) Večino staršev je skrbelo, da se bo uspeh njihovih otrok poslabšal, (F10) saj sami ne znajo razložiti snovi (F11) ali pa nimajo vsakič časa za to. (F12) Za to smo poskrbeli z dodatno uro dopolnilnega pouka.

Predlog, ki sem ga prejela kmalu po začetku izvajanja pouka na daljavo, da zmanjšamo obseg snovi, (F13) saj naj bi bili otroci in tudi starši zaradi tega preobremenjeni. (F14) Pri nekaterih predmetih smo predlog upoštevali in zmanjšali obseg. (F15)

Drugih predlogov nisem prejela. Menim, da so starši razumeli, da je tudi za nas situacija težka in da se trudimo po svojih najboljših močeh. (F16) Dobro smo sodelovali. (F17)

4. Eden izmed staršev je moral vzdrževati kontakt z učitelji in učiteljicami. So v večji meri bile mame tiste, ki so vzdrževale kontakt z vami ali so bili to očetje? Je bil delež mam in očetov enak?

Moja groba ocena je, da sem pri 70% učencev imela stik le z mamo, (F18) pri ostalih učencih pa sem bila v stiku z obema staršema. (F19) V nobenem primeru pa nisem imela stika le z očetom otrok. (F20)

9. 8. INTERVJU G

1. Katere oblike pomoči pri učenju/varstvu otrok, so bile v OŠ Žiri na voljo vašim učencem med šolanjem na daljavo in kako je šola o teh oblikah pomoči obveščala starše?

V prvem razredu, katerega učim jaz in tudi v višjih razredih smo učitelji, svetovalna delavka in psihologinja (G1) v sodelovanju pipravili načrt individualne učne pomoči, ki je potekala preko zooma ali telefona. (G2) O tem smo obvestili starše preko maila. (G3) Tistim otrokom, ki so si želeli le dodatne razlage sem pomagala jaz, svetovalna delavka in psihologinja pa sta pomagale tistim s težjimi učnimi težavami. Jaz, ki sem prevzela učence z manjšimi učnimi težavami sem včasih imela tudi dva ali tri na enkrat preko zooma, ponekod pa samo po enega. Ponekod sem prosila, da so starši zraven, ali pa so se nam pridružili sami, saj sem jim želela pokazati na kakšen način naj otroka učijo. (G4) Pobudo za sodelovaje staršev in vključitev otroka v učno pomoč smo pogosto dali kar učitelji, ko smo zaznali, da ima otrok težave. (G5) Nastal je namreč problem, ko sem jaz otroku snov poskušala približati na popolnoma drugačen način kot starši, kar je otroka zmedlo. (G6)

Menim, da smo se šolski delavci zelo trudili. Kjer smo opazili, da otroku pri pouku nikakor ne gre smo mu tudi omogočili, da prihaja nekaj krat na teden v šolo ali pa z njim imeli celo po tri dodatne ure preko zooma na teden. (G7). Teh učencev je bilo sicer malo. Ponavadi je taka pomoč v živo potekala individualno, da sta bila v prostoru le učitelj in učenec. (G8)

Največaja dva problema, ki sem ju zasledila med šolanjem na daljavo sta bila vpliv slabih družinskih odnosov na otrokovo sodelovanje pri pouku (G9) in težave z razumevanjem in sodelovanjem pri pouku, ki so se pojavile pri učenju otrok priseljencev, ki ne znajo govoriti slovensko. (G10) Prvi so nazadovali, saj niso imeli spodbudnega okolja za učenje, vseh teh pa žal nismo mogli rešiti in jim omogočiti učenja na šoli. Pri drugih je bil problem ta, da so učne ure slovenskega jezika za otroke priseljencev bile težje in slabše izvedljive preko zooma, (G11) kar je posledično vplivalo na slabše sodelovanje pri vseh predmetih in slabo razumevanje.

Težava je bila tudi v tem, da otroci niso znali uporabljati računalnika. (G12) Tudi nekateri starši niso bili ravno vešči, (G13) zato smo bili v primeru težav učitelji na voljo tudi po telefonu. (G14)

2. Je bilo potreb po učni pomoči veliko več kot pred epidemijo? Kakšen je bil približni delež vaših učencev, ki so potrebovali dodatno pomoč pri učenju pred učenjem na daljavo in kakšen med učenjem na daljavo?

Ja, potreb je bilo več. (G15) Problem je bil v tem, da starši niso znal razložiti snovi. (G16) Niso jih znali niti umiriti, da bi se usedli in delali. (G17) Niso jih zmogli motivirati, (G18) zato so jih raje prijavili na našo dodatno pomoč. Rekla bi, da je med epidemijo bilo učencev, ki so potrebovali več pomoči približno 10 % več kot prej. (G19)

3. Katere potrebe in predloge za izboljšave v zvezi z učenjem na daljavo in dodatno pomočjo so imeli starši? Kako se je šola odzivala na njihove potrebe in predloge?

Starši so se na začetku epidemije pritoževali, da potrebujejo več podpore pri učenju otrok, saj ne zmorejo vsega. (G20) Ustregli smo jim tako, da smo jim učiteljice prve triade za vsak dan posnele 15 minutni video, kjer smo naredile nek uvod in povedale kaj bomo delali, kje je link za kakšen predmet, v katerih zvezkih in na katerih straneh imajo snov katero se bomo učili itd. (G21) Se pravi, smo jih malo pripravili, da so se stari hitreje znašli, otrok pa je s tem dobil občutek nekega reda.

Starši so se name obračali tudi s prošnjo po dodatnih vajah za otroka (G22) ter strokovnih člankih, ki pišejo o tem kako se učiti z otrokom. (G23) Članke sem jim priskrbela, (G24) dodatne vaje pa sem pošiljala konec tedna za vse predmete. (G25)

Nekaj mamic je ravnatelju tudi pisalo, da potrebujejo računalnik, (G26) šola pa je potem poskrbela, da so socialno ogrožene družine prejele (v izposoj) računalnike iz šolske računalnice. (G27)

4. Eden izmed staršev je moral vzdrževati kontakt z učitelji in učiteljicami. So v večji meri bile mame tiste, ki so vzdrževale kontakt z vami ali so bili to očetje? Je bil delež mam in očetov enak?

V 99% primerov sem imela stik le z mamicami. (G28) Tudi na govorilne ure že od nekdanj hodijo mamice, na primer. izmed 10 govorilnih ur se jih 9 udeleži mamica. (G29) Z očetmi imam tudi med epidemijo malo stika.

9. 9. ODPRTO KODIRANJE INTERVJUJEV

ŠT. IZJAVE	IZJAVA	POJEM	KATEGORIJA	TEMA
E1	Individualna pomoč preko Zoom-ov...	Individualna pomoč na daljavo	Oblike pomoči	Vloga šole pri izobraževanju na daljavo
E2	...s starši smo se dogovarjali preko maila.	E-pošta	Način obveščanja staršev	Vloga šole pri izobraževanju na daljavo
E3	Individualne pomoči so bili deležni predvsem učenci z odločbami,...	Učenci in učenke z odločbami	Upravičenci do pomoči	Vloga šole pri izobraževanju na daljavo
E4	...ostalim pa sem bila na voljo vsak dan po telefonu in v času dopolnilnega pouka.	Učenci in učenke brez odločbe Pomoč po telefonu, dopolnilni pouk	Upravičenci do pomoči Oblike pomoči v šoli	Vloga šole pri izobraževanju na daljavo
E5	Pri enem učencu smo ure dodali...	Dodatne ure pomoči	Oblike pomoči	Vloga šole pri izobraževanju na daljavo
E6	...tako je imel vsak dan eno uro individualne pomoči ali z menoj ali pa s specialno pedagoginjo.	Pomoč učiteljice Pomoč specialne pedagoginje	Oblike pomoči	Vloga šole pri izobraževanju na daljavo
E7	Pri prvi karanteni so potarnali nad količino učne snovi...	Prevelika količina snovi	Pritožbe	Vloga staršev pri izobraževanju na daljavo
E8	...smo jo potem ustrezno zmanjšali na tak način, da sta bila na dnevnem redu največ dva različna predmeta.	Zmanjšanje količine snovi- največ dva različna predmeta na dan	Odzivi na potrebe staršev	Vloga šole pri izobraževanju na daljavo
E9	Šola je tudi pošiljala ankete staršem in jih prosila za predloge za izboljšave in slednje smo poskušali čimbolj upoštevati.	Ankete o predlogih in izboljšavah	Raziskovanje potreb staršev	Vloga šole pri izobraževanju na daljavo
E10	Kdo je vzdrževal kontakte, je bilo odvisno od tega, kater izmed staršev je bil doma.	Odvisno od starša, ki je bil doma	Starš v kontaktu s šolo	Vloga staršev pri izobraževanju na daljavo
E11	Pri nekaterih učencih sem komunicirala z obema, ker so se izmenjavali in so za to prosili,...	Ponekod komunikacija z obema	Starš v kontaktu s šolo	Vloga staršev pri izobraževanju na daljavo

E12	pri nekaterih samo z očetom...	Ponekod komunikacija le z očetom	Starš v kontaktu s šolo	Vloga staršev pri izobraževanju na daljavo
E13	...pri večini pa z mamicami.	Večinoma komunikacija le z mamo	Starš v kontaktu s šolo	Vloga staršev pri izobraževanju na daljavo
F1	V šoli smo nudili dopolnilni pouk na daljavo.	Dopolnilni pouk	Oblike pomoči	Vloga šole pri izobraževanju na daljavo
F2	Ker smo nekateri učitelji ugotovili, da potrebuje pomoč veliko več otrok, kakor pred epidemijo.	Pomoč potrebovalo več otrok	Povečanje potreb po učni pomoči med epidemijo	Vloga šole pri izobraževanju na daljavo
F3	...smo v ta namen organizirali še dodatno uro dopolnilnega pouka na teden.	Dodatna ura dopolnilnega pouka	Oblike pomoči	Vloga šole pri izobraževanju na daljavo
F4	Tistim, ki imajo večjo potrebo po učni pomoči je pomagala tudi specialna pedagoginja.	Pomoč specialne pedagoginje	Oblike pomoči	Vloga šole pri izobraževanju na daljavo
F5	V mojem razredu za varstvo ni bilo velikih potreb...	Ni bilo velikih potreb	Oblike pomoči pri varstvu	Vloga šole pri izobraževanju na daljavo
F6	saj so otroke varovali njihovi starejši bratje ali sestre, v nekaterih primerih pa tudi stari starši.	Starejši bratje in sestre, Stari starši	Oblike pomoči pri varstvu	Vloga socialne mreže
F7	Starše smo obveščali o vseh oblikah pomoči po gmailu.	E-pošta	Način obveščanja o oblikah pomoči	Vloga šole pri izobraževanju na daljavo
F8	Med šolanjem na daljavo se je udeležba pri dopolnilnem pouku povečala skoraj za dvakrat.	Skoraj dvakrat večja udeležba pri dopolnilnem pouku	Povečanje potreb po učni pomoči med epidemijo	Vloga šole pri izobraževanju na daljavo
F9	Sama sem se tako kot učiteljica v službi in kot prijateljica izven službe pogosto pogovarjala s starši.	Pogovor s starši	Raziskovanje potreb staršev	Vloga staršev pri izobraževanju na daljavo
F10	Večino staršev je skrbelo, da se bo uspeh njihovih otrok poslabšal.	Poslabšanje otrokovega učnega uspeha	Skrbi	Vloga staršev pri izobraževanju na daljavo
F11	...saj sami ne znajo razložiti snovi	Ne znajo razložiti snovi	Težave	Vloga staršev pri izobraževanju na daljavo
F12	...ali pa nimajo vsakič časa za to.	Nimajo časa	Težave	Vloga staršev pri izobraževanju na daljavo

F13	Predlog, ki sem ga prejela kmalu po začetku izvajanja pouka na daljavo, da zmanjšamo obseg snovi...	Zmanjšanje obsega snovi	Predlog	Vloga staršev pri izobraževanju na daljavo
F14	...saj naj bi bili otroci in tudi starši zaradi tega preobremenjeni.	Preobremenjeni otroci in starši	Težave	Vloga staršev pri izobraževanju na daljavo
F15	Pri nekaterih predmetih smo predlog upoštevali in zmanjšali obseg...	Zmanjšali obseg snovi	Odzivi na potrebe staršev	Vloga šole pri izobraževanju na daljavo
F16	Menim, da so starši razumeli, da je tudi za nas situacija težka in da se trudimo po svojih najboljših močeh.	Starši so razumeli, da se učiteljice težko znajdejo in se trudijo	Sodelovanje staršev in šole	Vloga staršev pri izobraževanju na daljavo
F17	Dobro smo sodelovali.	Dobro sodelovanje	Sodelovanje staršev in šole	Vloga staršev pri izobraževanju na daljavo
F18	Moja groba ocena je, da sem pri 70% učencev imela stik le z mamo...	70% mam	Starš v kontaktu s šolo	Vloga staršev pri izobraževanju na daljavo
F19	...pri ostalih učencih pa sem bila v stiku z obema staršema.	30% oba starša	Starš v kontaktu s šolo	Vloga staršev pri izobraževanju na daljavo
F20	V nobenem primeru pa nisem imela stika le z očetom otrok.	V nobenem primeru ni bil v kontaktu le oče	Starš v kontaktu s šolo	Vloga staršev pri izobraževanju na daljavo
G1	...učitelj, svetovalna delavka in psihologinja	Učitelji Svetovalna delavka Psihologinja	Oblike pomoči	Vloga šole pri izobraževanju na daljavo
G2	...pipravili načrt individualne učne pomoči, ki je potekala preko zooma ali telefona.	Individulna učna pomoč na daljavo	Oblike pomoči	Vloga šole pri izobraževanju na daljavo
G3	O tem smo obvestili starše preko maila.	E-pošta	Način obveščanja staršev	Vloga šole pri izobraževanju na daljavo
G4	Ponekod sem	Pobuda staršem	Sodelovanje staršev	Vloga staršev pri

	prosila, da so starši zraven, ali pa so se nam pridružili sami, saj sem jim želela pokazati na kakšen način naj otroka učijo.	za sodelovanje pri pouku s strani učiteljice	in šole	izobraževanju na daljavo
G5	Pobudo za sodelovaje staršev in vključitev otroka v učno pomoč smo pogosto dali kar učitelji, ko smo zaznali, da ima otrok težave.	Pobuda za sodelovanje staršev in vključitev otroka v učno pomoč s strani učiteljev in učiteljic	Sodelovanje staršev in šole	Vloga staršev pri izobraževanju na daljavo
G6	Nastal je namreč problem, ko sem jaz otroku snov poskušala približati na popolnoma drugačen način kot starši, kar je otroka zmedlo.	Starši razlagali snov na drugačen način kakor v šoli	Težave	Vloga staršev pri izobraževanju na daljavo
G7	...ali pa z njim imeli celo po tri dodatne ure preko zooma na teden.	Dodatne ure pomoči na daljavo	Oblike pomoči	Vloga šole pri izobraževanju na daljavo
G8	...taka pomoč v živo potekala individualno, da sta bila v prostoru le učitelj in učenec.	Individualna pomoč v živo	Oblike pomoči	Vloga šole pri izobraževanju na daljavo
G9	...vpliv slabih družinskih odnosov na otrokovo sodelovanje pri pouku...	Negativen vpliv slabih družinskih odnosov na otrokovo sodelovanje	Težave	Vloga staršev pri izobraževanju na daljavo
G10	...in težave z razumevanjem in sodelovanjem pri pouku, ki so se pojavile pri učenju otrok priseljencev, ki ne znajo govoriti slovensko.	Težave z razumevanjem in sodelovanjem, ki so se pojavile pri učenju otrok priseljencev	Težave	Vloga staršev pri izobraževanju na daljavo
G11	...učne ure slovenskega jezika za otroke priseljencev bile težje in slabše izvedljive preko zooma...	Slabša kvaliteta pouka slovenskega jezika za priseljence preko zooma	Težave	Vloga staršev pri izobraževanju na daljavo
G12	...otroci niso znali uporabljati računalnika.	Slaba računalniška pismenost otrok	Težave	Vloga staršev pri izobraževanju na daljavo
G13	Tudi nekateri starši niso bili ravno večji...	Slaba računalniška pismenost nekaterih staršev	Težave	Vloga staršev pri izobraževanju na daljavo
G14	...zato smo bili v	Pomoč pri	Oblike pomoči	Vloga šole pri

	primeru težav učitelji na voljo tudi po telefonu.	upravljanju računalnika		izobraževanju na daljavo
G15	Ja, potreba je bilo več.	Pomoč potrebovalo več otrok	Povečanje potreb po učni pomoči med epidemijo	Vloga šole pri izobraževanju na daljavo
G16	...starši niso znal razložiti snovi.	Ne znajo razložiti snovi	težave	Vloga staršev pri izobraževanju na daljavo
G17	Niso jih znali niti umiriti, da bi se usedli in delali.	Ne znajo jih umiriti	težave	Vloga staršev pri izobraževanju na daljavo
G18	Niso jih zmogli motivirati...	Ne znajo jih motivirati	Težave	Vloga staršev pri izobraževanju na daljavo
G19	...med epidemijo bilo učencev, ki so potrebovali več pomoči približno 10 % več kot prej.	10% več učencev kot pred epidemijo	Povečanje potreb po učni pomoči med epidemijo	Vloga šole pri izobraževanju na daljavo
G20	...pritoževali, da potrebujejo več podpore pri učenju otrok, saj ne zmorejo vsega.	Želeli več podpore pri učenju otrok	Pritožbe	Vloga staršev pri izobraževanju na daljavo
G21	...vsak dan posnele 15 minutni video, kjer smo naredile nek uvod in povedale kaj bomo delali, kje je link za kakšen predmet, v katerih zvezkih in na katerih straneh imajo snov katero se bomo učili in tako dalje.	15 minutni uvodni video pred začetkom pouka, s katerim so staršem olajšali iskanje strani v učbenikih, linkov,...	Oblike pomoči	Vloga šole pri izobraževanju na daljavo
G22	Starši so se name obračali tudi s prošnjo po dodatnih vajah za otroka...	Želeli dodatnih vaj	Potrebe	Vloga staršev pri izobraževanju na daljavo
G23	...ter strokovnih člankih, ki pišejo o tem kako se učiti z otrokom.	Želeli strokovne članke o tem kako učiti otroka	Potrebe	Vloga staršev pri izobraževanju na daljavo
G24	Članke sem jim priskrbela...	Priskrba člankov na temo učenja otrok	Odzivi na potrebe staršev	Vloga šole pri izobraževanju na daljavo
G25	...dodatne vaje pa sem pošiljala konec tedna za vse predmete.	Priskrba dodatnih vaj	Odzivi na potrebe staršev	Vloga šole pri izobraževanju na daljavo
G26	Nekaj mamic je ravnateljju tudi pisalo, da potrebujejo računalnik...	Potreba po računalniku	Potrebe	Vloga staršev pri izobraževanju na daljavo
G27	...šola pa je potem poskrbela, da so socialno ogrožene družine prejele v izposoj	Posoja šolskih računalnikov	Odzivi na potrebe staršev	Vloga šole pri izobraževanju na daljavo

	računalnike iz šolske računalnice.			
G28	V 99% primerov sem imela stik le z mamicami.	Stik z mamicam v 99% primerih	Starš v kontaktu s šolo	Vloga staršev pri izobraževanju na daljavo
G29	Tudi na govorilne ure že od nekdaj hodijo mamice, npr. izmed 10 govorilnih ur se jih 9 udeleži mamica.	Od 10 govorilnih ur se jih 9 udeležijo mame in 1 oče	Starš v kontaktu s šolo	Vloga staršev pri izobraževanju na daljavo

9. 10. OSNO KODIRANJE INTERVJUJEV

VLOGA STARŠEV PRI IZOBRAŽEVANJU NA DALJAVO:

- Predlog:
 - zmanjšanje obsega snovi (F13)
- Pritožbe:
 - prevelika količina snovi (E7)
 - želeli več podpore pri učenju otrok (G20)
- Potrebe:
 - želeli dodatnih vaj (G22)
 - želeli strokovne članke o tem kako učiti otroka (G23)
 - potreba po računalniku (G26)
- Starš v kontaktu s šolo:
 - odvisno od starša, ki je bil doma (E10)
 - ponekod komunikacija z obema (E11)
 - ponekod komunikacija le z očetom (E12)
 - večinoma komunikacija le z mamo (E13)
 - 70% mam (F18)
 - 30% oba starša (F19)
 - v nobenem primeru ni bil v kontaktu le oče (F20)
 - stik z mamicam v 99% primerih (G28)
 - od 10 govorilnih ur se jih 9 udeležijo mame in 1 oče (G29)
- Skrbi:
 - poslabšanje otrokovega učnega uspeha (F10)
- Težave:
 - ne znajo razložiti snovi (F11)
 - nimajo časa (F12)
 - preobremenjeni otroci in starši (F14)
 - starši razlagali snov na drugačen način kakor v šoli (G6)
 - negativen vpliv slabih družinskih odnosov na otrokovo sodelovanje (G9)
 - težave z razumevanjem in sodelovanjem, ki so se pojavile pri učenju otrok priseljencev (G10)
 - slabša kvaliteta pouka slovenskega jezika za priseljence preko zooma (G11)
 - slaba računalniška pismenost otrok (G12)
 - slaba računalniška pismenost nekaterih staršev (G13)
 - ne znajo razložiti snovi (G16)
 - ne znajo jih umiriti (G17)
 - ne znajo jih motivirati (G18)
- Sodelovanje staršev in šole:
 - starši so razumeli, da se učiteljice težko znajdejo in se trudijo (F16)
 - dobro sodelovanje (F17)
 - pobuda za sodelovanje staršev in vključitev otroka v učno pomoč s strani učiteljev in učiteljic (G5)
 - pobuda staršem za sodelovanje pri pouku s strani učiteljice (G4)

VLOGA ŠOLE PRI IZOBRAŽEVANJU NA DALJAVO:

- Upravičenci do pomoči:
 - učenci in učenke z odločbami (E3)
 - učenci in učenke brez odločbe (E4)
- Oblike pomoči:
 - individualna pomoč na daljavo (E1, G2)
 - pomoč po telefonu (E4)
 - dopolnilni pouk (E4, F1)
 - dodatne ure pomoči (E5, G7)
 - pomoč učiteljice (E6, G1)
 - pomoč socialne pedagoginje (E6, F4)
 - dodatna ura dopolnilnega pouka (F3)
 - svetovalna delavka (G1)
 - psihologinja (G1)
 - individualna pomoč v živo (G8)
 - pomoč pri upravljanju računalnika (G14)
 - 15 minutni uvodni video pred začetkom pouka, s katerim so staršem olajšali iskanje strani v učbenikih, linkov,... (G21)
- Oblike pomoči pri varstvu:
 - ni bilo velikih potreb (F5)
 - starejši bratje in sestre, (F6)
 - stari starši (F6)
- Povečanje potreb po učni pomoči med epidemijo
 - pomoč potrebovalo več otrok (F2, G15)
 - skoraj dvakrat večja udeležba pri dopolnilnem pouku (F8)
 - 10% več učencev kot pred epidemijo (G19)
- Odzivi na potrebe staršev:
 - zmanjšanje količine snovi- največ dva različna predmeta na dan (E8)
 - zmanjšali obseg snovi (F15)
 - priskrba člankov na temo učenja otrok (G24)
 - priskrba dodatnih vaj (G25)
 - posoja šolskih računalnikov (G27)
- Raziskovanje potreb staršev:
 - ankete o predlogih in izboljšavah (E9)
 - pogovor s starši (F9)
- Način obveščanja staršev
 - e-pošta (E2, F7, G3)

9. 11. VODILO ZA INTERVJU S STROKOVNO DELAVKO V DNEVNEM CENTRU ZA OTROKE IN MLADOSTNIKE

1. Kakšno pomoč je dnevni center ponujal staršem in otrokom v času šolanja na daljavo (na področju varstva in pomoči pri učenju)?
2. Je bilo prostovoljcev (v primeru, da ste imeli organizirano mrežo prostovoljcev) dovolj/premalo da ste lahko zagotovili učno pomoč/varstvo vsem, ki so za pomoč zaprosili?
3. Kateri otroci so bili upravičeni do pomoči, če ste jo organizirali? (So bili upravičeni tudi tisti, ki ne obiskujejo dnevnega centra in živijo izven občine Škofja Loka?).
4. Na kakšen način je dnevni center obvestil starše in otroke o oblikah pomoči (če ste pomoč organizirali)?

9. 12. INTERVJU D

1. Kakšno pomoč je dnevni center ponujal staršem in otrokom v času šolanja na daljavo (na področju varstva in pomoči pri učenju)?

V prvem valu epidemije 2020 je bil DC zaprt od 13. marca do srede maja . V tem času smo nudili pomoč na daljavo, (D1) vendar med otroki in mladostniki za to ni bilo veliko zanimanja.(D2) Od začetka drugega, jesenskega vala je DC ves čas odprt, nudimo individualno pomoč. (D3)

Individualno delo je organizirano tako, da imamo pripravljen urnik individualnih pomoči, se pravi, da imajo posamezniki stalne termine, (D4) pogosto pa otroci pokličejo in vprašajo, če je kak prost termin, tako da se dnevno tudi sproti dogovorimo. (D5) Individualni način dela pomeni, da je hkrati lahko v DC toliko otrok, kolikor je zaposlenih in prostovoljcev. (D6) K sreči imamo v naši enoti na voljo nekaj praznih prostorov, po katerih se lahko razporedimo; več otrok, razen če so iz istega gospodinjstva, namreč ne sme biti hkrati v prostoru. V naši drugi enoti imajo na voljo manj ločenih prostorov, zato lahko pomoč v živo nudijo še manj otrokom. Ne omejujemo se samo na učne pomoči, nekateri otroci in mladostniki pridejo tudi na klepet, (D7) svetovalni pogovor (D8) ali zaradi igre (namizne družabne igre, šport). (D9)

Potreb po pomoči med otroki in mladostniki je bilo kdaj več, nekateri bi denimo prišli vsak dan, (D10) pa smo jih zaradi prevelikega števila morali razporediti po dnevih, (D11) največ trikrat tedensko. (D12) Če se je kdo odjavil, smo poklicali koga drugega. Večinoma smo morali omejiti tudi čas, število ur, ki so jih posamezni dan lahko preživeli v DC. (D13)

Skupinske aktivnosti (socialne in ustvarjalne delavnice, dramska skupina) smo izvajali tudi na daljavo (Zoom), (D14) občasno na daljavo nudimo tudi individualno pomoč, npr. pogovor (D15) ali učno pomoč (telefon, MS Teams, Zoom, Instagram). (D16)

Staršem smo prav tako na voljo preko telefona, e-pošte ali v živo po predhodni najavi. (D17)

2. Je bilo prostovoljcev (v primeru, da ste imeli organizirano mrežo prostovoljcev) dovolj/premalo da ste lahko zagotovili učno pomoč/varstvo vsem, ki so za pomoč zaprosili?

Prostovoljcev bi lahko imeli tudi več, (D18) vendar bi bila v tem primeru ovira premalo razpoložljivih prostorov. (D19) Nekaj prostovoljcev izvaja pomoč na daljavo, (D20) vendar med našimi uporabniki, ki so pretežno učenci prve in druge triade, za to obliko dela ni veliko zanimanja. (D21) Tudi med starejšimi ne, saj so, kot so poročali, bili v času, ko je na daljavo potekala šola, dela na daljavo že povsem siti. (D22)

3. Kateri otroci so bili upravičeni do pomoči, če ste jo organizirali? (So bili upravičeni tudi tisti, ki ne obiskujejo dnevnega centra in živijo izven občine Škofja Loka?).

Vsi otroci, ki so v DC deležni take ali drugačne pomoči, se v DC vključijo. (D23) Ne omejujemo se na občane Škofje Loke, tudi sicer nismo omejevali. (D24) Večkrat tedensko smo omogočili pomoč otrokom, za katere smo ocenili, da jo bolj potrebujejo (razmere doma, priseljenci, učne težave), (D25) sicer pa smo vsaj občasno nudili pomoč vsem, ki so za njo prosili. (D26) Nekatere so napolnili tudi s CSD ali iz lokalnih šol. (D27)

4. Na kakšen način je dnevni center obvestil starše in otroke o oblikah pomoči (če ste pomoč organizirali)?

Otroci in mladostniki ter njihovi starši so vsak mesec obveščeni o programu in ostalih aktivnostih idr. preko navadne ali e-pošte (D28) (ob vključitvi sami izrazijo željo, kako naj jih obveščamo), poleg tega smo jih obveščali na družabnih omrežjih FB in IG ter obesili obvestilo na vhodna vrata. (D29)

9. 13. ODPERTO KODIRANJE IZJAV INTERVJUJA

ŠT. IZVAJE	IZJAVA	POJEM	KATEGORIJA	TEMA
D1	V prvem valu epidemije 2020 je bil DC zaprt od 13. marca do srede maja. V tem času smo nudili pomoč na daljavo...	Učna pomoč na daljavo med zaprtjem DC	Oblike pomoči	Vloga dnevnega centra za otroke in mladostnike pri izobraževanju na daljavo
D2	...vendar med otroki in mladostniki za to ni bilo veliko zanimanja.	Malo zanimanja	Zanimanje za pomoč na daljavo	Vključevanje otrok in mladostnikov v oblike pomoči
D3	Od začetka drugega, jesenskega vala je DC ves čas odprt, nudimo individualno pomoč.	Individualna pomoč med odprtim DC	Oblike pomoči	Vloga dnevnega centra za otroke in mladostnike pri izobraževanju na daljavo
D4	Imamo pripravljen urnik individualnih pomoči, se pravi, da imajo posamezniki stalne termine,...	Urn timer individualnih pomoči	Organiziranje pomoči	Vloga dnevnega centra za otroke in mladostnike pri izobraževanju na daljavo
D5	...,da se dnevno tudi sproti dogovorimo.	Sprotno dogovarjanje	Organiziranje pomoči	Vloga dnevnega centra za otroke in mladostnike pri izobraževanju na daljavo
D6	Individualni način dela pomeni, da je hkrati lahko v DC toliko otrok, kolikor je zaposlenih in prostovoljcev.	En otrok na eno zaposleno	Organiziranje pomoči	Vloga dnevnega centra za otroke in mladostnike pri izobraževanju na daljavo
D7	...pridejo tudi na klepet...	Klepet	Druge aktivnosti	Vključevanje otrok in mladostnikov v oblike pomoči
D8	...svetovalni pogovor...	Svetovalni pogovor	Druge aktivnosti	Vključevanje otrok in mladostnikov v oblike pomoči
D9	...ali zaradi igre (namizne družabne igre, šport).	Igre, športne aktivnosti	Druge aktivnosti	Vključevanje otrok in mladostnikov v oblike pomoči
D10	Potreb po pomoči med otroki in mladostniki je bilo	Kdaj več Nekateri bi prišli vsak	Zanimanje za individualno pomoč	Vključevanje otrok in mladostnikov v oblike pomoči

	kdaj več, nekateri bi denimo prišli vsak dan.	dan		
D11	...smo jih zaradi prevelikega števila morali razporediti po dnevih...	Razporejanje po dnevih zaradi prevelikega števila uporabnikov in uporabnic	Organiziranje pomoči	Vloga dnevnega centra za otroke in mladostnike pri izobraževanju na daljavo
D12	...največ trikrat tedensko.	Največ trikrat tedensko na uporabnika/uporabnico	Organiziranje pomoči	Vloga dnevnega centra za otroke in mladostnike pri izobraževanju na daljavo
D13	Večinoma smo morali omejiti tudi čas, število ur, ki so jih posamezni dan lahko preživel v DC.	Omejitev časa in števila ur preživetih v DC	Organiziranje pomoči	Vloga dnevnega centra za otroke in mladostnike pri izobraževanju na daljavo
D14	Skupinske aktivnosti (socialne in ustvarjalne delavnice, dramska skupina) smo izvajali tudi na daljavo (Zoom)...	Skupinske aktivnosti, delavnice na daljavo	Druge aktivnosti	Vključevanje otrok in mladostnikov v oblike pomoči
D15	...občasno na daljavo nudimo tudi individualno pomoč, npr. pogovor...	Pogovor na daljavo	Oblike pomoči	Vloga dnevnega centra za otroke in mladostnike pri izobraževanju na daljavo
D16	...ali učno pomoč (telefon, MS Teams, Zoom, Instagram).	Učna pomoč na daljavo med zaprtjem DC	Oblike pomoči	Vloga dnevnega centra za otroke in mladostnike pri izobraževanju na daljavo
D17	Staršem smo prav tako na voljo preko telefona, e-pošte ali v živo po predhodni najavi.	Telefonski klic, E- pošta, V živo po predhodni najavi	Kontakt s starši	Vloga dnevnega centra za otroke in mladostnike pri izobraževanju na daljavo
D18	Prostovoljcev bi lahko imeli tudi več...	Večje število prostovoljcev in prostovoljk	Potreba DC	Vloga dnevnega centra za otroke in mladostnike pri izobraževanju na daljavo
D19	...vendar bi bila v tem primeru ovira premalo razpoložljivih prostorov.	Premalo razpoložljivih prostorov	Ovira za izvajanje pomoči ob večjem številu prostovoljcev	Vloga dnevnega centra za otroke in mladostnike pri izobraževanju na daljavo

D20	Nekaj prostovoljcev izvaja pomoč na daljavo...	Pomoč prostovoljcev/prostovoljk na daljavo	Organiziranje pomoči	Vloga dnevnega centra za otroke in mladostnike pri izobraževanju na daljavo
D21	...za to obliko dela ni veliko zanimanja.	Ni velikega zanimanja	Zanimanje za pomoč na daljavo	Vključevanje otrok in mladostnikov v oblike pomoči
D22	...saj so, kot so poročali, bili v času, ko je na daljavo potekala šola, dela na daljavo že povsem siti.	Dela na daljavo so bili naveličani	Razlogi za manjše zanimanje	Vključevanje otrok in mladostnikov v oblike pomoči
D23	Vsi otroci, ki so v DC deležni take ali drugačne pomoči, se v DC vključijo.	Otroci, ki so v DC vključeni	Upravičenci do pomoči	Vključevanje otrok in mladostnikov v oblike pomoči
D24	Ne omejujemo se na občane Škofje Loke, tudi sicer nismo omejevali.	Otroci izven občine Škofja Loka	Upravičenci do pomoči	Vključevanje otrok in mladostnikov v oblike pomoči
D25	Večkrat tedensko smo omogočili pomoč otrokom, za katere smo ocenili, da jo bolj potrebujejo (razmere doma, priseljenci, učne težave)...	Pogostejša pomoč otrokom, za katere so ocenili, da jo bolj potrebujejo zaradi razmer doma, učnih težav ali priseljencem	Organiziranje pomoči	Vloga dnevnega centra za otroke in mladostnike pri izobraževanju na daljavo
D26	...sicer pa smo vsaj občasno nudili pomoč vsem, ki so za njo prosili.	Občasna pomoč vsem prosilcem in prosilkam	Organiziranje pomoči	Vloga dnevnega centra za otroke in mladostnike pri izobraževanju na daljavo
D27	Nekatere so napotili tudi s CSD ali iz lokalnih šol.	Otroci napoteni s CSD ali lokalnih šol	Upravičenci do pomoči	Vključevanje otrok in mladostnikov v oblike pomoči
D28	Otroci in mladostniki ter njihovi starši so vsak mesec obveščeni o programu in ostalih aktivnostih idr. preko navadne ali e-pošte...	Preko navadne pošte , Preko e-pošte	Način obveščanja staršev in otrok o programu in aktivnosti	Vloga dnevnega centra za otroke in mladostnike pri izobraževanju na daljavo
D29	...poleg tega smo jih obveščali na družabnih omrežjih FB in IG ter obesili	Obvestila na vratih DC, Družbena	Način obveščanja staršev in otrok o programu in aktivnosti	Vloga dnevnega centra za otroke in mladostnike pri izobraževanju na daljavo

	obvestilo na vhodna vrata.	omrežja(Facebook, instagram)		daljavo
--	-------------------------------	---------------------------------	--	---------

9. 14. OSNO KODIRANJE IZJAV INTERVJUJA

VLOGA DNEVNEGA CENTRA ZA OTROKE IN MLADOSTNIKE PRI IZOBRAŽEVANJU NA DALJAVO

- Oblike pomoči:
 - učna pomoč na daljavo med zaprtjem DC (D1, D16)
 - individualna pomoč med odprtim DC (D3)
 - pogovor na daljavo (D15)
- Organiziranje pomoči:
 - pomoč prostovoljcev/prostovoljk na daljavo (D20)
 - urnik individualnih pomoči (D4)
 - sprotno dogovarjanje (D5)
 - en otrok na eno zaposleno (D6)
 - razporejanje po dnevih zaradi prevelikega števila uporabnikov in uporabnic (D11)
 - največ trikrat tedensko na uporabnika/uporabnico (D12)
 - omejitev časa in števila ur preživetih v DC (D13)
 - pogostejša pomoč otrokom, za katere so ocenili, da jo bolj potrebujejo zaradi razmer doma, učnih težav ali priseljencem (D25)
 - občasna pomoč vsem prosilcem in prosilkam (D26)
- Potreba DC
 - večje število prostovoljcev in prostovoljk (D18)
- Ovira za izvajanje pomoči ob večjem številu prostovoljcev
 - premalo razpoložljivih prostorov (D19)
- Kontakt s starši
 - telefonski klic, (D17)
 - e- pošta, (D17)
 - v živo po predhodni najavi (D17)
- Način obveščanja staršev in otrok o programu in aktivnostih
 - preko navadne pošte (D28)
 - preko e-pošte (D28)
 - obvestila na vratih DC (D29)
 - družbena omrežja (Facebook, instagram) (D29)

VKLJUČEVANJE OTROK IN MLADOSTNIKOV V OBLIKE POMOČI

- Upravičenci do pomoči:
 - otroci, ki so v DC vključeni (D23)
 - otroci izven občine Škofja Loka (D24)
 - otroci napoteni s CSD ali lokalnih šol (D27)
- Zanimanje za pomoč na daljavo:
 - malo zanimanja (D2, D21)
- Razlogi za manjše zanimanje:
 - dela na daljavo so bili naveličani (D22)
- Zanimanje za individualno pomoč:

- kdaj več (D10)
 - nekateri bi prišli vsak dan (D10)
- Druge aktivnosti:
- klepet (D7)
 - svetovalni pogovor (D8)
 - igre, športne aktivnosti (D9)
 - skupinske aktivnosti, delavnice na daljavo (D14)